

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

« Ο ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. ΤΗΣ
ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ»

Επιβλέπουσα: Κα Σδράλη

Φοιτήτρια: Βαλλάτου Ειρήνη

Α.Μ.: 20404

Μέλη Επιτροπής: Κα Γκούσια

Κος Αποστολόπουλος

Αθήνα, 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	1
Κεφάλαιο 1.Ο τουρισμός	2
1.1 Ορισμός κύρια χαρακτηριστικά του τουρισμού	2
1.2 Εξελικτική πορεία του τουρισμού	3
1.3 Σημαντικοί λόγοι που επέδρασαν στην ανάπτυξη του τουρισμού	5
1.4 Επιπτώσεις του τουρισμού	7
1.4.1 Επιπτώσεις στην οικονομία	7
1.4.2 Επιπτώσεις στον πολιτισμό	7
1.4.3 Επιπτώσεις στο περιβάλλον	8
1.5 Εξέλιξη του ελληνικού τουρισμού	8
1.6 φορείς ελληνικού τουρισμού	10
Κεφάλαιο 2. Ο Εναλλακτικός τουρισμός	12
2.1 Εννοιολογικό πλαίσιο	12
2.2 Λόγοι ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού	14
2.3 Μορφές εναλλακτικού τουρισμού	15
2.4 Χαρακτηριστικά ήπιων μορφών τουρισμού	17
Κεφάλαιο 3. Ο Οικοτουρισμός	20
3.1 Εννοιολογικό πλαίσιο	20
3.2 Αναπτυξιακά προφίλ του οικοτουρισμού	22
3.3 Οικοτουρισμός και βιώσιμη ανάπτυξη	24
3.4 Το προφίλ του οικοτουρίστα	27
3.5 Προγράμματα για τον οικοτουρισμό	28
3.6 Ο οικοτουρισμός στην Ελλάδα	33
Κεφάλαιο 4. Εμπειρικές μελέτες	37
Κεφάλαιο 5. Το νησί της Κεφαλονιάς	41
5.1 Γεωγραφικά χαρακτηριστικά	41
5.2 Ιστορικά στοιχεία	42
5.3 οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά	44
5.4 Ο οικοτουρισμός στην Κεφαλονιά	47
Κεφάλαιο 6. Έρευνα	52
6.1 Σκοπός της έρευνας	52
6.2 Περιγραφή ερωτηματολογίου	52
6.3 Μεθοδολογία	53
6.4 παρουσίαση αποτελεσμάτων	54

Συμπεράσματα	87
Βιβλιογραφία	91
Παράρτημα	95

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία με τίτλο «Ο οικοτουρισμός και συμβολή του στη βιώσιμη ανάπτυξη της Κεφαλονιάς» έγινε στα πλαίσια του προπτυχιακού προγράμματος του Τμήματος Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου.

Η μελέτη έχει σκοπό να ερευνήσει την ανάπτυξη του οικοτουρισμού και την επίδρασή του σε σημαντικούς αναπτυξιακούς τομείς της Κεφαλονιάς όπως η οικονομία, το περιβάλλον, ο πολιτισμός, τα κοινωνικά χαρακτηριστικά και οι υποδομές.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο εννοιολογικό πλαίσιο του τουρισμού, τα χαρακτηριστικά του, την ιστορική εξέλιξη του, τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, την οικονομία και την κοινωνία.

Στη συνέχεια, το δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται στον εναλλακτικό τουρισμό, τα χαρακτηριστικά του, τους λόγους ανάπτυξης του και τις μορφές του.

Στο τρίτο κεφάλαιο εξετάζεται ο οικοτουρισμός στο εννοιολογικό του πλαίσιο, τα χαρακτηριστικά του, το αναπτυξιακό του προφίλ, το προφίλ του οικοτουρίστα, η σχέση του με την βιώσιμη ανάπτυξη αλλά και η ύπαρξη του στον Ελληνικό χώρο.

Στην συνέχεια γίνεται παρουσίαση μελετών του ίδιου αντικειμένου που έχουν γίνει στο εξωτερικό.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το νησί της Κεφαλονιάς, τα γεωγραφικά του χαρακτηριστικά, τα ιστορικά στοιχεία του νησιού, τα οικονομικά χαρακτηριστικά, οι κοινωνικές υποδομές όπως και στα χαρακτηριστικά του που τον καθιστούν αξιόλογο οικοτουριστικό προορισμό.

Στην συνέχεια παρουσιάζεται η μεθοδολογία της έρευνας και τα αποτελέσματα της.

Και στο τέλος είναι τα συμπεράσματα της εργασίας καθώς και προτάσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη του οικοτουρισμού στο νησί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

1.1 Ορισμός- Κύρια χαρακτηριστικά

Η λέξη τουρισμός κάνει την εμφάνισή της το 19ο αιώνα (προερχόμενη από το αγγλικό tour και το γαλλικό tour), για να δηλώσει την πρακτική του να ταξιδεύει κανείς για λόγους ευχαρίστησης. Στην πορεία, ο όρος απέκτησε αρνητική σημασία, καθώς υποδήλωνε τα χαμηλού κόστους και συνακόλουθα ποιότητας ομαδικά ταξίδια. Ωστόσο, το ταξίδι και ο ταξιδιώτης διατήρησαν τη θετική τους χροιά, καθώς συνδέονταν με τους πρώτους ταξιδευτές που προέρχονταν από την αστική ή αριστοκρατική τάξη (Αποστολόπουλος και Σδράλη, 2009).

Σύμφωνα με τους Clawson και Knetsch (1996), το πολυσύνθετο μίγμα του τουρισμού, που είναι ενταγμένο στο κοινωνικό-οικονομικό σύστημα, δυσχεραίνει τις προσπάθειες προσδιορισμού του όρου. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα την πληθώρα ορισμών για τον τουρισμό.

Ένας κλασικός ορισμός του τουρισμού έχει δοθεί από τη σχολή της Βέρνης: «Τουρισμός είναι οι σχέσεις και τα φαινόμενα που προκαλούνται από τη διαμονή ξένων σε μια περιοχή σε κύρια, μόνιμη ή προσωρινή βάση, από τη στιγμή που δεν υπάρχει πρόθεση διαμονής για κερδοφόρες δραστηριότητες» (Hunzikel and Krarfe, 1942, στον Λογοθέτη, 1988).

Ο τουρισμός μπορεί να οριστεί επίσης ως όλες οι δραστηριότητες των ατόμων για ένα χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 24 ωρών και μικρότερο του ενός έτους, για λόγους επαγγελματικών, επιμορφωτικών, ξεκούρασης, κ.α. (McIntosh et al., 1995).

Κύρια χαρακτηριστικά του τουρισμού είναι ο τουρίστας και το τουριστικό προϊόν. Η Επιτροπή Τουρισμού του Ο.Ο.Σ.Α. και το Συνέδριο των Ηνωμένων Εθνών για τον τουρισμό, που πραγματοποιήθηκε στη Ρώμη το 1963, όρισαν τον τουρίστα ως το άτομο που ταξιδεύει και διαμένει σε μια περιοχή, διαφορετική της κύριας κατοικίας του, είτε για λόγους αναψυχής, είτε για οικογενειακούς, επαγγελματικούς ή εκπαιδευτικούς λόγους, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 24 ωρών. Όταν η διάρκεια του ταξιδιού είναι μικρότερη των 24 ωρών τότε το άτομο χαρακτηρίζεται ως επισκέπτης (Τσάρτας 1989 και Βαρβαρέσος, 2000).

Ως τουριστικό προϊόν μπορεί να οριστεί το σύνολο των υπηρεσιών και των δραστηριοτήτων αναψυχής που μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης για τον τουρίστα.

Οι Burkart and Medlik (1985) διακρίνουν το τουριστικό προϊόν σε τρεις κατηγορίες στοιχείων:

- Στους φυσικούς, πολιτιστικούς, καλλιτεχνικούς ή ιστορικούς πόρους που θα παρακινήσουν τον ταξιδιώτη να επισκεφτεί την περιοχή.

- Στους εξοπλισμούς (καταλύματα, εστιατόρια, κέντρα αναψυχής κ.α.) τα οποία από μόνα τους δεν αποτελούν κίνητρο για τον τουρίστα, αλλά η έλλειψη τους θα αποτελούσε μειονέκτημα για την επιλογή του τόπου ως τουριστικό προορισμό.
- Στην ευκολία πρόσβασης στην περιοχή, η οποία σχετίζεται με τα μέσα μεταφοράς που θα επιλέξει ο τουρίστας.

1.2 Εξελικτική πορεία του τουρισμού

Παρόλο που ο τουρισμός ως όρος εμφανίζεται περί το 19ο αιώνα, ως φαινόμενο καθεαυτό έχει παρατηρηθεί σε πρωιμότερο χρονικό στάδιο της κοινωνικής ανάπτυξης του ανθρώπου. Στα χρόνια του πρωτόγονου ανθρώπου η μετακίνηση και η περιήγηση ήταν αποτέλεσμα της αναζήτησης τροφής και της ασφαλέστερης κατοικίας. Οι μετακινήσεις αυτές θεωρούνται σύνηθες φαινόμενο για την εποχή ή και σε κάποιες περιπτώσεις, ανάλογα με τη δομή της κοινωνίας, και τρόπος ζωής. Αυτού του είδους οι μετακινήσεις μπορούν να χαρακτηριστούν ως «πρώιμος εξερευνητικός τουρισμός» (Σ.Τ.Ε2002). Ο τουρισμός ως δραστηριότητα έχει τις ρίζες του στα αρχαία χρόνια και στηρίχθηκε εξ αρχής στον ελεύθερο χρόνο και τις δραστηριότητες που επιτελούνταν εντός αυτού, καθώς και στη μετακίνηση. Ο ελεύθερος χρόνος στην Αρχαία Ελλάδα και στην Ρώμη δήλωνε την τάξη και την κοινωνική προέλευση των ατόμων μιας και ήταν προνόμιο της οικονομικά εύπορης, και ανώτερης τάξης.(Βαρβαρέσος, 2000) . Στην Αρχαιότητα η πρώτη συστηματική οργάνωση ταξιδιών παρατηρείται στην Αίγυπτο, στη Μεσοποταμία και στην Ελλάδα(Ζαχαράτος και Τσάρτας, 1989).Κατά τον Μεσαίωνα τα ταξίδια για λόγους αναψυχής ήταν περιορισμένα, λόγω των συνθηκών που επικρατούσαν (ληστείες, πόλεμοι, πειρατείες), και για αυτό το λόγο επικράτησαν δύο μορφές τουρισμού, ο τουρισμός μεγάλων θρησκευτικών γεγονότων και εορτών, και ο πανεπιστημιακός.

Ο πανεπιστημιακός τουρισμός εμφανίζεται ιδιαίτερα γύρω από τα πανεπιστημιακά κέντρα της Ευρώπης όπως το Παρίσι, το Μον Πελιέ, την Οξφόρδη κ.α. Ο τουρισμός μεγάλων θρησκευτικών γεγονότων και εορτών αναπτύχθηκε λόγω της μεγάλης δύναμης και επιρροής που είχε στους πιστούς εκείνη την περίοδο η Εκκλησία(Βαρβαρέσος, 2000). Ο τουρισμός την περίοδο του Μεσαίωνα ήταν ένα φαινόμενο που απασχολούσε κυρίως την ολιγαρχία και λιγότερο την αστική τάξη.

Η Αναγέννηση ήταν μια περίοδος αλλαγών και διαφοροποιημένων ιδεών. Οι καινούριες ιδέες, διαχωρισμένες εννοιολογικά από την Εκκλησία, οδηγούν σε μια περίοδο φιλοσοφικών μετατάξεων. Τόσο οι μορφές του τουρισμού όσο και τα κίνητρα των μετακινήσεων πληθαίνουν. Οι άνθρωποι πλέον, ταξιδεύουν για λόγους περιέργειας και για προσωπική ευχαρίστηση. Τον 17ο αιώνα τα

ταξίδια θεωρήθηκαν μέρος της εκπαίδευσης των ευγενών. Στα στάδια των μετακινήσεων αυτών δύο τύποι περιήγησης εμφανίζονται: Το “Petit Tour” που περιελάμβανε το Παρίσι και τη νοτιοδυτική Γαλλία, και το “Grand Tour” που περιελάμβανε επίσης τη νότια και τη νοτιοανατολική Γαλλία, καθώς και τη Βουργουνδία (Αποστολόπουλος και Σδράλη, 2009).

Οι ανακαλύψεις και οι μηχανικές επινοήσεις και εφευρέσεις του 19ου αιώνα δίνουν μια σαφή και εντυπωσιακή ώθηση στην ανάπτυξη του τουρισμού. Το 19ο αιώνα κατασκευάζεται το πρώτο ατμόπλοιο, το οποίο εξυπηρετεί τις πρώτες υπερωκεάνιες αποστάσεις. Αργότερα εκδίδεται ο πρώτος τουριστικός οδηγός από τον Carl Beadecher. Με την ανακάλυψη του σιδηρόδρομου και την κατασκευή των ατμόπλοιων παρατηρείται μια έκρηξη της τουριστικής δραστηριότητας. Στα τέλη του αιώνα σημειώνεται μια μεγάλη ανάπτυξη των πολυτελών ξενοδοχειακών μονάδων, μια πραγματικότητα που οφείλεται στο γεγονός ότι οι περισσότεροι ταξιδευτές ήταν αριστοκράτες και εισοδηματίες. Παράλληλα κατασκευάζονται ξενοδοχεία μεσαίων και χαμηλών κατηγοριών (Τσάρτας, 1989).

Κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα ο τουρισμός πλέον εκλαϊκεύεται, μια νέα πραγματικότητα στην οποία συντελεί ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος, το Κραχ του 1929 και ο Β΄ Παγκόσμιος πόλεμος, γεγονότα που εξαφανίζουν τον αριστοκρατικό τουρισμό. Άλλο επίσης γεγονός που συνέβαλε στην εκλαϊκευση του τουρισμού ήταν ότι το 1936 το Διεθνές Γραφείο Εργασίας ώθησε στη θέσπιση μιας γενικευμένης άδειας μετ’ αποδοχών, διάρκειας τουλάχιστον 6 ημερών. Οι διακοπές αυτές βοηθούν στη θεσμοθέτηση των διακοπών και για τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα (Βαρβαρέσος, 1998).

Μετά το 1950 ο τουρισμός αρχίζει να αναπτύσσεται με γοργούς ρυθμούς. Αποτελεί πλέον κοινωνικό φαινόμενο στις ανεπτυγμένες χώρες και δημιουργεί έναν ισχυρό οικονομικό τομέα ο οποίος επηρεάζει τα χαρακτηριστικά ανάπτυξης και τις επιλογές των χωρών (Τσάρτας, 1989). Τη δεκαετία του 1970 αρχίζουν να φαίνονται οι επιπτώσεις του τουρισμού στο περιβάλλον, την οικονομία και την κοινωνία. Το 1980 διοργανώνεται το πρώτο συνέδριο του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (Π.Ο.Τ.) στις Φιλιππίνες. (Βαρβαρέσος, 1998)

1.3 Σημαντικοί λόγοι που επέδρασαν στην ανάπτυξη του τουρισμού

Οι σημαντικότεροι λόγοι που συντέλεσαν στην ανάπτυξη του τουρισμού είναι οι εξής:

- *Η ανάπτυξη των μέσων συγκοινωνίας και επικοινωνίας*

Η βελτίωση των συγκοινωνιακών μέσων όπως το αυτοκίνητο, τα επιβατικά πλοία, οι σιδηρόδρομοι και τα αεροπλάνα, καθώς και η επέκταση των οδικών συστημάτων συνέβαλλαν στην ποσοτική αύξηση του τουρισμού και της τουριστικής κινήσεως.

Παράλληλα, η τελειοποίηση των συστημάτων τηλεπικοινωνίας (κινητή τηλεφωνία, fax, internet), έχει συντελέσει στη μείωση των αποστάσεων και στην ανάπτυξη του τουρισμού (Λύτρας, 1989). Ταυτόχρονα μέσω της πλήρους ενημέρωσης που μπορούν να προσφέρουν συνιστούν στην πιο γρήγορη και ταιριαστή επιλογή προορισμού για τον εκάστοτε ταξιδιώτη.

- Η αύξηση του ατομικού εισοδήματος

Μετά το Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο σε πολλές χώρες εφαρμόστηκαν πολιτικές, οι οποίες μέσω της οικονομικής ανάπτυξης, οδήγησαν και στη βελτίωση των μισθών και του βιοτικού επιπέδου των εργαζομένων.

Αυτός είναι και ο κύριος λόγος για την αύξηση των διεθνών τουριστικών ρευμάτων και την ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού (Ηγουμενάκης, 1999).

- Η παροχή κοινωνικής ασφάλειας και η επίδρασή της στα οικονομικά κατώτερα στρώματα.

Η οικονομική κατάσταση των εργαζομένων, βελτιώθηκε σημαντικά με τη θέσπιση μέτρων κοινωνικής ασφάλειας όπως συντάξεις, επιδόματα αδείας, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη κ.α. καθώς και οι άδειες αναπαύσεως αύξησαν την τουριστική δραστηριότητα και τη ζήτηση για ευχαρίστηση και αναψυχή των εργαζομένων. Τέλος η αύξηση του ελεύθερου χρόνου λόγω της τεχνολογικής προόδου και της μείωσης των ωραρίων συνέβαλαν στην εδραίωση του τουρισμού ως συνήθους πρακτικής της τουριστικής ζήτησης (Σφακιανάκης, 2000).

- Η άνοδος του πολιτιστικού επιπέδου των λαών

Η σταδιακή βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου και η διάδοση των γνώσεων για τον κόσμο και την ιστορία του, παρακίνησε τους πολίτες να επισκεφτούν άλλους τόπους και να έρθουν σε επαφή με άλλους πολιτισμούς. Συνέπεια όλων αυτών των οικονομικών και πολιτισμικών αλλαγών ήταν η προώθηση της τουριστικής ζήτησης (Γεωργιτσογιάννη, 2001)

- Η ανάγκη για ανθρώπινη επαφή

Ο άνθρωπος ως κοινωνικό ον αλλά και εξαιτίας της διεθνοποίησης της ζωής, έχει την τάση για συναναστροφή με άλλους ανθρώπους και ταξίδια με σκοπό την γνωριμία με άλλα άτομα διαφορετικής κουλτούρας και συνηθειών (Βενετσανοπούλου, 2006) .

1.4 Επιπτώσεις του τουρισμού

Ο τουρισμός είναι μια δραστηριότητα που γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη από τα μέσα του 20ο αιώνα κι έπειτα, μιας και έγινε δικαίωμα και των χαμηλότερων τάξεων γεγονός που του προσδίδει μια μαζικότητα. Η ανάπτυξη αυτή όμως επέφερε και αλλαγές, θετικές και αρνητικές, στην οικονομία, στο περιβάλλον, στην κοινωνία και τον πολιτισμό.

1.4.1 Επιπτώσεις στην οικονομία

Ο τουρισμός είναι άμεσα συνδεδεμένος με την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη μιας περιοχής, μιας και η τουριστική βιομηχανία είναι ένας τομέας υπηρεσιών ο οποίος συνεισφέρει στην οικονομική ανάπτυξη και στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Δημιουργεί εναλλακτικές επαγγελματικές ευκαιρίες για γυναίκες, νέους, άτομα με προσόντα ή ανειδίκευτους, κάτι που συμβάλει στην τοπική ανάπτυξη (Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού 2002). Τα πεδία πάνω στα οποία ο τουρισμός έχει επιδράσει και προωθεί την εξέλιξη τους είναι ο χώρος της διασκέδασης και της ψυχαγωγίας, των μετακινήσεων, των υπηρεσιών υποδοχής, της εκπαίδευσης κ.α (McIntosh et al, 1995). Συνεπώς εκτός από την αύξηση των θέσεων εργασίας και του εισοδήματος, ο τουρισμός ενισχύει τις επενδύσεις και διευρύνει την παραγωγική βάση, με αποτέλεσμα την βελτίωση της τοπικής οικονομίας και τη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για περαιτέρω τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη.

Η ενίσχυση των επενδύσεων συνεπάγεται έντονη επιχειρηματική δραστηριότητα, πράγμα που προσδίδει δυναμική επιχειρηματικότητα και έσοδα από φορολογία στο κράτος. Επιπλέον, πρέπει να αναφερθεί ότι ο τουρισμός επιδρά θετικά στο ισοζύγιο πληρωμών, λόγω των συναλλαγματικών εισροών που εισέρχονται στη χώρα που λειτουργεί ως τουριστικός προορισμός. (Βαρβαρέσος, 2000)

1.4.2 Επιπτώσεις στην κοινωνία και τον πολιτισμό

Ο τουρισμός επηρεάζει τις κοινωνικές δομές και τον πολιτισμό άμεσα και έμμεσα, ιδιαίτερα στις ορεινές και νησιωτικές περιοχές που σιγά σιγά άρχισαν να ξεφεύγουν από το πρότυπο της επαρχίας και να αποκτούν μια πιο αστικοποιημένη μορφή. Επίσης η προσέλευση ταξιδιωτών συμβάλλει στην εξοικείωση της τοπικής κοινωνίας σε σχέση με άλλες συνήθειες και διαφορετικούς τρόπους ζωής. Παρόλα αυτά ο τουρισμός έχει και δυσμενείς επιδράσεις στην τοπική κοινωνία. Συγκεκριμένα, όταν ο τουρισμός είναι μαζικός, τότε οι σχέσεις μεταξύ ντόπιου και τουρίστα μετατρέπεται σε σχέση εμπόρου-αγοραστή. Επίσης, μερικές φορές, η έλλειψη σεβασμού από μέρους των τουριστών προς τα ήθη και τα έθιμα της εκάστοτε περιοχής προκαλεί συγκρούσεις μεταξύ των τουριστών και των κατοίκων (Lickorish & Jenkins, 2004). Οι συγκρούσεις αυτές δύο πιθανά αποτελέσματα έχουν: Ή να δημιουργηθεί αρνητική εικόνα για τους τουρίστες και έτσι οι κάτοικοι να μην τους αποδέχονται, ή να υιοθετηθούν και να πρότυπο μίμησης κάποιες συμπεριφορές των τουριστών με αποτέλεσμα την αλλοίωση της καθημερινότητας των ντόπιων (Αποστολόπουλος και Σδράλη, 2009).

Μία εξίσου αρνητική επίδραση του τουρισμού στην κοινωνική δομή είναι η στροφή στα τουριστικά επαγγέλματα και η απομάκρυνση από τις παραδοσιακές ασχολίες όπως η γεωργία και η κτηνοτροφία. (Τσάρτας, 1996)

1.4.3 Επιπτώσεις στο περιβάλλον

Ο τομέας που πλήττεται αρνητικά περισσότερο από την τουριστική δραστηριότητα είναι αυτός του φυσικού περιβάλλοντος. Η ανάγκη για διαμόρφωση της υπαίθρου για την ικανοποίηση των απαιτήσεων των τουριστών διαταράσσει την οικολογική ισορροπία της περιοχής. Σύνηθες προβλήματα που παρουσιάζονται και συντελούν στην υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος είναι η μεγάλη απώλεια εδαφών της υπαίθρου, η κακή διαχείριση των αποβλήτων που οδηγούν στην ρύπανση των υδάτων αλλά και του εδάφους, η καταστροφή βιότοπων, η διατάραξη της βιοποικιλότητας και η αλλοίωση του τοπίου. Εντονότερο πρόβλημα παρουσιάζουν οι οικολογικά ευαίσθητες περιοχές, όπως οι παραθαλάσσιες, οι ορεινές και οι υδροβιότοποι.

Όλα αυτά οδηγούν στην ανάγκη προσδιορισμού της φέρουσας τουριστικής ικανότητας μιας περιοχής όπως και των ορίων μεταξύ του δομημένου και του φυσικού χώρου (Lickorish and Jenkins, 2004).

1.5 Η Ελλάδα και η εξέλιξη του τουρισμού της

Στην Ελλάδα, όπως και στις περισσότερες χώρες της Νότιας Ευρώπης, ο τουρισμός άρχισε να αναπτύσσεται μετά το Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο και συγκεκριμένα την δεκαετία του 1950. Η ραγδαία άνοδος όμως ξεκίνησε την δεκαετία του 1970, όπου άρχισαν να δημιουργούνται και τα απαραίτητα έργα υποδομής για την κάλυψη των αναγκών των τουριστών.

Στην Ελλάδα όταν γίνεται αναφορά στον τουρισμό, οι πρώτοι συνειρμοί αφορούν τόσο τη γεωγραφική και κατ' επέκταση τη κλιματική ιδιαιτερότητα του τόπου, ο ήλιος, και η θάλασσα, όσο και την αρχαιολογική και ιστορική βαρύτητα, ώστε να θεωρείται αυτονόητη η επίσκεψη στους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία. Αύτη η κίνηση έχει τις ρίζες της στους τουρίστες που επισκέφτηκαν τη χώρα, τις δεκαετίες του '70 και του '80, που προέρχονταν από τις χώρες της Βόρειας Ευρώπης και ήρθαν σε επαφή με τελείως διαφορετικές κλιματολογικές συνθήκες και διαφορετικό τοπίο. Ταυτόχρονα ο πολιτισμός και η ιστορία της χώρας που ξεκινάνε από την αρχαιότητα και έχει αφήσει παντού το στίγμα της κάνει αδύνατο να βρεθεί τόπος που να μην έχει αρχαιολογικό και ιστορικό ενδιαφέρον.

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά καθιστούν τον ελληνικό τουρισμό στο μεγαλύτερο μέρος του μαζικό.

1.6 Φορείς του ελληνικού τουρισμού

Οι σημαντικότεροι φορείς τουρισμού στην Ελλάδα είναι οι εξής:

- Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ)

Στόχος του είναι η δημιουργία ανταγωνιστικού τουριστικού προϊόντος, η προστασία του περιβάλλοντος και η ισόρροπη χωροταξική κατανομή του τουρισμού (Αποστολόπουλος-Σδράλη 2007).

- Ο Οργανισμός Τουριστικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΤΕΚ)

Ο ΟΤΕΚ αποτελεί εξειδικευμένο κρατικό φορέα παροχής τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ελλάδα. Περιλαμβάνει τις Σχολές Ξεναγών και την πρώτη Σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών (Βαρβαρέσος 2000).

- Η Εταιρία Τουριστικής Ανάπτυξης ((ΕΤΑ)

Η ΕΤΑ είναι ανώνυμη εταιρία με μοναδικό μέτοχο το Ελληνικό Δημόσιο, η οποία διαχειρίζεται και αξιοποιεί τη δημόσια τουριστική περιουσία σύμφωνα με την τουριστική πολιτική της χώρας. Η στρατηγική της εταιρίας εστιάζει στη διασφάλιση της τουριστικής ανάπτυξης κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτυγχάνεται η ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας, μειώνοντας τον κίνδυνο «κορεσμένων» τουριστικών προορισμών.

- Το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΞΕΕ)

ΤΟ ΞΕΕ λειτουργεί ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου από το 1935, είναι νομοθετημένος σύμβουλος της Πολιτείας και έχει εκ νόμου ως μέλη όλα τα ξενοδοχεία και τα οργανωμένα τουριστικά καταλύματα της χώρας (Χριστίδου και Βαρβαρέσος, 1999).

- Η Αγροτουριστική ΑΕ

Η Αγροτουριστική ΑΕ ιδρύθηκε το 2001 ως Ανώνυμη Εταιρία δημοσίου δικαίου, με σκοπό τη διαμόρφωση μιας εναλλακτικής πρότασης έναντι στο μαζικό τουρισμό με την προώθηση ενός νέου εναλλακτικού τουριστικού προϊόντος (www.agrotour.gr).

Συμπερασματικά, ο τουρισμός θεωρείται από τους μεγαλύτερους εμπορικούς τομείς παγκοσμίως και παρουσιάζει ταχύτατους ρυθμούς ανάπτυξης. Παράγοντες που συντέλεσαν σε αυτή την άνοδο είναι η βελτίωση των συνθηκών ζωής των μεσαίων στρωμάτων, με την αύξηση των μισθών και του ελεύθερου χρόνου, την δημιουργία του Κράτους Πρόνοιας αλλά και την ανάπτυξη και τελειοποίηση των μέσων μεταφοράς και των δικτύων που τα εξυπηρετούν. Όμως ο τουρισμός θεωρείται υπεύθυνος και για αρνητικά αποτελέσματα που σχετίζονται κυρίως με την αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος. Δεν θα πρέπει να παραγνωριστεί η αλλοίωση του τοπικού αρχιτεκτονικού

«χρώματος», της τοπικής ιδιομορφίας, που χάνεται με την εισβολή αφηρημένων αρχιτεκτονικών κατασκευασμάτων που εξυπηρετούν μόνο τη μαζική εστίαση με στόχο την ποσότητα και όχι την ποιότητα της παροχής. Ως αντίποδα, και με σκοπό την ελαχιστοποίηση του προβλήματος αυτού, τα τελευταία χρόνια εμφανίστηκαν και κερδίζουν συνεχώς «έδαφος» οι εναλλακτικές και οι ήπιες μορφές τουρισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

2.1 Έννοια του εναλλακτικού τουρισμού

Όπως ο ορισμός του τουρισμού, έτσι και ο ορισμός του εναλλακτικού τουρισμού έχει δεχθεί, κατά καιρούς, ποικίλες ερμηνείες, πολλές από τις οποίες είναι λανθασμένες. Σε μια γενικότερη εξέταση του όρου του εναλλακτικού τουρισμού, παρατηρούμε ότι ο εναλλακτικός τουρισμός θεωρείται ως μία εναλλαγή της τουριστικής μαζικοποίησης. Συνεπώς, οι εναλλακτικοί τουρίστες αντιτίθενται στις μέχρι τώρα παραδοσιακές μορφές τουριστικής ανάπτυξης που εστιάζονταν κυρίως στο τρίπτυχο ήλιος, θάλασσα και σεξ (3S' s – sea, sun and sex). Ο εναλλακτικός τουρισμός προσδιορίζεται από εκείνες τις μορφές τουρισμού, οι οποίες συνδέονται με τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές κοινοτικές αξίες που επιτρέπουν τόσο στους «οικοδεσπότες» όσο και στους «φιλοξενούμενους» να υφίστανται τις θετικές αλληλεπιδράσεις και να μοιράζονται εμπειρίες. Ο εναλλακτικός τουρισμός όπως και η «αειφόρος ανάπτυξη» είναι έννοιες που χρησιμοποιήθηκαν ευρύτατα τα τελευταία χρόνια, καθότι εισάγουν καινούργια προσέγγιση και φιλοσοφία σε ένα παλιό πρόβλημα, προϋποθέτοντας εκδήλωση ενεργού ενδιαφέροντος εκ μέρους τόσο των «φιλοξενούμενων» όσο και των «οικοδεσποτών».

Ως εναλλακτικό τουρισμό μπορούμε να ορίσουμε το σύνολο των ολοκληρωμένων τουριστικών υπηρεσιών, οι οποίες απευθύνονται σε συγκεκριμένο κοινό, είναι διαμορφωμένες σύμφωνα τις ανάγκες και τις απαιτήσεις του κοινού αυτού και βασίζονται σε οικολογικά ανεκτές δραστηριότητες ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύουν την πολιτιστική κληρονομιά και τα φυσικά κάλλη μιας περιοχής χωρίς να την επιβαρύνουν (Ανδριώτης 2008). Ένας άλλος ορισμός του εναλλακτικού τουρισμού δίνεται από τον Inskeep (1991), ο οποίος τον ορίζει ως μικρής κλίμακας μη συμβατικής φύσης, μη μαζικής εξειδίκευσης καθώς και περιβαλλοντικά και κοινωνικά ευαίσθητο. Είναι μια διαδικασία δηλαδή που προωθεί μια φιλική μορφή ταξιδιού προς το περιβάλλον η οποία συμβάλλει στη θετική κοινωνική αλληλεπίδραση και στην απόκτηση των από κοινού βιωμάτων διαφορετικών κοινωνιών. Ο εναλλακτικός και ο ήπιος τουρισμός αναπτύσσονται τοπικά από τους κατοίκους ή τους φορείς της περιοχής και έχουν ως αποτέλεσμα την οργάνωση της τουριστικής δραστηριότητας με το σκεπτικό της προστασίας του περιβάλλοντος, και το οικονομικό όφελος διοχετεύεται κυρίως στην τοπική κοινωνία. Με αυτό τον τρόπο το περιβάλλον και οι κάτοικοι της περιοχής δεν υφίστανται εκμετάλλευση από εξωγενείς παράγοντες, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του μαζικού τουρισμού (Smith & Eadington, 1995).

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού προσφέρουν μεγαλύτερη ποικιλία επιλογών στον επισκέπτη, δίνοντας του τη δυνατότητα εναλλαγής παραστάσεων (βουνό-παραλία-δάσος-θάλασσα), διασκέδασης άλλα και εκπαίδευσης. Ως εκ τούτου δημιουργείται στον ταξιδιώτη το αίσθημα των

ολοκληρωμένων διακοπών ενώ ταυτόχρονα έχει μείνει ικανοποιημένος από το τουριστικό προϊόν με αποτέλεσμα να παρατείνει την διαμονή του στην περιοχή και αυξάνεται η πιθανότητα μιας μελλοντικής επίσκεψης (Σταθόπουλος, 2006).

Ο εναλλακτικός τουρισμός μπορεί να θεωρηθεί τουρισμός μειωμένων αρνητικών επιπτώσεων, ενώ μπορεί να μειώσει σημαντικά το φαινόμενο της υπανάπτυξης μιας και προσελκύει τουρίστες σε γεωγραφικά απομονωμένες αγροτικές περιοχές, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας, αποτρέποντας έτσι την μετανάστευση νέου πληθυσμού προς μεγάλα αστικά κέντρα (Μαρίνος και Τσαουρδά, 2007).

Στοιχείο του εναλλακτικού τουρισμού είναι και ο εναλλακτικός τουρίστας. Ο εναλλακτικός τουρίστας δεν αναζητά μεγάλα και σύγχρονα ξενοδοχεία, προτιμά μικρότερα καταλύματα τα οποία αποτελούν κομμάτι του τρόπου ζωής και της κουλτούρας της περιοχής. Δείχνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το φυσικό περιβάλλον, την παραδοσιακή κουζίνα και συμμετέχει στις πολιτιστικές εκδηλώσεις (φεστιβάλ, γιορτές κ.τ.λ.). (Doswell, 2002).

Οι Larman&Durst(1987) προσδίδουν τα εξής χαρακτηριστικά στον εναλλακτικό τουρίστα:

- Προσπαθεί να επισκέπτεται παρθένα μέρη
- Διεγείρεται από το αίσθημα της περιήγησης
- Προσπαθεί να αποφύγει τον «πολιτισμό» για ένα χρονικό διάστημα
- Δημιουργεί διόδους επικοινωνίας με τον ντόπιο πληθυσμό
- Συλλέγει πληροφορίες για τον τόπο που επισκέπτεται πριν από το ταξίδι
- Δεν αποζητά τουριστικές υποδομές.
- Ταξιδεύει μόνος του ή σε μικρές ομάδες
- Έχει μεγαλύτερο εισόδημα από το μέσο τουρίστα
- Έχει την τάση να παραμένει σε ένα τόπο μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από το μέσο τουρίστα.

Διάφοροι συγγραφείς εστίασαν το ενδιαφέρον τους στα διάφορα είδη τουρίστα προσπαθώντας να τους κατηγοριοποιούν. Ένας από αυτούς είναι και ο Plog (1973) ο οποίος ασχολήθηκε με τα ψυχογραφικά χαρακτηριστικά τους και τους κατέταξε στις εξής κατηγορίες:

- Ψυχοκεντρικούς: Άτομα τα οποία βάζουν απαγορεύσεις, είναι νευρικά, αποφεύγουν την περιπέτεια και επιλέγουν μόνο τις δραστηριότητες που προσφέρει ο μαζικός τουρισμός.
- Αλλοκεντρικούς: Άτομα που εστιάζουν τα ενδιαφέροντα τους σε διάφορες δραστηριότητες οι οποίες μπορεί να σχετίζονται με τον εναλλακτικό τουρισμό

- Μεσοκεντρικούς: Είναι οι ταξιδιώτες που βρίσκονται κάπου στο ενδιάμεσο των δύο προηγούμενων κατηγοριών.

2.2 Λόγοι ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού

Μέχρι τη δεκαετία του '80 ο μαζικός τουρισμός βρισκόταν στο απόγειο της έκφασής του. Από τις αρχές της δεκαετίας του '90 και έπειτα αυτού το είδος τουρισμού άρχισε να δείχνει σημάδια αδυναμίας.

Υπάρχουν συγκεκριμένοι λόγοι που συνέβαλλαν στην αδυναμία αυτή που αντιμετώπισε ο μαζικός τουρισμός. Ένας από αυτούς είναι τα προβλήματα που αντιμετώπιζε ο τουρίστας σχετικά με την ποιότητα των εγκαταστάσεων, των υπηρεσιών στους μέχρι τότε τουριστικούς προορισμούς λόγω της μεγάλης κίνησης πληθυσμού και της υπερσυγκέντρωσης κατά την διάρκεια του τουριστικής περιόδου (Lickorish&Jenkins,2004). Ταυτόχρονα οι μεγάλοι τουριστικοί προορισμοί χαρακτηρίζονταν από μεγάλα ξενοδοχειακά καταλύματα άλλα με έλλειψη των απαραίτητων υποδομών, μολυσμένο φυσικό περιβάλλον, κατεστραμμένους φυσικούς πόρους. Η τουριστική ανάπτυξη χωρίς τον απαραίτητο σχεδιασμό δημιούργησαν σοβαρά προβλήματα σε παράκτιες δημοφιλείς τουριστικές περιοχές εξαιτίας της άνισης και χωρίς σωστό σχεδιασμό τουριστικής ανάπτυξης. Το πρόβλημα αυτό σε συνδυασμό με την άνοδο του οικολογικού κινήματος ώθησαν τους αρμόδιους φορείς στην ανάπτυξη ενός εναλλακτικού μοντέλου τουρισμού το οποίο θα μείωνε τις δυσμενείς επιπτώσεις του τουρισμού και θα προσέλκυε το απογοητευμένο κομμάτι τουριστών (McIntosh et all, 1995). Επίσης καθοριστικό ρόλο στην άνοδο και την εξέλιξη του εναλλακτικού τουρισμού έπαιξε και η αλλαγή του life style του σύγχρονου καταναλωτή. Οι καταναλωτές όντας πλέον δυσαρεστημένοι με τα τυποποιημένα προϊόντα, απαιτούν πιο εξειδικευμένα που να πλησιάζουν περισσότερο στην ικανοποίηση των δικών τους προσωπικών αναγκών. Έτσι με τον ίδιο τρόπο πολλοί τουρίστες άρχισαν να απορρίπτουν τα προκαθορισμένα τουριστικά πακέτα και άρχισαν να αναζητούν κάτι διαφορετικό. Μέσα από αυτές τις αλλαγές όλο και περισσότεροι τουρίστες άρχισαν να ενδιαφέρονται για εξορμήσεις σε παρθένα μέρη, για τον παραδοσιακό τρόπο ζωής, το υγιές περιβάλλον κ.α.(Boissevain, 1996). Ταυτόχρονα λόγω της πίεσης της καθημερινότητας πολλοί διαλέγουν τα μικρά διαλείμματα από την εργασία, από τις μεγάλες συνεχόμενες διακοπές (Kuce, 2001).

2.3 Μορφές εναλλακτικού τουρισμού

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού συνίστανται από περιβαλλοντικές και πολιτισμικές αξίες και επιτρέπουν στον τοπικό πληθυσμό και στους επισκέπτες να υφίστανται θετικές αλληλεπιδράσεις και

να μοιράζονται εμπειρίες. Στη συνέχεια παρουσιάζονται ορισμένες μορφές εναλλακτικού τουρισμού.

- Αγροτουρισμός: είναι η τουριστική δραστηριότητα που αναπτύσσεται σε μη αστικό χώρο, από απασχολούμενους κυρίως στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα παραγωγής, ιδιαίτερα σε οικογενειακής ή συνεταιριστικής μορφής τουριστικές μονάδες παροχής αγαθών και υπηρεσιών (Αποστολόπουλος και Σδράλη, 2000). Στηρίζεται στην αξιοποίηση των φυσικών, πολιτισμικών και ανθρωπίνων τοπικών πόρων, ικανοποιεί τις προσωπικές ανάγκες του σύγχρονου ανθρώπου και σκοπεύει στη συγκράτηση ακόμη και στην επιστροφή του τοπικού πληθυσμού, στην ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος, της τοπικής οικονομίας αλλά και στην άνοδο του βιοτικού και πολιτισμικού επιπέδου.
- Οικοτουρισμός: βασίζεται στην ανάδειξη και αξιοποίηση των φυσικών πόρων μιας χώρας που παρουσιάζουν ορισμένα χαρακτηριστικά έλξης, όπως είναι κάποια μέρη με υψηλή οικολογική αξία, γεωλογικά φαινόμενα, δασικές εκτάσεις, σπήλαια κ.α. (Ceballos-Lascurain, 1996)
- Τουρισμός Υγείας: κίνητρο του είναι η υγεία, ψυχική και σωματική. Διακρίνεται σε θεραπευτικό τουρισμό, τουρισμό υγιεινής και φυσικής διαβίωσης και τουρισμό ατόμων με ειδικές ανάγκες (Ηγουμενάκης κ.α., 1989).
- Θρησκευτικός Τουρισμός: είναι ομαδικά ή ατομικά ταξίδια για το προσκύνημα ιερών τόπων που πολλές φορές έχουν ιστορικό, πολιτισμικό ή εκπαιδευτικό ενδιαφέρον (Σφακιανάκης, 2000).
- Μορφωτικός Τουρισμός: αναφέρεται στο είδος του τουρισμού που περιλαμβάνει επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, πινακοθήκες, δημόσιες βιβλιοθήκες, μουσεία, συμμετοχή σε σεμινάρια για την λαογραφία, τη φιλοσοφία, το χορό, παρακολούθηση παραστάσεων κ.α.
- Ορεινός Τουρισμός: είναι ο τουρισμός που αναπτύσσεται στο ορεινό περιβάλλον. Ο τουρίστας μπορεί να ασχοληθεί με αθλητικές δραστηριότητες στο χιόνι, την αναρρίχηση, το ράφτινγκ, το καγιάκ, την πεζοπορία, τη σπηλαιολογία, το ελεγχόμενο κυνήγι κ.α. (Ανδριώτης, 2009).
- Κοινωνικός Τουρισμός: είναι μια μορφή κοινωνικής παροχής του κράτους που απευθύνεται σε άτομα κυρίως με χαμηλά εισοδήματα ή σε άτομα ειδικών ομάδων, όπως οι νέοι οι άνεργοι, οι ηλικιωμένοι και οι ασθενείς.
- Τουρισμός Άθλησης: σκοπός αυτής της μορφής τουρισμού είναι η προβολή των θετικών δράσεων της άθλησης. Διακρίνεται σε τουρισμό αθλητών για προπονήσεις, σε τουρισμό άθλησης τουριστών που δραστηριοποιούνται ευκαιριακά και σε τουρισμό μετακίνησης φιλάθλων.

- Τουρισμός περιπέτειας: αναφέρεται στη ζωή στην ύπαιθρο που περιλαμβάνει νυχτερινό περίπατο, υπαίθρια διανυκτέρευση, οδοιπορία, εκδρομές, εξερευνήσεις, και κατακτήσεις δυσπρόσιτων τόπων.
- Χειμερινός Τουρισμός: αναφέρεται στις δραστηριότητες που αναπτύσσονται στη διάρκεια του χειμώνα και περιστρέφονται κυρίως γύρω από το χιόνι.
- Θαλάσσιος Τουρισμός: αποτελεί μια σύνθεση ψυχαγωγικών και αθλητικών δραστηριοτήτων, θαλασσοθεραπείας, και θαλάσσιων περιηγήσεων με σκάφη αναψυχής ή κρουαζιέρες (Λύτρας, 1989).
- Λαϊκός Τουρισμός: είναι ο τουρισμός που κάνουν τα άτομα με χαμηλά εισοδήματα, ταξιδεύουν κυρίως οικογενειακά με ιδιόκτητα μεταφορικά μέσα, και διαμένουν σε φθηνά καταλύματα ή κάμπινγκ.
- Τουρισμός Τρίτης Ηλικίας: αφορά τα άτομα της τρίτης ηλικίας που προσφέρονται για τουρισμό εκτός περιόδου αιχμής. Προτιμούν κυρίως το θεραπευτικό τουρισμό (Gartner, 1996) .
- Πολιτισμικός Τουρισμός: Αυτό το είδος τουρισμού περιλαμβάνει τις δραστηριότητες που στοχεύουν στην παροχή γνώσεων προς τους τουρίστες για την ιστορία και την κουλτούρα της περιοχής που επισκέπτονται (Gartner, 1996)
- Συνεδριακός τουρισμός: περιλαμβάνει κάθε είδους οργανωμένες εκδηλώσεις, συνέδρια ή συναντήσεις που οι συμμετέχοντες έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν τουριστική δραστηριότητα (Αποστολόπουλος και Σδράλη, 2007).

2.4 Χαρακτηριστικά ήπιων μορφών τουρισμού

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού δεν είναι αναγκαστικά και ήπιες μορφές τουρισμού. Οι ήπιες μορφές τουρισμού όμως, ανήκουν πάντα στην κατηγορία των εναλλακτικών μορφών. Ο ήπιος τουρισμός μπορεί να χαρακτηριστεί αλλιώς και ως βιώσιμος τουρισμός ή αειφορικός. Σ' αυτή τη κατηγορία ανήκει ο αγροτουρισμός, ο οικοτουρισμός, ο ορεινός τουρισμός κ.α.

Οι ήπιες μορφές τουρισμού απευθύνονται σε ομάδες ατόμων ειδικών ενδιαφερόντων και αφορούν δραστηριότητες οι οποίες δεν επηρεάζονται από την εποχή του χρόνου και συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη της περιοχής, προσφέροντας ένα τουριστικό προϊόν υψηλής ποιότητας και αισθητικής. Στο μεγαλύτερο μέρος είναι εναρμονισμένες με τη φύση και προωθούν την προστασία του περιβάλλοντος λόγω της ρυθμιζόμενης και μικρής κλίμακας ανάπτυξης τους (Ζήσης, 2003).

Ο αειφορικός τουρισμός είναι εφαρμόσιμος σε όλες τις μορφές τουρισμού ανεξάρτητα από τον προορισμό. Οι αρχές του πρέπει να αναφέρονται σε όλα τα επίπεδα (οικονομία, περιβάλλον,

κοινωνία). Συνεπώς για να υπάρχει μια μακρυχρόνια αειφορική τουριστική ανάπτυξη θα πρέπει να υπάρχει μια ισορροπία ανάμεσα σ' αυτές τις διαστάσεις.

Έτσι οι ήπιες μορφές τουρισμού θα πρέπει (Θεοδωροπούλου, 2006):

- Να υποστηρίζουν τις μακροπρόθεσμες οικονομικές και πολιτικές δραστηριότητες, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην καταπολέμηση της φτώχειας στις κοινωνίες που πραγματοποιείται
- Να μεγιστοποιούν την ωφέλεια του φυσικού περιβάλλοντος που είναι σημαντικό και για την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής διατηρώντας τη βιοποικιλότητα και τη φυσική κληρονομιά
- Να σέβονται τη μοναδικότητα και την κοινωνική κληρονομιά του τόπου προορισμού, να βοηθούν στη διατήρηση των εθίμων και των παραδόσεων, και να κατανοούν και να αποδέχονται τη διαφορετική κουλτούρα της περιοχής. (Θεοδωροπούλου, 2006)

Βασικοί παράμετροι που χαρακτηρίζουν τις ήπιες μορφές τουρισμού είναι οι εξής (Eber, 1992) :

- Η βιώσιμη χρήση τόσο των ανθρωπίνων όσο και των φυσικών πόρων.
- Ο ολοκληρωμένος τουριστικός σχεδιασμός
- Η μείωση της υπερκατανάλωσης και των αποβλήτων
- Η υποστήριξη και η συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας
- Η προβολή, η συνεχής έρευνα και ο έλεγχος των δράσεων
- Η εκπαίδευση του προσωπικού

Έτσι, γίνεται κατανοητό ότι οι ήπιες μορφές τουρισμού είναι μια κατηγορία τουρισμού η οποία επικεντρώνεται στην ταυτόχρονη διατήρηση του περιβάλλοντος, τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και την ικανοποίηση του τουρίστα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

3.1 Εννοιολογικό πλαίσιο οικοτουρισμού

Ο όρος οικοτουρισμός χρησιμοποιήθηκε πρώτη φορά από τον Ceballos Lascurain (Beeton, 1998). Οικοτουρισμός, τουρισμός στη φύση, περιβαλλοντική συντήρηση, υπεύθυνος τουρισμός, ήπιος τουρισμός, αειφορικός τουρισμός, όλες αυτές οι έννοιες θεωρούνται συνώνυμες (McIntosh and all, 1995).

Ο οικοτουρισμός ορίζεται ως μια περιβαλλοντικά υπεύθυνη ταξιδιωτική δραστηριότητα σε σχετικά άθικτες φυσικές περιοχές με στόχο την απόλαυση και γνωριμία των φυσικών αλλά και των ενταγμένων στο φυσικό περιβάλλον αγαθών. Όντας μία περιορισμένων περιβαλλοντικών επιπτώσεων δραστηριότητα ή μη καταναλωτική, ο οικοτουρισμός εκτός του ότι προσφέρει ευχαρίστηση, απόλαυση, γνώσεις και εμπειρίες στον επισκέπτη, διατηρεί και ενισχύει την ευημερία της τοπικής κοινωνίας. Ο οικοτουρισμός μπορεί να οριστεί ως «Ταξίδι σε φυσικές περιοχές με υπευθυνότητα απέναντι στην προστασία του περιβάλλοντος και της διατήρησης της ευημερίας των τοπικών κοινοτήτων, που θεωρούνται αναπόσπαστο τμήμα μιας τέτοιας δραστηριότητας και αναπτυξιακής διαδικασίας (Ηγουμενάκης κ.α., 1999).

Ο Mowforth (1993) ορίζει τρία βασικά κριτήρια ή αλλιώς τρεις βασικές αρχές προσδιορισμού του οικοτουρισμού:

- Κριτήρια αειφορίας: Τα οποία καλύπτουν κάποια αναπτυξιακά ζητήματα περιβαλλοντικού χαρακτήρα (Αποφυγή ή ελαχιστοποίηση αρνητικών επιπτώσεων από τις οικοτουριστικές δραστηριότητες), πολιτιστικού χαρακτήρα (αποτροπή επιζήμιων επιδράσεων από του επισκέπτες ώστε να αποφευχθεί ή αλλοίωση της τοπικής κουλτούρας), κοινωνικού (η αποφυγή αρνητικών επιδράσεων οι οποίες μπορούν να διαταράξουν τον κοινωνικό ιστό) και τέλος οικονομικού χαρακτήρα(ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος και διαμόρφωση οικονομικής απόδοσης ικανή να καλύψει το κόστος των οικοτουριστικών δραστηριοτήτων)
- Κριτήρια επιμόρφωσης: Που αναφέρονται στα στοιχεία (επιμορφωτικά προγράμματα, μέτρα, υποδομές) τα οποία έχουν ως σκοπό να κατανοήσουν οι ντόπιοι αλλά και οι επισκέπτες την αξία και τη λειτουργία του φυσικού περιβάλλοντος.
- Κριτήρια τοπικής συμμετοχής: σχετίζονται με την ανάγκη εμπλοκής των τοπιών φορέων και της τοπικής κοινότητας στη λειτουργία και τη διαχείριση των οικοτουριστικών δραστηριοτήτων

Οι δραστηριότητες του οικοτουρισμού παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα περιβαλλοντικών πόρων. Όλες αυτές οι δραστηριότητες συναρτώνται με εμπειρίες που βασίζονται και εξαρτώνται από τα χαρακτηριστικά και τις συνθήκες κάθε χώρου οικοτουρισμού. Οι προκαλούμενες εμπειρίες μπορούν να διακριθούν σε δύο κατηγορίες:

- Άμεσες εμπειρίες που σχετίζονται με την ενεργό συμμετοχή του επισκέπτη σε διάφορες δραστηριότητες (π.χ. υπαίθριας αναψυχής) ή κοινωνικά και πολιτιστικά δρώμενα.
- Έμμεσες εμπειρίες, ή συχνά αποκαλούμενες «υποκατάστατες δραστηριότητες και αισθητικές εμπειρίες». Στην περίπτωση αυτή ο οικοτουρίστας δεν αποκομίζει εμπειρίες από ενεργό συμμετοχή σε δραστηριότητες ή από την άμεση κατανάλωση φυσικών ή πολιτιστικών πόρων, αλλά απολαμβάνει τους πόρους μέσω ορισμένων μορφών αναπαράστασης (φωτογράφιση) ή παρατήρησης της πανίδας και της χλωρίδας.

Ενώ ο οικοτουρισμός κατατάσσεται στις ήπιες μορφές τουρισμού ως μια ξεχωριστή μορφή, υπάρχει η αντίληψη ότι είναι συνδυασμός ορισμένων εναλλακτικών μορφών τουρισμού και όχι μια ξεχωριστή.(Mieckowski στον Κομίλη, 2001).

Ο οικοτουρισμός είναι μια περιβαλλοντικά υπεύθυνη και ευαισθητοποιημένη μορφή τουρισμού η οποία προάγει την προστασία και την κατανόηση της φύσης και ταυτόχρονα συμβάλει στη γνώση της ιστορίας ενός τόπου και στο σεβασμό της. Η ανάπτυξη του οικοτουρισμού έχει λοιπόν τους εξής βασικούς στόχους (Κομίλης, 2001):

- Την προστασία των οικολογικά ευαίσθητων περιοχών μέσω της περιβαλλοντικής έρευνας
- Την ανάδειξη και αξιοποίηση περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ή περιβαλλοντικής αξίας
- Την διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας και της τοπικής ταυτότητας
- Την καλλιέργεια και την ανάπτυξη της περιβαλλοντικής συνείδησης των επισκεπτών μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

Ως μια από τις πιο φιλικές μορφές εναλλακτικού τουρισμού προς το περιβάλλον βασίζεται στις εξής αρχές:

1. Να ελαχιστοποιεί τις αρνητικές επιπτώσεις για το φυσικό περιβάλλον και τη τοπική κοινότητα
2. Να αυξάνει την ενημέρωση και την κατανόηση για τα φυσικά και πολιτισμικά συστήματα μιας περιοχής καθώς και την ενασχόληση των επισκεπτών με θέματα που επηρεάζουν τα συστήματα αυτά
3. Να συμβάλει στην προστασία και τη διαχείριση των νομικά προστατευόμενων και άλλων φυσικών περιοχών

4. Να κατευθύνει την αρχική και μακροπρόθεσμη συμμετοχή των εγχώριων κατοίκων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, η οποία καθορίζει τόσο τον τύπο όσο και τον όγκο του τουριστικού ρεύματος που υποδέχεται
5. Να προσφέρει ειδικές ευκαιρίες στους εγχώριους κατοίκους και σε όσους ασχολούνται με το φυσικό τουρισμό, ώστε να επισκέπτονται φυσικές περιοχές και να μαθαίνουν περισσότερα για τις δραστηριότητες και τα τοπία που ελκύουν τους τουρίστες
6. Να κατευθύνει τα οικονομικά και όποιας άλλης φύσεως οφέλη προς τους εγχώριους κατοίκους, οι οποίοι συμπληρώνουν αντί να αντικαθιστούν τις παραδοσιακές τους δραστηριότητες (Fennel).

3.2 Αναπτυξιακό προφίλ του οικοτουρισμού

Το αναπτυξιακό προφίλ του οικοτουρισμού αναφέρεται στα αίτια και τους κύριους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη του οικοτουρισμού.

Ο οικοτουρισμός κατατάσσεται στους πιο αναπτυσσόμενους τομείς τουρισμού. Παλαιότερα εθεωρείτο μια μικρή και εξειδικευμένη αγορά που εστίαζε σε συγκεκριμένες δραστηριότητες οι οποίες προσέφεραν ειδικές εμπειρίες. Τα τελευταία χρόνια όμως, ο οικοτουρισμός προσδιορίζεται ως μια σημαντική αγορά προσφοράς και ζήτησης παραδοσιακών προϊόντων, κάτι που είναι φανερό από τη στιγμή που πλέον η ζήτηση για οικοτουρισμό δεν ικανοποιείται μόνο από μικρά ταξιδιωτικά γραφεία αλλά από μεγάλους tour operators.

Η ανάπτυξη του οικοτουρισμού είναι αποτέλεσμα της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και συνειδητοποίησης των δυσμενών συνεπειών που έχει επιφέρει ο μαζικός τουρισμός και της αξίας του φυσικού περιβάλλοντος.

Η ανάπτυξη του οικοτουρισμού τα τελευταία δέκα με δεκαπέντε χρόνια οφείλεται σε συγκεκριμένους παράγοντες.

Οι Ross&Wall (1999) προσεγγίζοντας το θέμα προσδιόρισαν τρεις κύριους παράγοντες:

- I. Τοπικός πληθυσμός
- I. Μεγέθη τουρισμού
- II. Φυσικές προστατευόμενες περιοχές

Στην ανάλυση των παραγόντων αυτών μετρίεται ο βαθμός αλληλεξάρτησης τους και προτείνονται ορισμένοι δείκτες που εκφράζουν τις μεταξύ τους σχέσεις. Οι δείκτες αυτοί χρησιμοποιούνται για να αποτυπώσουν καταστάσεις και σχέσεις όπως π.χ. σχέσεις ανταγωνιστικές ή συμβιωτικές μεταξύ ντόπιου πληθυσμού και προστατευόμενων περιοχών.

Η αναπτυξιακή δύναμη των παραγόντων που αναφέρθηκαν παραπάνω θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε κάθε παράγοντας να συμβάλλει θετικά στον άλλο.

Μια άλλη προσέγγιση για τον καθορισμό των παραγόντων αυτών έρχεται από τον Boo(1992), ο οποίος θεωρεί ότι η ανάπτυξη του οικοτουρισμού είναι αποτέλεσμα της δύο ανεξάρτητων τάσεων.

Η πρώτη αφορά στη μεταβολή της τουριστικής ζήτησης και αγοράς προς τις νέες μορφές τουρισμού. Η ζήτηση αυτή αφορά τη μερίδα των τουριστών οι οποίοι επιδιώκουν καλύτερη πληροφόρηση μέσω εκπαίδευσης ή επιμόρφωσης για τον τόπο που σκοπεύουν να επισκεφτούν ώστε να είναι πιο δραστήριοι όταν πάνε. Η τουριστική βιομηχανία ανταποκρίνεται σ' αυτού του είδους ζήτηση, η οποία είναι αποτέλεσμα της ευαισθητοποίησης και της αύξησης του ενδιαφέροντος των ανθρώπων γενικά και των τουριστών ειδικότερα για τα περιβαλλοντικά προβλήματα. Συνεπώς τα οικολογικά ζητήματα αναγνωρίζονται ως ένα σημαντικό συστατικό του μάρκετινγκ από tour operator άλλα και μεγάλες επιχειρήσεις.

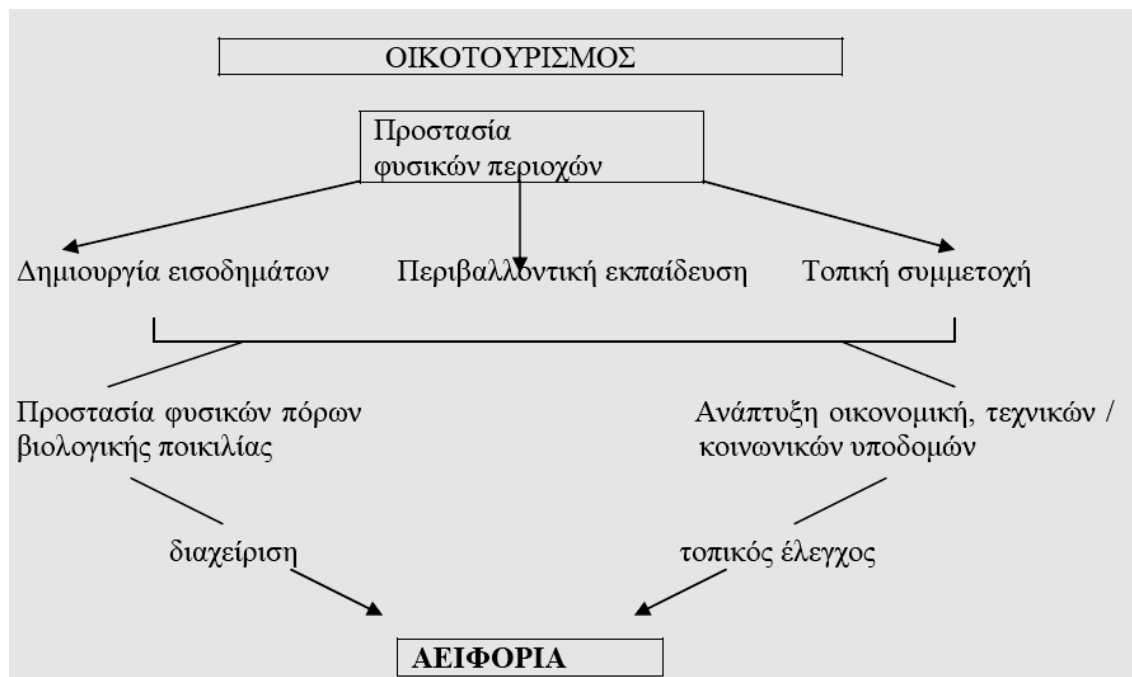
Η άλλη τάση αφορά το πεδίο δράσης της περιβαλλοντικής προστασίας.

Σχετίζεται με δράσεις που στοχεύουν στην διαχείριση των φυσικών πόρων έτσι ώστε να προάγεται η οικονομική και φυσική βιωσιμότητα τους. Συγκεκριμένα σκοπός τους είναι:

- Να λαμβάνονται εθνικής κλίμακας μέτρα οικονομικής πολιτικής, τα οποία εστιάζουν στην προστασία της φυσικής και οικονομικής αξίας των περιοχών
- Να δημιουργούν οικονομικά κίνητρα για τους ντόπιους κατοίκους ώστε να προστατέψει και να διαχειριστεί σωστά τους φυσικούς πόρους της περιοχής του

3.3 Οικοτουρισμός και βιωσιμότητα

Η βιώσιμη ανάπτυξη σύμφωνα με τον παραδοσιακό ορισμό είναι η ανάπτυξη που καλύπτει τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τη δυνατότητα να καλύψουν τις ανάγκες τους και οι επόμενες γενιές (Μητούλα, 2002). Επηρεάζει όλους τους παράγοντες της κοινωνίας σε κάποιο βαθμό, μικρότερο ή μεγαλύτερο γιατί αφορά τη σύγκλιση περιβαλλοντικών και αναπτυξιακών διαδικασιών που πρέπει να συντελεστούν για την πραγματοποίηση του επιθυμητού αποτελέσματος (Clayton and Radcliffe 1996). Έτσι μπορούμε να θεωρήσουμε τρεις βασικές συνιστώσες της βιωσιμότητας: την οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον.

Σχήμα 1 Σχέση οικοτουρισμού και αειφορίας.

(Πηγή:

Κομίλης, 2001)

Ο οικοτουρισμός ως μορφή τουρισμού επιδρά και στις τρεις αυτές συνιστώσες.

Σε κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο, ο οικοτουρισμός συμβάλλει σημαντικά στη βιωσιμότητα της περιοχής με τη διατήρηση του πληθυσμού και της αυθεντικότητας του δίνοντας καταρχάς οικονομικό και ψυχολογικό κίνητρο ώστε να μην εγκαταλείψουν οι ντόπιοι τον τόπο τους. Δημιουργεί αγορά για τοπικά προϊόντα που αναδεικνύουν κάποια παραδοσιακά επαγγέλματα το οποίο έχει ως αποτέλεσμα τη συνέχιση των παραδοσιακών ασχολιών. Ταυτόχρονα επειδή το φυσικό περιβάλλον και τα πολιτιστικά αξιοθέατα είναι το βασικό κίνητρο των επισκεπτών, προκαλείται στους κατοίκους της περιοχής η ευθύνη για την προστασία, τη διατήρηση και τη βελτίωση αυτών (WWF, 2009).

Στον οικονομικό τομέα, ο οικοτουρισμός επιδρά στην εθνική οικονομία όπως άλλωστε και ο μαζικός, άλλα επιπλέον συνεισφέρει σημαντικά και στην οικονομική ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας μειώνοντας τις οικονομικές ανισότητες. Ο οικοτουρίστας επιλέγει να μείνει σε καταλύματα τα οποία ανήκουν σε ντόπιους και προτιμάει να αγοράσει και να καταναλώσει παραδοσιακά προϊόντα τα οποία παράγονται από τοπικούς συνεταιρισμούς. Συνεπώς τα έσοδα που προκύπτουν από τη διαμονή, την κατανάλωση αλλά και από την είσοδο σε κάποια αξιοθέατο, παραμένουν στην κοινότητα συμβάλλοντας έτσι στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων. (Boo, 1992).

Ο οικότουρισμός είναι εξ ορισμού συνδεδεμένος με τη βιωσιμότητα του περιβάλλοντος. Αποτελεί ένα συνδυασμό διακοπών στην ύπαιθρο με σεβασμό στο περιβάλλον. Το τουριστικό προϊόν συντίθεται και αναπτύσσεται σε περιοχές με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά έλξης και σημαντικής οικολογικής αξίας όπως σπήλαια, ηφαίστεια, λίμνες, δασικές εκτάσεις. Έτσι λοιπόν ο οικότουρίστας όντας μέτοχος σ' αυτού του είδους διακοπών φέρεται με σύνεση προς το περιβάλλον. Παράλληλα οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή και προωθούν το οικότουριστικό προϊόν, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού πρέπει να τηρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις σχετικά με το περιβάλλον:

- Να παίρνουν μέρος στην προστασία των μη ανανεώσιμων πόρων και άλλων πηγών του περιβάλλοντος
- Να δημιουργούν περιβαλλοντική γνώση
- Να προωθούν τη φιλοσοφία για την επιστροφή στη φύση και τα μοναδικά φυσικά χαρακτηριστικά της

3.4 Το προφίλ του οικότουρίστα

Ο Lindeberg(1991 στον Fennel, 1999) προσδιόρισε τέσσερις βασικούς τύπους οικότουριστών:

- ✓ Απόλυτοι φυσικοί τουρίστες : ερευνητές ή μέλη περιηγητικών ομάδων που έχουν οργανωθεί ειδικά για εκπαιδευτικούς σκοπούς
- ✓ Αφοσιωμένοι τουρίστες στη φύση: άνθρωποι που πραγματοποιούν ταξίδια με στόχο να γνωρίσουν προστατευόμενες περιοχές καθώς και να κατανοήσουν τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά του κάθε τόπου
- ✓ Κοινότυποι τουρίστες φύσης: άνθρωποι που επισκέπτονται προορισμούς για να πραγματοποιήσουν ένα ασυνήθιστο ταξίδι
- ✓ Περιστασιακοί τουρίστες φύσης: άνθρωποι που βιώνουν τη φύση περιστασιακά ως μέρος ενός ευρύτερου ταξιδιού

Μια άλλη διάκριση προσδιορίζει τους τουρίστες βάσει τριών παραμέτρων:

- Περιβάλλον
- εμπειρία
- δυναμική της ομάδας

Σύμφωνα με αυτές τις παραμέτρους ο Kusler (1991) κατέταξε τους οικοτουρίστες στις ακόλουθες ομάδες: Οικοτουρίστες “do it yourself”: παρά την ανωνυμία τους, αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει τα μεγαλύτερο μέρος των οικοτουριστών. Μένουν σε ποικιλία καταλυμάτων και έχουν τη δυνατότητα μετακίνησης ώστε να μπορούν να επισκέπτονται διαφορετικά μέρη.

- Οικοτουρίστες σε γκρουπ: Η ομάδα αυτή ταξιδεύει σε εξωτικούς προορισμούς και χαρακτηρίζεται από μεγάλη οργάνωση.
- Σχολικές ομάδες ή επιστημονικά γκρουπ: η ομάδα αυτή ασχολείται με την επιστημονική έρευνα, παραμένει στην ίδια περιοχή για μεγάλα χρονικά διαστήματα και μπορεί να υπομείνει τις χειρότερες συνθήκες διαβίωσης σε σχέση με τις άλλες δύο ομάδες .

Ο Mowforth κατατάσσει τους οικοτουρίστες σε σχέση με κάποια χαρακτηριστικά (όπως η ηλικία, τα ενδιαφέροντα, τις δαπάνες και την οργάνωση του ταξιδιού) σε τρεις κατηγορίες:

- Δραστήριοι ή τραχείς: που επιλέγουν δραστηριότητες άθλησης έντονου, περιπετειώδη ή και επικίνδυνου τύπου
- Ήπιοι ή ήρεμοι: που ενδιαφέρονται κυρίως για παρατήρηση και απόλαυση της φύσης.
- Ειδικοί: οι οποίοι ταξιδεύουν για τόσο επιστημονικούς λόγους όσο και ταυτόχρονα από χόμπι

Επιπλέον οι οικοτουρίστες παρουσιάζουν τα εξής ψυχογραφικά χαρακτηριστικά (Αποστολόπουλος-Σδράλη, 2007):

- Διακατέχονται από οικολογική συνείδηση
- Ευαισθητοποιούνται και δραστηριοποιούνται για την προστασία και τη διατήρηση των περιβαλλοντικών πόρων
- Προστατεύουν την άγρια ζωή στο περιβάλλον που αυτή εντάσσεται
- Προσπαθούν να αποκτήσουν εμπειρίες στο φυσικό περιβάλλον
- Έχουν καλύτερη πληροφόρηση για τον τόπο που επισκέπτονται ώστε να είναι δραστήριοι στον τόπο προορισμού
- Τα κίνητρα τους είναι εσωτερικά κατά κύριο λόγο

- Έχουν υψηλές γνωστικές και συναισθηματικές ικανότητες
- Χαρακτηρίζονται από βιοκεντρικό προσανατολισμό

3.5 Προγράμματα για τον οικότουρισμό

LIFE-ΦΥΣΗ

Το Life-Φύση έχει στόχο την επί τόπου διαχείριση και διατήρηση των πολυτιμότερων ειδών πανίδας και χλωρίδας και των φυσικών ενδιακτημάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το Life-Φύση πρέπει να συμβάλλει στην εφαρμογή των Κοινοτικών οδηγιών για:

- τα Πτηνά (79/409/EEC)
- τα ενδιαιτήματα (οικότοπους) (92/43/EEC)
- στην δημιουργία του Ευρωπαϊκού δικτύου προστατευομένων περιοχών NATURA 2000

Ένα έργο που υποβάλλεται στο πλαίσιο Life-Φύση πρέπει τα ακόλουθα κριτήρια:

- I. Να είναι τυπικά αποδεκτό, δηλαδή ακολουθώντας κατά γράμμα τον παρόντα φάκελο της αίτησης
- II. Να είναι τυπικά επιλέξιμο, δηλαδή: ο αιτών πρέπει να είναι αξιόπιστος τόσο στο τεχνικό όσο και στο οικονομικό επίπεδο, το έργο να είναι ρεαλιστικό ως προς το χρονοδιάγραμμα, τον προϋπολογισμό και την αποτελεσματικότητα από πλευράς και την αποτελεσματικότητα από πλευράς και των δύο

Τα έργα στα Κράτη Μέλη πρέπει να αποσκοπούν στην προστασία:

- I. Μιας (ή περισσότερων) φυσικής περιοχής που έχει προταθεί από το κράτος μέλος ως Τόπος Κοινοτικής Σημασίας στο πλαίσιο της Οδηγίας για τα Ενδιαιτήματα. Το έργο αυτό θα κωδικοποιηθεί ως NA1.

Σημείωση: όταν ο κατάλογος των ΤΚΣ (Τόπος Κοινοτικής Σημασίας) για μία συγκεκριμένη βιογεωγραφική περιοχή έχει υιοθετηθεί από την Επιτροπή, αυτός θα είναι το επίσημο σημείο αναφοράς. Οι τόποι που έχουν προταθεί αλλά δεν έχουν παραμείνει στον επίσημο κατάλογο των ΤΚΣ που έχει υιοθετηθεί δεν θα θεωρούνται χρηματοδότηση από το Life-Φύση σαν NA1

- II. Μίας (ή περισσότερων) φυσικής περιοχής χαρακτηρισμένη από το Κράτος Μέλος ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), στο πλαίσιο της Οδηγίας περί Πτηνών. Το έργο θα κωδικοποιηθεί ως NA2

III. Ενός (ή περισσότερων) είδους πανίδας ή χλωρίδας της Οδηγίας για τα Ενδιαιτήματα- παραρτήματα και /ή της Οδηγίας περί Πτηνών-παράρτημα I.

Το έργο αυτό θα κωδικοποιηθεί ως ΝΑ3.

Ειδικές περιπτώσεις:

Το Life III επικεντρώνεται σε επακριβή και λειτουργικά έργα. Θεωρητικά έργα, δηλαδή «προετοιμασία διαχειριστικών σχεδίων» ή «επιστημονική παρακολούθηση) θα ευνοηθούν μόνο αν αποτελούν μέρος ενός έργου με ουσιαστικές παρεμβάσεις στο πεδίο.

Χρηματοδότηση:

Η Κοινοτική οικονομική υποστήριξη ανέρχεται το πολύ σε ποσοστό 50% του επιλέξιμου κόστους. Κατ'εξάιρεση, το ποσοστό αυτό μπορεί να φτάσει το πολύ στο 75%.

Είναι απαραίτητο να ελέγξουν προσεχτικά όλοι οι αιτούντες ότι οι δράσεις που προτείνονται στο Life-Φύση δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν από άλλα ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά μέσα.

NATURA 2000

Η συνεχής υποβάθμιση των φυσικών οικοτόπων και οι κίνδυνοι που απειλούν ορισμένα είδη συνιστούν πρωταρχικό μέλημα της περιβαλλοντικής πολιτικής της Ένωσης. Η παρούσα οδηγία, που αποκαλείται οδηγία «φυσικών οικοτόπων» σκοπό έχει να συμβάλει στη διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας στα κράτη μέλη, ορίζοντας ένα κοινό πλαίσιο για τη διατήρηση των οικοτόπων, των φυτών και των ζώων κοινοτικού ενδιαφέροντος.

Με την οδηγία περί οικοτόπων συνίσταται το δίκτυο «Natura 2000». Το δίκτυο αυτό είναι το μεγαλύτερο οικολογικό δίκτυο παγκοσμίως. Αποτελείται από «Ζώνες Ειδικής Διατήρησης» που έχουν χαρακτηριστεί από τα κράτη μέλη δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Εξάλλου, περιλαμβάνει επίσης ζώνες ειδικής προστασίας που έχουν ταξινομηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας περί πτηνών 2009/147/EK.

Τα παραρτήματα I και II της οδηγίας περιλαμβάνουν τον τύπο οικοτόπων και τα είδη των οποίων η διατήρηση απαιτεί το χαρακτηρισμό περιοχών ως ειδικών ζωνών διατήρησης. Ορισμένα από αυτά ορίζονται ως τύποι οικοτόπων ή ειδών «προτεραιότητας» (που διατρέχουν κίνδυνο εξαφάνισης). Στο παράρτημα IV απαριθμούνται τα ζωικά και φυτικά είδη που απαιτούν ιδιαίτερα αυστηρή προστασία.

Ο χαρακτηρισμός των ειδικών ζωνών διατήρησης γίνεται σε τρία στάδια. Βασιζόμενο στα κριτήρια που ορίζονται στα παραρτήματα, κάθε κράτος μέλος προτείνει έναν κατάλογο τόπων όπου απαντώνται φυσικοί οικότοποι και άγρια ζωικά και φυτικά είδη. Βάσει των εθνικών

καταλόγων και σε συμφωνία με καθένα από τα κράτη μέλη, η Επιτροπή εκδίδει κατάλογο Τόπων Κοινοτικής Σημασίας για καθεμία από τις εννέα βιο-γεωγραφικές περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (αλπική, ατλαντική, Μαύρης Θάλασσας, αρκτική, ηπειρωτική, μακαρονησιακή, μεσογειακή, παννονιακή και στεπική). Μέσα σε μια εξαετία το αργότερο από την επιλογή ενός τόπου ως κοινοτικής σημασίας, το οικείο κράτος μέλος χαρακτηρίζει τον εν λόγω τόπο ως ειδική ζώνη διατήρησης.

Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ένας τόπος, στον οποίο υπάρχει τύπος φυσικού οικοτόπου ή είδος προτεραιότητας, δεν έχει περιληφθεί σε ένα εθνικό κατάλογο, η οδηγία προβλέπει να κινείται διαδικασία διμερούς συνεννόησης μεταξύ του εν λόγω κράτους μέλους και της Επιτροπής. Αν η σχετική διαδικασία δεν καταλήξει σε ικανοποιητικό αποτέλεσμα, η Επιτροπή διαβιβάζει στο Συμβούλιο πρόταση σχετικά με την επιλογή του εν λόγω τόπου ως τόπου κοινοτικής σημασίας.

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε στις ειδικές ζώνες διατήρησης να εξασφαλίζεται η διατήρηση των οικοτόπων και να αποφεύγεται η υποβάθμισή τους καθώς και οι σημαντικές διαταραχές των ειδών. Η οδηγία προβλέπει τη δυνατότητα συγχρηματοδότησης των μέτρων διατήρησης από την Κοινότητα.

Τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν τις εξής υποχρεώσεις:

- να ενθαρρύνουν τη διαχείριση των στοιχείων του τοπίου που θεωρούν ουσιαστικά για τη μετανάστευση, τη γεωγραφική κατανομή και τη γενετική ανταλλαγή των αγρίων ειδών
- να θεσπίσουν ιδιαίτερα αυστηρά συστήματα προστασίας για ορισμένα ζωικά και φυτικά είδη που απειλούνται (παράρτημα IV) και να μελετήσουν την σκοπιμότητα της επανεισαγωγής των ειδών αυτών στο έδαφός τους
- να απαγορεύσουν τη χρήση μη επιλεκτικών μέσων αφαίρεσης από το φυσικό περιβάλλον, σύλληψης ή θανάτωσης ορισμένων ζωικών και φυτικών ειδών (παράρτημα V)

Τα παραρτήματα της παρούσας οδηγίας τροποποιήθηκαν, ώστε να ληφθεί υπόψη η βιοποικιλότητα των κρατών μελών που προσχώρησαν στην ΕΕ το 2004 και το 2007. Η διεύρυνση δημιούργησε νέες προκλήσεις ως προς τη βιοποικιλότητα και συνεισέφερε νέους πόρους, μεταξύ των οποίων τρεις νέες βιο-γεωγραφικές περιοχές (Μαύρης Θάλασσας, παννονιακή, στεπική).

Το δίκτυο Natura 2000 αντιπροσωπεύει σήμερα περίπου το 18% του χερσαίου εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ URBAN

URBAN είναι η κοινοτική πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επαρχιακής Ανάπτυξης για τη βιώσιμη ανάπτυξη στις υποβαθμισμένες αστικές περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την περίοδο 2000-2006.

Σαν συνέχιση του URBAN I για το 1994-1999, Το URBAN II, στοχεύει:

- Στην προώθηση της διαμόρφωσης και της εφαρμογής ιδιαίτερα καινοτόμων στρατηγικών για την αειφόρο οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση μικρού και μεσαίου μεγέθους κωμοπόλεων και πόλεων ή μειονεκτικών αστικών περιοχών σε μεγαλύτερες πόλεις
- Η ανάπτυξη της γνώσης και η ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών στον αστικό χώρο, σε σχέση με οικονομικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά και διοικητικά θέματα, για την αειφόρο αστική αναζωογόνηση και ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Προϋποθέσεις:

- Κάθε πόλη ή γειτονία που πρόκειται να ενισχυθεί πρέπει να παρουσιάζει συγκεκριμένο πρόβλημα που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί εντός μιας συνεκτικής γεωγραφικής περιοχής
- Ο πληθυσμός που πρέπει να καλύπτεται από κάθε αστική περιοχή είναι κατά κανόνα 20.000. Κατ' εξαίρεση θα μπορούσε να μειωθεί σε 10.000 σε δεόντως δικαιολογημένες περιπτώσεις
- Κάθε πρόταση θα επικεντρώνεται σε αστική περιοχή που επιδεικνύει υψηλό βαθμό ομοιογένειας ως προς τα λειτουργικά και γεωγραφικά χαρακτηριστικά της και το είδος των προβλημάτων. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, θα μπορούσε να επικεντρωθεί δράση στο πλαίσιο μια πρότασης, σε περισσότερες από μία αστικές περιοχές (η κάθε μια με πληθυσμό μεγαλύτερο από 10.000) που εντάσσονται στην ίδια γεωγραφική ζώνη
- Οι αστικές περιοχές που θα ενισχυθούν είτε εντός είτε εκτός περιοχών επιλέξιμων για τη στήριξη στο πλαίσιο των στόχων που αναφέρθηκαν προηγουμένως

Επίσης πρέπει να πληρούν τουλάχιστον τρία από τα παρακάτω κριτήρια:

1. υψηλό επίπεδο μακράς ανεργίας
2. χαμηλό επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας
3. υψηλό επίπεδο φτώχειας και αποκλεισμού
4. ειδικές ανάγκες ανασυγκρότησης, λόγω τοπικών οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων
5. μεγάλο αριθμό μεταναστών, εθνικών μειονοτήτων ή προσφύγων

6. χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, σημαντικές ελλείψεις ικανοτήτων και υψηλά ποσοστά μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο
7. υψηλό επίπεδο εγκληματικότητας ενηλίκων και ανηλίκων
8. επισφαλής δημογραφικές τάσεις
9. ιδιαίτερα υποβαθμισμένο περιβάλλον

3.6 Ο οικοτουρισμός στην Ελλάδα

Τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να αναπτύσσεται και στην Ελλάδα ο οικοτουρισμός και παρατηρείται ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον τόσο από την πολιτεία τόσο και από την τοπική αυτοδιοίκηση. Αυτό το ενδιαφέρον πηγάζει από την ανάγκη διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος που προσφερόταν μέχρι πρόσφατα, έτσι ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στην διαφοροποιημένη πλέον τουριστική ζήτηση. Ο οικοτουρισμός στην Ελλάδα ταυτίζεται συνήθως με χειμερινές ή ανοιξιάτικες διακοπές σε ορεινά κυρίως μέρη που οι συνήθεις δραστηριότητες είναι η πεζοπορία, η περιήγηση σε χαμηλά υψόμετρα, η παρατήρηση του φυτικού κόσμου, της πανίδας, των τοπίων όπως και η συμμετοχή σε πολιτιστικές δραστηριότητες.

Κάθε περιοχή έχει τις δικές της δραστηριότητες πάνω στις οποίες πρέπει να βασίζεται ή ανάπτυξη του οικοτουρισμού. Στην Ελλάδα υπάρχει μια γεωγραφική ισοκατανομή των περιοχών που μπορούν να αναπτύξουν και αναπτύσσουν οικοτουριστική δραστηριότητα, άλλες περισσότερο γνώστες (Πρέσπες, Κρήτη, Νέστος, Καρδίτσα) και άλλες λιγότερο γνώστες όπως Στερεά Ελλάδα, νησιά του Ιονίου κ.α. (www.nagref.gr).

Μερικά οικοσυστήματα υψηλής περιβαλλοντικής αξίας που βρίσκονται στην Ελλάδα αναφέρονται ενδεικτικά παρακάτω:

- Εθνικός Δρυμός Παρνασσού (Στερεά Ελλάδα)
- Εθνικός Δρυμός Ολύμπου (Θεσσαλία)
- Εθνικός Δρυμός Πίνδου Βάλια Κάλτα (Γρεβενά)
- Εθνικός Δρυμός Αίνου (Κεφαλονιά)
- Εθνικός Δρυμός Οίτης Έτερα (Φθιώτιδα)
- Εθνικός Δρυμός Αίωου (Ιωάννινα)
- Δάσος Δαδιάς (Εβρος)
- Φοινικόδασος Βάι (Κρήτη)

- Λίμνη Κερκίνη (Σέρρες)
- Λιμνοθάλασσα Κακοτυχίου (Ν. Ηλείας)
- Δέλτα Έβρου
- Υδροβιότοπος Πρεσπών
- Υδροβιότοπος Κουκουναριών (Σκιάθος)
- Υδροβιότοποι Φυσικού Περιβάλλοντος Μήλου-Αντίμηνου- Κιμώλου-Πολυαίγου
- Λίμνη Δοϊράνη (Κιλκίς)
- Θρακικές λίμνες (Ν. Ροδόπης)
- Λιμνοθάλασσες Ροδόπης.

Εκτός από το Υπουργείο Γεωργίας και τον Ε.Ο.Τ. υπάρχουν αρκετοί φορείς οικότουρισμού που δρουν σε τοπικό επίπεδο και παρουσιάζονται παρακάτω:

WWF Ελλάς: μη κυβερνητική οργάνωση που ασχολείται με τον οικότουρισμό και προσφέρει καταλύματα. Βρίσκεται στην Αττική και στον Έβρο

Αειφόρος: Περιβαλλοντική οργάνωση με έδρα την Αττική που προσφέρει καταλύματα και ασχολείται με τον οικότουρισμό και τον αγροτουρισμό.

Γραφείο οικότουρισμού Γρεβενών: Τουριστικό γραφείο στα Γρεβενά που προσφέρει εκτός από καταλύματα, ενημέρωση, μαθήματα κατασκηνώσεις κ.α.

Γραφείο Οικότουρισμού Καρδίτσας: Τουριστικό γραφείο στην Καρδίτσα που παρέχει ενημέρωση και ασχολείται με τον οικότουρισμό.

Αναπτυξιακή Καρδίτσας Α.Ε.: Αναπτυξιακή εταιρία με έδρα την Καρδίτσα που ασχολείται με τον οικότουρισμό και τον αγροτουρισμό και προσφέρει καταλύματα.

Γραφείο Οικότουρισμού Λίμνης Πλαστήρα: Τουριστικό γραφείο στην Καρδίτσα που παρέχει καταλύματα.

Εταιρία Προστασίας Πρεσπών: Με έδρα τη Φλώρινα ασχολείται με τον οικότουρισμό.

Ήπιος Τουρισμός Α.Ε.: Ιδιωτική επιχείρηση στα Ιωάννινα που ασχολείται με τον οικότουρισμό.

ΚΕΝΑΚΑΠ-Κέντρο Τουριστικών Υπηρεσιών: Βρίσκεται στα Τρίκαλα και προσφέρει ενημέρωση για τις ήπιες μορφές τουρισμού.

Κέντρο Οικοτουρισμού και Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αιτωλίας(ΚΟΠΕΑ): Με έδρα το Νομό Αιτωλοακαρνανίας ασχολείται με οικοτουριστικές δραστηριότητες.

Γραφείο Εναλλακτικού Τουρισμού της ΔΕΕΑΡ: Δημοτική επιχείρηση στον Νομό Χαλκιδικής που παρέχει ενημέρωση για τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

Ευρωπαϊκό Κέντρο Οικοαγροτουρισμού: Με έδρα την Αττική και προσφέρει καταλύματα.

Παρά την πληθώρα των οικοτουριστικών προορισμών η Ελλάδα δεν είναι καταχωρημένη στην συνείδηση των επισκεπτών ως οικοτουριστικός προορισμός, αλλά περισσότερο ως τόπος φυσιολατρικού τουρισμού λόγω των δυνατοτήτων που προσφέρει το περιβάλλον (θάλασσα, πράσινο, φυσικό τοπίο). Αντιμετωπίζει επίσης μεγάλο ανταγωνισμό από γειτονικούς μεσογειακούς προορισμούς όπως η Ισπανία, η Ιταλία και ως νέος μεγάλος ανταγωνιστής εμφανίζεται η η οικονομικά συμφέρουσα Τουρκία. Αυτό είναι αποτέλεσμα όχι της μειωμένης ζήτησης αλλά της ελλιπούς οργάνωσης, ενημέρωσης και πληροφόρησης. Σε αρκετές περιοχές ενώ χρησιμοποιείται ο όρος οικοτουρισμός άλλα πρακτικά οι δραστηριότητες που προσφέρονται απέχουν από αυτές που αναφέρονται στη διεθνή βιβλιογραφία (Ιατρού,2005). Η πολιτεία μέσω του Υπουργείου Τουρισμού και του Υπουργείου Ανάπτυξης έχει προωθήσει μια σειρά προγραμμάτων οικονομικής ενίσχυσης και εκπαίδευσης/κατάρτισης τόσο για ιδιώτες όσο και για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο πεδίο του εναλλακτικού τουρισμού όπως το πρόγραμμα Leader που ασχολείται κυρίως με την χρηματοδότηση, όπως και η Αγροτουριστική Α.Ε. που ασχολείται κυρίως με έρευνες και μελέτες. Σε περιφερειακό επίπεδο λειτουργούν τα Π.Ε.Π. (Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα) τα οποί ασχολούνται με την χρηματοδότηση έργων και την συλλογή και τον έλεγχο αιτήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

Ο Michael Stone από το πανεπιστήμιο Waterloo του Οντάριο του Καναδά το 2002 πραγματοποίησε έρευνα για τον οικοτουρισμό και τις επιδράσεις του στην τοπική κοινωνία της Κίνας και συγκεκριμένα στην περιοχή Hainan στην πόλη Jianfeng. Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν ότι το 38% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι ωφελήθηκε κυρίως σε οικονομικό επίπεδο από τις οικοτουριστικές δραστηριότητες. Το 63% βρίσκει θετικές επιδράσεις σε προσωπικό επίπεδο όσον αφορά τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Το 66% θεωρεί ότι η ανάπτυξη του οικοτουρισμού θα δυναμώσει την τοπική οικονομία με τη μορφή επιχειρήσεων αλλά και άλλων επιχειρηματικών ευκαιριών.

Σε μη οικονομικό επίπεδο, οι κάτοικοι αναγνώρισαν την συμβολή του τουρισμού και του οικοτουρισμού στη βελτίωση του οδικού δικτύου. Πολλοί επίσης κατανόησαν τη σχέση μεταξύ των δασών του κλίματος και των υδάτινων πόρων και θεωρούν την προστασία τους σημαντική για την περιοχή. Παρόλα αυτά το 78% θεωρεί ότι ο οικοτουρισμός και συγκεκριμένα η έκταση η οποία θεωρείται προστατευόμενη περιοχή, είχε αρνητική επίδραση στη ζωή των κατοίκων λόγω της απαγόρευσης των κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων στην περιοχή με αποτέλεσμα τη στροφή σε άλλες δραστηριότητες.

Έρευνα που διεξήχθη από το πανεπιστήμιο της Φλόριντα το 2005 από την Jenny Brown Haddle για τον οικοτουρισμό και τις επιδράσεις του στην Μπελίτζ της Κεντρικής Αμερικής, δείχνει ότι ο οικοτουρισμός έχει προσφέρει σημαντικές οικονομικές βελτιώσεις (το 87% των ερωτηθέντων απάντησε ότι το μεγαλύτερο άμεσο όφελος από τον οικοτουρισμό ήταν τα χρήματα ενώ το ένα 29% ανέφερε και τη ροή του χρήματος μέσω της κοινότητας,) καθώς και μικρότερες κοινωνικές θετικές επιδράσεις (ένα 13% ανέφερε τη δημιουργία νέων φίλων, ένα 6% τη καλύτερη εκπαίδευση και ένα 3% τη συντήρηση και τη διατήρηση της περιοχής). Το 98% των οικογενειών που έλαβαν μέρος στην έρευνα θεώρησε ότι η κοινότητα έχει ωφεληθεί συνολικά από τον οικοτουρισμό. τα κοινοτικά οφέλη περιλαμβάνουν τα χρήματα και τις εργασίες (69%), την υποδομή και τους δρόμους (26%), την εκπαίδευση (12%), τις εισπράξεις από τις εισόδους των πάρκων(7%), και τη διεθνή αναγνώριση (7%). Οι περισσότερες οικογένειες δεν αντιλήφθηκαν τις αρνητικές συνέπειες του οικοτουρισμού, μερικές οικογένειες θεώρησαν ως αρνητικό την άνιση κατανομή του εισοδήματος από τον οικοτουρισμό και τις μεγάλες προσδοκίες που έχουν δημιουργηθεί για τον οικοτουρισμό ως πηγή εισοδήματος. Αλλά ο συνηθέστερα αναφερόμενος αρνητικός αντίκτυπος(83%) ήταν η διακοπή των παραδοσιακών στρατηγικών επιβίωσης όπως το κυνήγι, η αλιεία και η αύξηση του ζωικού κεφαλαίου.

Άλλη έρευνα που πραγματοποίησε ο Peter Rossing στο πανεπιστήμιο της Οτάβα το 2006 για την επίδραση του οικοτουρισμού στην ανάπτυξη της περιοχής Laguna San Ignacio της Καλιφόρνια από το 1994 έως το 2002, έδειξε ότι ο οικοτουρισμός έχει αυξήσει τα τοπικά και περιφερειακά οφέλη εντυπωσιακά. Ο αριθμός των επισκεπτών έχει αυξηθεί κατά 50%, η απασχόληση κατά 100% και το τοπικό περιφερειακό εισόδημα σχεδόν 90% από το 1994 ως το 2002. Η έρευνα έδειξε επίσης ότι ήταν δελεαστική η εργασία στις οικοτουριστικές δραστηριότητες αφού οι εμπλεκόμενοι αμοίβονταν καλύτερα σε σχέση με τους εργαζόμενους στην αλιεία και τις υπόλοιπες τουριστικές εργασίες. Παρ' όλες όμως τις θετικές επιδράσεις, μόνο το 14% των ενηλίκων τα περιοχής ασχολήθηκε με τις δραστηριότητες του οικοτουρισμού. Περίπου το 50% των εργασιών του οικοτουρισμού τις αναλάμβαναν άνθρωποι εκτός της κοινότητας. Μια άλλη πρόκληση ήταν ότι το εισόδημα από τον οικοτουρισμό ήταν διαθέσιμο μόνο 3-4 μήνες το χρόνο. Έτσι η περιοχή συνεχίζει να είναι εξαρτώμενη οικονομικά από την αλιεία και τις δραστηριότητες της.

Από έρευνα που πραγματοποιήθηκε από το πανεπιστήμιο Massey της Νέας Ζηλανδίας, το 2008 από τον Jingjing Jiang, με θέμα τη δυνατότητα του οικοτουρισμού να συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη του χωριού Τενγκού στην Κίνα προέκυψαν τα εξής συμπεράσματα. Αρχικά όσον αφορά την αντίληψη της έννοιας του οικοτουρισμού από τους ντόπιους, οι περισσότεροι τον κατανοούν κυρίως ως όρο προστασίας του περιβάλλοντος παρά ως ένα είδος τουρισμού. Έτσι προκύπτει ότι ο οικοτουρισμός δεν αφορά αναγκαστικά τον αγροτικό τομέα αλλά μπορεί να αναπτυχθεί και σε περιοχές που δεν έχουν χρηματοδότηση για τα φυσικά χαρακτηριστικά τους εφόσον ο τουρισμός έχει εκπαιδευτικό ρόλο και είναι υπεύθυνος για την προστασία του περιβάλλοντος. Επίσης η έρευνα έδειξε ότι ο οικοτουρισμός ωφέλησε τόσο την κοινότητα όσο τους κατοίκους της. Το εισόδημα αυξήθηκε, νέες θέσεις απασχόλησης δημιουργήθηκαν, βελτιώθηκε η κοινωνική πρόνοια, όπως και το περιβάλλον του χωριού. Η ανάπτυξη του οικοτουρισμού συνέβαλλε ταυτόχρονα στη δημιουργία φήμης του χωριού κάτι που έδωσε άνεση και τόνωσε την αυτοπεποίθηση των κατοίκων και έκανε το χωριό πρότυπο ανάπτυξης και των γειτονικών χωριών. Από την άλλη μεριά παρουσιάστηκαν και αρνητικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη του οικοτουρισμού. Ο εποχικός χαρακτήρας του οικοτουρισμού προκάλεσε προβλήματα ηχορύπανσης, αυξημένη ποσότητα αποβλήτων, συγκοινωνιακά προβλήματα και αναστάτωση στην καθημερινή ζωή των ντόπιων. Επίσης ο αυξημένος αριθμός τουριστών και η διεύρυνση των σχετικών με τον τουρισμό ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων μπορεί μακροπρόθεσμα να αμφισβητήσει την συμβολή του οικοτουρισμού στην βιώσιμη ανάπτυξη.

Σε άλλη έρευνα που έγινε από τον Anthony Scaccia του Worcester Polytechnic Institute για την περιοχή Torra Conservancy στη Ναμίμπια το 2009 για την επίδραση του οικοτουρισμού στην

τοπική κοινωνία προέκυψαν τα εξής συμπεράσματα για την επίδρασή του στην οικονομία αλλά και στα κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα.

Αρχικά, στον οικονομικό τομέα το 79% των ερωτηθέντων συμφωνεί με την άποψη ότι το τρέχον επίπεδο τουρισμού έχει βελτιώσει σημαντικά το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων της περιοχής. Παρόλο τη θετική αντιμετώπιση προς τα οικονομικά οφέλη από την περιοχή, το 51% θεωρεί ότι μόνο μια μικρή μερίδα κατοίκων ωφελείται άμεσα ενώ το 36% έχει αντίθετη άποψη. Επίσης στο θέμα των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών το 45% πιστεύει ότι δεν υπάρχει επαρκής συμμετοχή από τους ντόπιους. Το 84% των κατοίκων δήλωσε ικανοποιημένο από τον τρόπο εξέλιξης και σχεδιασμού της τουριστικής δραστηριότητας, ενώ το 86% πιστεύει ότι θα πρέπει να αυξηθεί ο αριθμός των τουριστών σημαντικά.

Σε κοινωνικό επίπεδο το 74% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η οικογενειακή δομή δεν έχει διαβρωθεί λόγω του τουρισμού και το 76% θεωρεί ότι ούτε η κοινωνική δομή έχει επηρεαστεί αρνητικά από την τουριστική δραστηριότητα. Μάλιστα το 86% πιστεύει ότι το ενδιαφέρον των τουριστών για την κουλτούρα τους ενδυνάμωσε τις παραδοσιακές δραστηριότητες και το αίσθημα της περηφάνιας για τον τόπο και τον πολιτισμό τους. Η άποψη αυτή ενισχύεται από το 71% το οποίο πιστεύει ότι μέσω του τουρισμού αναγεννήθηκε η κουλτούρα τους και θεωρεί σημαντικό για τους ίδιους να έρχονται οι τουρίστες σε επαφή με τον πολιτισμό και τις παραδόσεις τους.

(www.scirus.gr)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ

5.1 Γεωγραφικά χαρακτηριστικά

Η Κεφαλονιά είναι το μεγαλύτερο και πιο ορεινό νησί του Ιονίου. Έχει έκταση 688 τ.χ. και βρίσκεται απέναντι από το άνοιγμα του Κορινθιακού Κόλπου, βόρεια από τη Ζάκυνθο και νότια από τη Ιθάκη και τη Λευκάδα.

Το σημαντικότερο όρος της είναι ο Αίνος ο οποίο λέγεται αλλιώς το Μεγάλο Βουνό, με ψηλότερη κορυφή το Μεγάλο Σωρό (1626 μέτρα, η μεγαλύτερη των Επτανήσων), ο οποίος εκτείνεται στο νοτιοδυτικό τμήμα του νησιού με βορειοδυτική- νοτιοανατολική διεύθυνση. Την ίδια κατεύθυνση ακολουθούν και οι προεκτάσεις του όρους (Αγία Δυνατή, Ρουδί, Σέλλα, Βρόχωνας, Καλόν Όρος, Ξερακιάς, Μεροβίγλι). Στον Αίνο απαντάται το μαύρο έλατο ή αλλιώς κεφαλληνιακή ελάτη, με το οποίο είναι καλυμμένο το μεγαλύτερο μέρος της ανατολικής πλευράς του βουνού.

Ανατολικά, παράλληλα με τον Αίνο, εκτείνεται και μια μικρότερη οροσειρά η οποία μαζί με τον Αίνο σχηματίζουν ένα επίμηκες βύθισμα το οποίο ξεκινάει από τον κάμπο της Σάμης, συνεχίζει προς το Πυργί (Ορεινότερη περιοχή της Κεφαλονιάς), και καταλήγει στη κοιλάδα του Πόρου και την πεδιάδα του Αρακλιού (στο νότιο τμήμα της Κεφαλονιάς). Από κει ξεκινάει μια παράκτια ζώνη η οποία οδηγεί στη Λειβαθώ.

Από τον κύριο κορμό του νησιού εκτείνονται δύο μεγάλες χερσόνησοι, της Ερισσού στα βόρεια (ορεινή) και της Παλικής στα δυτικά (πεδινή) που είναι και η πιο εύφορη.

Η Κεφαλονιά γενικά παρουσιάζει περιορισμένο θαλάσσιο διαμελισμό. Στο βορειοδυτικό τμήμα υπάρχουν οι κόλποι της Σάμης και της Αντίσαμου, στο βορειοδυτικό ο κόλπος του Μύρτου, δυτικά ο κόλπος του Αργοστολίου, και στο νότιο ο όρμος του Λουρδά. Οι ακτές στο μεγαλύτερο μέρος τους είναι βραχώδεις, όμως σε αρκετά σημεία παρουσιάζονται θίνες κόκκινη ή κίτρινη ψιλή άμμο. Τα παράκτια ρήγματα των δυτικών ακτών της Κεφαλονιάς αποτελούν όριο της υφαλοκρηπίδας του Ιονίου αλλά και της Ελλάδας, για αυτό το λόγο σε μικρή απόσταση από τις δυτικές ακτές παρατηρούνται μεταπτώσεις 2.000-3.500 μέτρων που καταλήγουν στην άβυσσο.

Υδάτινα επιφανειακά ρεύματα δεν απατούνται στο νησί. Υπάρχουν άφθονες καρστικές πηγές μεγάλης παροχής (Καραβόμυλος, Κούταβος, κ.α.), καρστικοί σχηματισμοί, σπήλαια, καταβόθρες, υπόγειοι αγωγοί της ασβεστολιθικής σύστασης του νησιού (www.museum-grid.net.)

5.2 Ιστορικά στοιχεία

Η παρουσία ανθρώπινης ζωής στο νησί για πρώτη φορά χρονολογείται γύρω στο 50.000 π.Χ. Εκείνη την περίοδο η στάθμη της θάλασσας βρισκόταν τουλάχιστον εκατό μέτρα χαμηλότερα από ότι είναι σήμερα, και η Κεφαλονιά όπως και τα υπόλοιπα νησιά του Ιονίου, ήταν ενωμένη με το απέναντι ηπειρωτικό κομμάτι και την Ιταλική Χερσόνησο. Ίχνη του προϊστορικού ανθρώπου βρέθηκαν στη Σάμη, το Φισκάρδο, στη Μούντα, στη Σκάλα, στον Πόρο όπως και στην περιοχή του Αργοστολίου. Στο Φισκάρδο επίσης ανακαλύφθηκαν λίθινα εργαλεία τα όπως λοστοί, σφυριά, πέλεκεις, γλυφίδες τρυπητήρια κ.α. (www.kefalonianview.gr)

Σύμφωνα με το μύθο ο πρώτος εποίκισμός έγινε από τον Πτερέλαο πατέρα του οποίου ήταν ο Τάφιος, γιος του Ποσειδώνα, κι έτσι οι πρώτοι κάτοικοι ονομάστηκαν Τάφιοι ή Τηλεβόες. Σε μία εκστρατεία για την κατάληψη του νησιού από τον Αμφιτρύωνα, βασιλιά των Θηβών, Ο Πτερέλαος ηττήθηκε, και το νησί του έκανε δώρο ο Αμφιτρύωνας στον Κέφαλο ένα μυθικό ήρωα, γιο του Ερμή και της Έρσης, που τον βοήθησε στη μάχη. Από τον μυθικό ήρωα αυτό πήρε και το όνομα του το νησί.

Ο Κέφαλος είχε τέσσερις γιους τον Κράνιο, τον Παλέα, τον Πρόνησο και τον Σάμο. Σύμφωνα με τον Θουκυδίδη, τα ονόματά τους συνδυάστηκαν με την "Τετράπολις" τα διοικητικά διαμερίσματα του νησιού, "πόλεις-κράτη", την Πάλη, την Κράνη, τους Πρόννους και τη Σάμη.

Οι πόλεις αυτές ήταν ανεξάρτητες και αυτόνομες πολιτείες κάτι που το μαρτυρούν εκτός από τους αρχαίους ιστορικούς και τις επιγραφές και τα διαφορετικά τους νομίσματα και οι διαφορετικές συμμαχίες που είχαν συνάψει. Κόρινθο και η Κράνη. Η αυτονομία των πόλεων έπαψε μετά την κατάκτηση του νησιού από τους Ρωμαίους.

Στις αρχές του 2ου αιώνα π.Χ. σε συμφωνία με τους Αιτωλούς η Κεφαλονιά παραδίνεται στους Ρωμαίους. Όταν όμως έμαθαν οι κάτοικοι της Σάμης θα μεταφερθούν αλλού για να χρησιμοποιηθεί η πόλη ως στρατηγική βάση, εξεγέρθηκαν. Η πολιορκία της Σάμης κράτησε 4 μήνες και έληξε με την νίκη των Ρωμαίων. Το νησί στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκε ως ορμητήριο(www.kefalonianview.gr)

Στους Βυζαντινούς χρόνους η Κεφαλονιά λόγω της ναυτικής της δύναμης κατάφερε να προστατευτεί από τις επιθέσεις των Αράβων, των Σαρακηνών πειρατών και άλλων. Μάνο το 1085 ο Νορμανδός Ροβέρτος Γουϊσκάρδος κατάφερε να καταλάβει το βόρειο λιμάνι του νησιού, το γνωστό σήμερα Φισκάρδο.

Από το 1185 έως το 1470 περίπου το νησί δέχεται αλλεπάλληλες επιθέσεις από διάφορους επίδοξους κατακτητές. Σ' αυτά τα χρόνια γνώρισε την κυριαρχία των Φράγκων και των

Νορμανδών και πέρασε στην κατοχή της Δυναστείας των Τόκκων. Ενώ κάποια χρόνια μεταξύ 1479-1481 και 1485-1500 περνά στη κυριαρχία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Το 1500 η Κεφαλονιά περνά στην κυριαρχία των Ενετών, οι οποίοι και καταφέρνουν να διατηρήσουν την εξουσία τους στο νησί για 300 περίπου χρόνια. Τότε πρωτεύουσα του νησιού ήταν το Κάστρο του Αγίου Γεωργίου που βρίσκεται νοτιοδυτικά του Αργοστολίου στο χωριό Περτατάτα. Το 1757 πρωτεύουσα του νησιού ορίζεται το Αργοστόλι λόγω της θέσης του λιμανιού του.

Το 1797, με την υπογραφή της συνθήκης του Κάμπο Φόρμιο, τα νησιά του Ιονίου περιήλθαν στην κατοχή της Γαλλίας. Στα χρόνια της γαλλικής κατοχής, παρατηρείται στη Κεφαλονιά άνθηση των ανθησιών των γραμμάτων και των καλών τεχνών. Ιδρύονται σχολεία, εθνική βιβλιοθήκη και το τυπογραφείο.

Το 1809 οι Άγγλοι έφτασαν στο νησί, ύστερα από αίτημα των κατοίκων που ζητούσαν την βοήθεια τους για να ελευθερωθούν από τους Γάλλους. Το Νοέμβριο του 1815 υπογράφηκε η συνθήκη με την οποία τα Ιόνια νησιά αναγνωρίζονται ως "Ενωμένα Κράτη των Ιόνιων Νήσων" με την προστασία της Μεγάλης Βρετανίας. Στις 21 Μαΐου του 1864, μετά από πολλούς αγώνες τα Επτάνησα ενώθηκαν με την Ελλάδα.

Στις 12 Αυγούστου του 1953, σεισμός μεγέθους 6,5 - 7 Ρίχτερ και διάρκειας 58 δευτερολέπτων επέφερε μεγάλη καταστροφή στο νησί. Χωριά ολόκληρα ισοπεδώθηκαν και εκατοντάδες άνθρωποι σκοτώθηκαν. Κατέφθασαν ανθρωπιστικές δυνάμεις απ' όλο τον κόσμο. Σιγά - σιγά, οι πόλεις και τα χωριά ξανακτίστηκαν και οι κάτοικοι βρήκαν τη δύναμη να συνεχίσουν τη ζωής τους. Η μόνη περιοχή που άντεξε στο χτύπημα του εγκέλαδου ήταν το Φισκάρδο, που βρίσκεται στη βόρεια πλευρά του νησιού. Είναι η μοναδική περιοχή που διατηρεί την παραδοσιακή αρχιτεκτονική του νησιού (www.ionion.com)

5.3 Οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά της Κεφαλονιάς

Οικονομία:

Η οικονομία της Κεφαλονιάς παρουσιάζει μια σταθερή πορεία ανάπτυξης η οποία οφείλεται στην ανάκαμψη του τουρισμού παγκοσμίως και στην σταθερή εγχώρια τουριστική ζήτηση. Ο αριθμός των επιχειρήσεων σε τουρισμό και εμπόριο αυξάνεται συνεχώς, στη γεωργία αυξάνεται επίσης αλλά με αργούς ρυθμούς ενώ στην μεταποίηση μειώνεται αλλά με αργό ρυθμό.

Στον γεωργικό τομέα κύριο προϊόν παραγωγής είναι το ελαιόλαδο και υπάρχει και αξιοσημείωτη παραγωγή γάλακτος γαλακτοκομικών προϊόντων και κρέατος. Στην φυτική παραγωγή αξιόλογη είναι η παραγωγή εσπεριδοειδών.

Η κτηνοτροφία δεν αποτελεί σημαντικό οικονομικό πόρο εξαιτίας των μικρών οικογενειακών μικρών μονάδων που λειτουργούν συμπληρωτικά με τη γεωργία. Παρόλο τη μικρή εκμετάλλευσή του, το ζωικό κεφάλαιο της Κεφαλονιάς καλύπτει το 38% του ζωικού κεφαλαίου της Περιφέρειας των Ιονίων Νήσων (Καλούδης, 2008).

Οι κατασκευές είναι επίσης ένας αξιοσημείωτος οικονομικός πόρος του νησιού. Παρόλα αυτά η οικοδομική δραστηριότητα μειώθηκε κατά 15,8% το 2009 σε σχέση με το 2008 (Επιμελητήριο Κεφαλονιάς και Ιθάκης).

Στο νησί παρουσιάζεται υψηλή συγκέντρωση οικονομικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τον τριτογενή τομέα παραγωγής και ειδικά με τον τουρισμό.

Σε μεγάλο βαθμό ο τουρισμός της Κεφαλονιάς στηρίζεται σε ημεδαπούς τουρίστες πράγμα που επιδρά θετικά στις χρηματικές εισροές όσο και στα επίπεδα θωράκισης προορισμών από επικείμενες κρίσεις. Οι αλλοδαποί τουρίστες που επισκέπτονται τα Ιόνια Νησιά προέρχονται από χαμηλότερα οικονομικά στρώματα μειώνοντας έτσι το κατά κεφαλήν εισόδημα που δαπανάται. Σε αντίθεση οι ημεδαποί τουρίστες έχουν ικανοποιητικά υψηλότερες δαπάνες κατά τη διάρκεια των διακοπών τους (Καλούδης, 2008).

Σημαντικό ρόλο επίσης στην οικονομική ανάπτυξη του νησιού διαδραματίζει και η λειτουργία του Τ.Ε.Ι. Κεφαλληνίας.

Κοινωνικές υποδομές:

Ι. Εκπαίδευση: Σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από το 2003 λειτουργεί το Α.Τ.Ε.Ι Ιονίων Νήσων με έδρα το Αργοστόλι και έξι τμήματα. Τα δύο από αυτά εδρεύουν στο Αργοστόλι (Τμήμα Βιολογικής Γεωργίας και Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας) και δύο στο Ληξούρι (Τμήμα Τεχνολογίας Ήχου και Μουσικών οργάνων και Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων).

Επίσης λειτουργεί και η Ανώτερη Σχολή Εμπορικού Ναυτικού η οποία είναι σχολή πλοιάρχων και η Φιλαρμονική Σχολή Κεφαλληνίας η ιδρύθηκε πριν 170 χρόνια περίπου.

Σημαντικό εκπαιδευτικό ίδρυμα είναι ταυτόχρονα και το ειδικό Δημοτικό σχολείο Περσάτων για τα παιδιά με αναπηρίες (www.kefalonias-online.gr)

2. Υγεία – Κοινωνική Πρόνοια: Ο νομός καλύπτεται υγειονομικά με τη λειτουργία δύο Γενικών Νοσοκομείων (Αργοστόλι, Ληξούρι), δύο Κέντρων Υγείας και δεκατριών περιφερειακών ιατρείων.

Λειτουργούν επίσης τα:

- Κέντρα Εκπαίδευσης, Κοινωνικής Υποστήριξης και Κατάρτισης ΑμεΑ για άτομα με αναπηρίες ,
- Κέντρο Πρόληψης Ν. Κεφαλληνίας και Ιθάκης , «ΑΠΟΠΛΟΥΣ»
- Κ.Α.Π.Η. (Κέντρο Αναψυχής και Περίθαλψης Ηλικιωμένων)
- Κ.Α.Φ.Η. (Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων)

Η Δημοτική Επιχείρηση Κοινωνικής Ανάπτυξης Αργοστολίου (Δ.Ε.Κ.Α.Α.) δημιουργήθηκε από το δήμο Αργοστολίου το 1995 με στόχο την παρέμβαση στους τομείς της υγείας της πρόνοιας, της απασχόλησης και της οικονομικής ανάπτυξης. Είναι η πρώτη δημοτική επιχείρηση που δημιουργήθηκε με καθαρά κοινωνικό σκοπό.. Ειδικότερα οι στόχοι της Δημοτικής Επιχείρησης είναι:

- Η κοινωνική και επαγγελματική ένταξη κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων του πληθυσμού.
- Η συνεργασία με το Δημοτικό Γηροκομείο και το Κ.Α.Π.Η Αργοστολίου για την αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών για τους ηλικιωμένους όπως και την ανάπτυξη υπηρεσιών.
- Η υποστήριξη και η προώθηση της τοπικής απασχόλησης
- Η συνεχής μελέτη των κοινωνικών συνθηκών και αναγκών.

Το Δημοτικό Γηροκομείο Αργοστολίου σε συνεργασία με το Κ.Α.Π.Η. Αργοστολίου εφάρμοσαν το πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι με σκοπό την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος φροντίδας των ηλικιωμένων.

Υπάρχει επίσης γραφείο κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών στο δήμο Αργοστολίου που προσφέρονται σε άτομα και οικογένειες που εντάσσονται στις κοινωνικά ευπαθείς ομάδες και πλήττονται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας όπως άτομα με αναπηρία, μονογονεϊκές οικογένειες, κακοποιημένες γυναίκες, αλλοδαποί, άτομα με γλωσσικές και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες.

Υπάρχει επίσης πρόγραμμα προεπαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης ενηλίκων ατόμων με προβλήματα νοητικής στέρξης και ψυχικής υγείας. Το αντικείμενο ενασχόλησης είναι η καλλιέργεια, αποξήρανση και συσκευασία αρωματικών φυτών και βοτάνων της Κεφαλονιάς καθώς και παραδοσιακών προϊόντων. Παράλληλα με την εκπαίδευση τους τα άτομα παρακολουθούν ξεχωριστό ατομικό πρόγραμμα εργοθεραπείας ανάλογα με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο καθένας ξεχωριστά (www.kefalonias.net.gr)

5.4 Οικοτουρισμός στην Κεφαλονιά

Το νησί της Κεφαλονιάς ενδείκνυται για δραστηριότητες που σχετίζονται με το φυσικό περιβάλλον μιας και διαθέτει σπήλαια, λίμνες, χερσαία και θαλάσσια οικοσυστήματα.

Χερσαία οικοσυστήματα

Οι σημαντικότεροι τύποι οικοσυστημάτων που απαντώνται είναι τυπικά μεσογειακά οικοσυστήματα:

- Δασικά οικοσυστήματα με κυρίαρχο είδος την Κεφαλληνιακή Ελάτη (abbes cephalonica)
- Οικοσυστήματα των αείφυλλων-σκληρόφυλλων (μάκια οικοσυστήματα)
- Φρυγανικά οικοσυστήματα
- Αγροοικοσυστήματα

Λόγω του έντονου ανάγλυφου του νησιού δημιουργούνται αξιόλογοι οικότοποι όπως ρεματιές, μικρές κοιλάδες, χαράδρες, απόκρημνες και βραχώδης ακτές με βλάστηση.

Ορισμένες περιοχές εμφανίζονται και υγροτοπικά οικοσυστήματα όπως της Αβύθου, του Κουτάβου και του Λειβαδιού.

Θαλάσσια οικοσυστήματα

Η ιχθυοπανίδα αποτελείται από είδη που χαρακτηρίζουν της βόρειες κυρίως ακτές της Μεσογείου με σημαντικότερα εμπορικά είδη των οικογενειών Sparidae, Serranidae, Mugilidae κ.α. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα δελφίνια, η μεσογειακή φώκια Μονάχους-Μονάχους και η θαλάσσια χελώνα καρέττα-καρέττα.

Από το ακρωτήριο της Μούντας μέχρι και την παραλία της Ιεράς Μονής Σισιών, έχουν επισημανθεί τοποθεσίες φωτοκίας της καρέττα-καρέττα. Επίσης στη θαλάσσια περιοχή μεταξύ Πόρου και Σκάλας όπου υπάρχει σύμπλεγμα χερσαίων και υποθαλάσσιων σπηλαίων είναι αποδεδειγμένη η αναπαραγωγή της Μονάχους-Μονάχους.

Στην κατηγορία των αυτότροφων οργανισμών θα πρέπει να αναφερθεί η παρουσία των λειμώνων της ποσειδωνείας (*poseidonia oceanica*) με μεγάλο οικολογικό ενδιαφέρον.

Περιοχές Natura 2000

1.Εθνικός Δρυμός Αίνου(Κωδ.GR2220002): Ο Αίνος ανακηρύχθηκε Δρυμός το 1962 για να διαφυλαχθεί και να προστατευτεί το είδος της Κεφαλληνιακής Ελάτης που φύεται σε αυτόν καθώς και επίσης τα ενδημικά και σπάνια είδη της χλωρίδας του τα οποία παρουσιάζουν πολλές ιδιαιτερότητες. Αποτελείται από δύο χωριστά τμήματα : το δάσος του Αίνου σε ποσοστό 93.4% αμιγές, αποτελούμενο μόνο από Κεφαλληνιακή Ελάτη, και το δάσος του Ρουδίου που είναι αμιγές σε ποσοστό 35.7% από Κεφαλληνιακή Ελάτη ενώ οι θαμνώνες αειφύλλων, φυλλοβόλων πλατύφυλλων και το μικτό δάσος ελάτης-πλατύφυλλων καταλαμβάνουν το υπόλοιπο ποσοστό.

2.Καλόν Όρος (Κωδ. GR2220001): Αποτελείται από ασβεστόλιθους και δολομίτες. Η βλάστηση παρουσιάζει μικρή ποικιλότητα και αποτελείται κυρίως από μακκία η οποία είναι πολύ πυκνή στις ανατολικές και βόρειες πλευρές ενώ στις νότιες και δυτικές πολύ αραιή. Ο λόγος για τον οποίο εντάχθηκε στο πρόγραμμα Natura 2000 είναι γιατί θεωρείται σημαντικό καταφύγιο για τα πουλιά της Ελλάδος ιδιαίτερα μιας αποικίας του είδους *Gyps fulvus*. Η υπόλοιπη πανίδα των σπονδυλωτών είναι επίσης αξιοσημείωτη. Δέκα από τα σπονδυλωτά που έχουν αναφερθεί στο Καλόν Όρος έχουν αξιολογηθεί σύμφωνα με τα κριτήρια που χρησιμοποιεί το Πρόγραμμα «ΦΥΣΗ 2000»

3.Εσωτερικό Αρχιπελάγους Ιονίου: Νήσοι Μεγανήσι, Αρκούδι, Άτοκος Βρομώνας (Κωδ. GR2220003): Κλειστή αβαθής θάλασσα που τρέφει φώκιες και σπάνια δελφίνια.

4.Παράκτια θαλάσσια ζώνη από το Αργοστόλι ως τα Βλαχάτα και όρμος Μούντα (Κωδ. GR2220004): Αποτελεί μέρος του δικτύου Natura 2000 για την προστασία κυρίως λειμώνων ποσειδωνίας. Στις αμμουδιές αναπαράγονται επίσης θαλάσσιες χελώνες καρέττα-καρέττα.

5. Δυτικές ακτές Κεφαλληνίας-Στενό Κεφαλληνίας Ιθάκης-Βόρεια Ιθάκη

(Κωδ GR2220005): Περιλαμβάνει τα _Ακρωτήρια Γερογόμπος, Δράκου Πήδημα, Κεντρί, Άγιος Ιωάννης. Πρόκειται παράκτια και πελαγική ζώνη με φώκιες, φάλαινες και διάφορα άλλα κητώδη.

Επίσης οι Κορυφές Όρους Αίνος και Όρους Ρούδι ανήκουν στις προστατευόμενες περιοχές CORINE (Κωδ. AG0020040) όπως και το Καλόν Όρος (Κωδ. AG0010214)

ΤΟΠΙΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΛΟΥΣ

Εθνικός δρυμός Αίνου και Κόλπος Λουρδάς	ΑΤ1011020
Κάστρο Αγίου Γεωργίου, Σαν Τζορτζιο ή Πόλη Της Κεφαλονιάς .	ΑΤ1011021
Λίμνη Μελισσάνη	ΑΤ1011019
Όρμος Μύρτου	ΑΤ1011064
Χερσόνησος Άσσου	ΑΤ1011063
Χερσόνησος Ερισσού	ΑΤ1011062

Αυτή την περίοδο σε θετική κατεύθυνση βρίσκεται η πορεία υλοποίησης για ένα πολύ σημαντικό έργο του νησιού, τις «Οικοτουριστικές Διαδρομές Κεφαλονιάς».

Το έργο «Οικοτουριστικές Διαδρομές Κεφαλονιάς» ξεκίνησε το 2009, όταν ζητήθηκε από τον ΕΟΤ να διερευνήσει την δυνατότητα ένταξης ενός δικτύου μονοπατιών της Κεφαλονιάς στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα».

Ο ΕΟΤ ανταποκρίθηκε στο αίτημα αυτό και σε συνεργασία με τους τοπικούς Δημάρχους και τους συνεργάτες τους καταγράφηκαν οι οικοτουριστικές διαδρομές ανά Δήμο, δημιουργήθηκε πλήρης Τεχνική Περιγραφή των διαδρομών και ολοκληρωμένο Τεχνικό Δελτίο.

Η μελέτη των οικοτουριστικών διαδρομών αφορά 21 επιμέρους διαδρομές μήκους 16 χλμ που εντάσσονται ευρύτερα σε 4 κύριες ανεξάρτητες διαδρομές συνολικού μήκους τουλάχιστον 25 χλμ, που αντιστοιχούν σε 4 Δημοτικές Ενότητες της Κεφαλονιάς (Παλικής, Ερισσού, Λειβαθούς και Αργοστολίου).

Οι οικοτουριστικές διαδρομές ανά Δημοτική Ενότητα περιλαμβάνουν συνοπτικά τα παρακάτω μονοπάτια:

1.Δημοτική Ενότητα Παλικής

Μονοπάτι 1. Δαμουλιανάτα – Αγ. Θέκλα

Μονοπάτι 2. Καμινάρατα – Ι.Μ. Ταφίου – Ακρωτήρι Σκίζας

Μονοπάτι 3. Βιλατώρια – Γιούτι – Πετανοί

Μονοπάτι 4. Αθέρας – Αγ. Σπυρίδων – Λούτσα

2. Δημοτική Ενότητα Αργοστολίου

Μονοπάτι 1. Καταβόθρες – Μνημείο Ιταλών – Αγ. Αθανάσιος

3. Δημοτική Ενότητα Ερισσού

Μονοπάτι 1. Αντιπάτα – Ψιλιθρία – Λάρνι

Μονοπάτι 2. Αντιπάτα – Δαφνούδι

Μονοπάτι 3. Άσσοι – Φανάρι

Μονοπάτι 4. Πλαγιά – Πύργος

4. Δημοτική Ενότητα Λειβαθούς

Διαδρομή περιπατητική μήκους 5.950 μ. που αποτελείται από 10 επιμέρους τμήματα.

Η υλοποίηση του έργου «Οικοτουριστικές Διαδρομές Κεφαλονιάς» αποσκοπεί ενεργά τόσο στη βελτίωση της αγροτικής οικονομίας όσο και στην άμεση κάλυψη ζήτησης των νέων μορφών εναλλακτικού τουρισμού, όπως περιπατητικού, φυσιολατρικού, προσκυνηματικού κλπ μορφών που στηρίζουν την πνευματική και οικολογική αναζήτηση και προσφέρουν άμεσα νέες εμπειρίες στους επισκέπτες.

Στόχος του έργου είναι η ανάδειξη της εξαιρετικής ποικίλης φύσεως ενός συμπλέγματος φυσικών ανεπανάληπτων τοπίων, εντυπωσιακών γεωλογικών φαινομένων, ελκυστικών τοποθεσιών, ορεινών και παραθαλάσσιων τοπίων.

Η χρηματοδότηση του έργου θα γίνει από το ΕΣΠΑ μέσω του προγράμματος “Ανταγωνιστικότητα”.

Τον Ιανουάριο του 2011 ολοκληρώθηκε η μελέτη του προγράμματος. (www.kefaloniapress.gr)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΕΡΕΥΝΑ- ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

6.1 Σκοπός της έρευνας

Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο να παρουσιάσει τις μορφές εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην Κεφαλονιά και ιδιαίτερα του οικοτουρισμού. Ερωτηματολόγια μοιράστηκαν σε κατοίκους της Κεφαλονιάς οι όποιοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις αρχικά σχετικές με τα δημογραφικά τους στοιχεία. Ύστερα σε ερωτήσεις σχετικά με την συμβολή του τουρισμού στην ανάπτυξη της Κεφαλονιάς και ερωτήσεις σχετικά με τον εναλλακτικό τουρισμό. Τέλος σε ερωτήσεις αξιολόγησης της επίδρασης του οικοτουρισμού στο νησί σε μεμονωμένους τομείς αλλά και συνολικά στη βιώσιμη ανάπτυξη του νησιού.

6.2 Περιγραφή του ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας αποτελείται από 31 ερωτήσεις. Οι έξι πρώτες αφορούν τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων, φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, μορφωτικό επίπεδο, επάγγελμα και μηνιαίο ατομικό εισόδημα. Οι επόμενες δύο ερωτήσεις αφορούν τον τόπο καταγωγής και τον τόπο κατοικίας των ερωτηθέντων. Στη συνέχεια οι επόμενες τέσσερις ερωτήσεις αφορούν στην επίδραση του τουρισμού στην ανάπτυξη του νησιού. Οι ερωτήσεις 13 και 14 εστιάζουν στη ενημέρωση που έχουν οι κάτοικοι του νησιού για τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού και ποιες από αυτές ξέρουν να υπάρχουν στην Κεφαλονιά. Στη συνέχεια καλούνται να απαντήσουν σε μια ερώτηση σχετικά με τη έννοια με του οικοτουρισμού και έπειτα σχετικά με τη γνώση των οικοτουριστικών δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα στο νησί. Οι επόμενες 6 ερωτήσεις σχετίζονται με τη συμβολή του οικοτουρισμού σε βασικούς τομείς ανάπτυξης όπως η οικονομία, οι υποδομές, τα περιβαλλοντικά θέματα, τα πολιτιστικά και τα κοινωνικά. Στη συνέχεια οι ερωτηθέντες καλούνται να απαντήσουν σε τι βαθμό θεωρούν ότι ο οικοτουρισμός έχει συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και να επιλέξουν έναν από τους προτεινόμενους τομείς ανάπτυξης στον οποίο πιστεύουν ότι ο οικοτουρισμός έχει συμβάλλει περισσότερο. Οι επόμενες ερωτήσεις αφορούν κατά πόσο οι κάτοικοι του νησιού θεωρούν ότι ο οικοτουρισμός έχει περιθώρια ανάπτυξης στο νησί, αν τα οικοτουριστικά αξιοθέατα είναι επαρκώς αξιοποιημένα, εάν θα τους ενδιέφερε να ασχοληθούν με τον οικοτουρισμό ή άλλες μορφές ήπιου τουρισμού και γιατί, και τέλος οι δύο τελευταίες ερωτήσεις αφορούν κατά πόσο πιστεύουν οι κάτοικοι της Κεφαλονιάς ότι έχει μέλλον η ενασχόληση με τον οικοτουρισμό και τις ήπιες μορφές τουρισμού και κατά πόσο οι ίδιοι θεωρούν ότι ο οικοτουρισμός έχει συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη του νησιού.

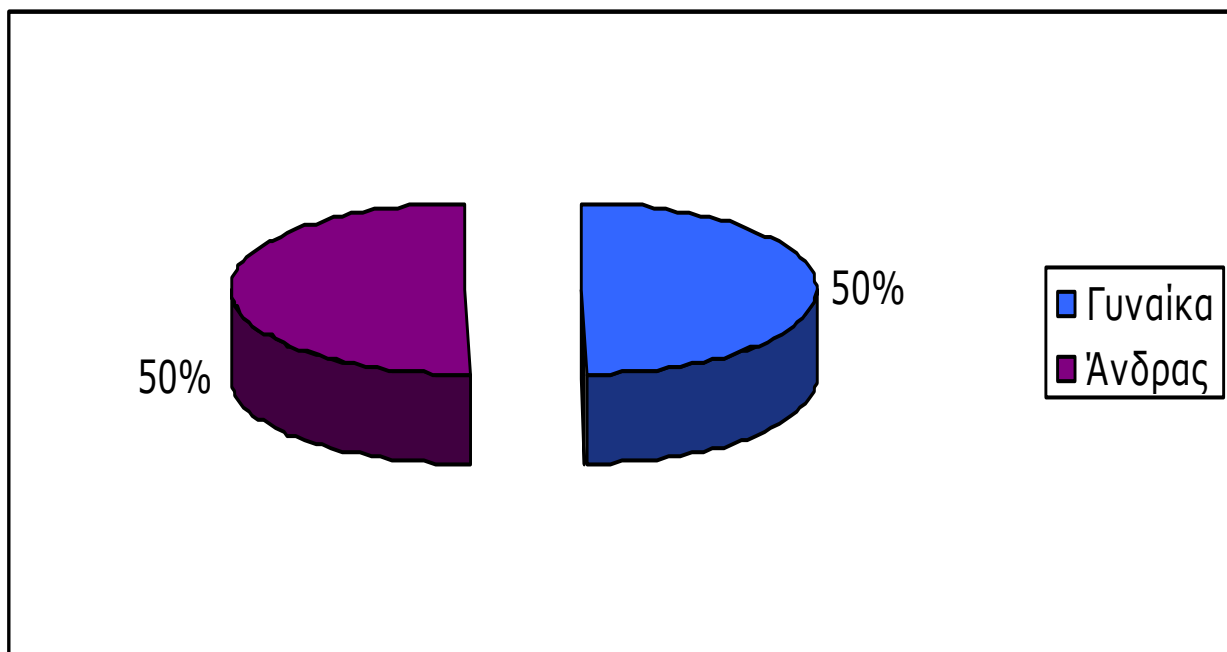
6.3 Μεθοδολογία.

Για τη διεξαγωγή της έρευνας επιλέχθηκε η μέθοδος της πρωτογενούς δειγματοληπτικής έρευνας με ερωτηματολόγιο το οποίο μοιράστηκε σε 131 κάτοικους της Κεφαλονιάς από διάφορα μέρη του νησιού. Για την επιλογή του δείγματος εφαρμόστηκε η μέθοδος της τυχαίας δειγματοληψίας.

Τα αποτελέσματα της έρευνας αναλύθηκαν με το πρόγραμμα Excel των Ms Office. Τα ποσοστά των απαντήσεων δίνονται με την παρουσίαση γραφημάτων (πίτες, ράβδοι). Οι έλεγχοι υποθέσεων και οι συσχετίσεις των αποτελεσμάτων πραγματοποιήθηκαν με το στατιστικά πρόγραμμα SPSS.

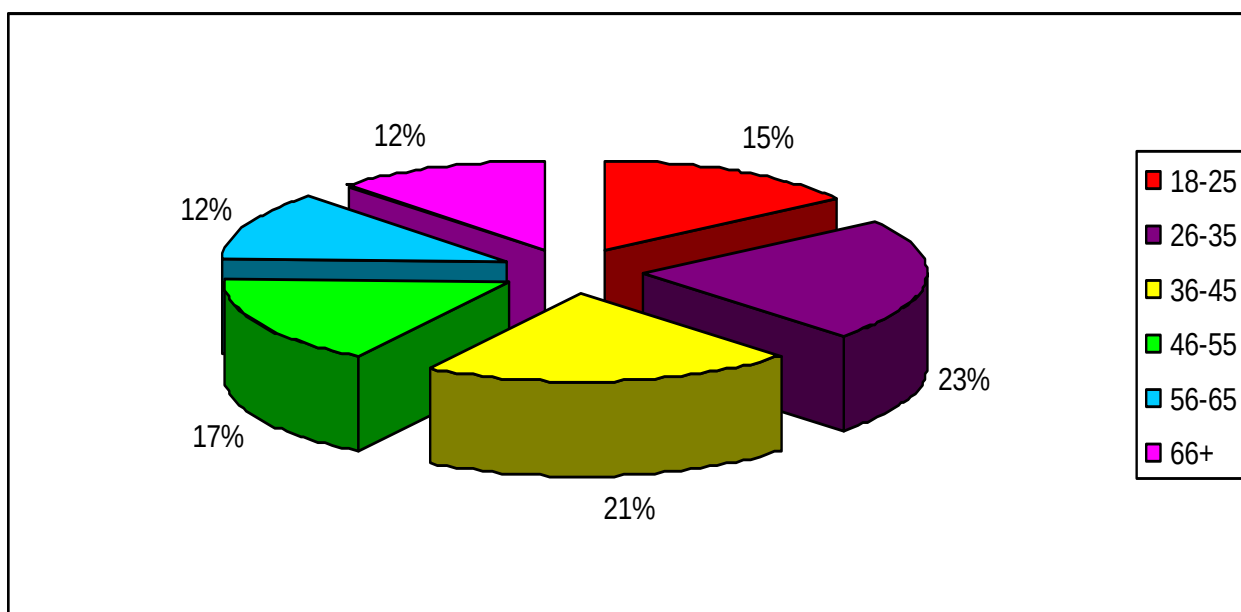
6.4 . Παρουσίαση και σχολιασμός αποτελεσμάτων της έρευνας

Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από 131 κατοίκους της Κεφαλονιάς από τους οποίους το 49,6% ήταν γυναίκες και το 50,4% ήταν άνδρες.

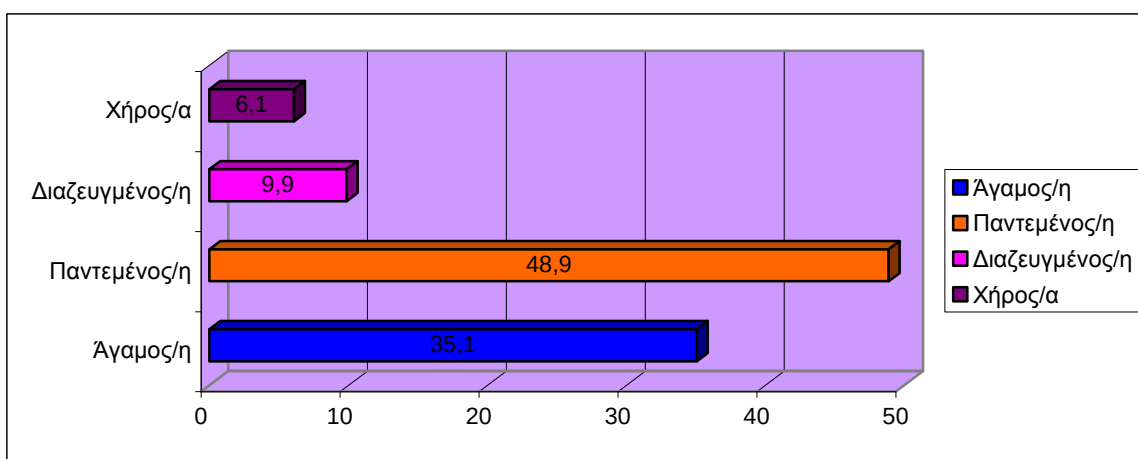
Γράφημα 1. Φύλο

Η ερώτηση που αφορούσε την ηλικία όσων συμμετείχαν στην έρευνα περιλάμβανε πέντε κατηγορίες. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτηθέντων διαμορφώθηκαν τα παρακάτω ποσοστά. Το 15,3% άνηκε στην κατηγορία 18-25 ετών το 22,1% στην κατηγορία 26-35 ετών, το 21,4% στην κατηγορία 36-45 ετών, το 16,28 % στην κατηγορία 46-55 ετών, το 12,2% στην κατηγορία 56-65 ετών και το υπόλοιπο 12,2 % ήταν άνω των 66 ετών.

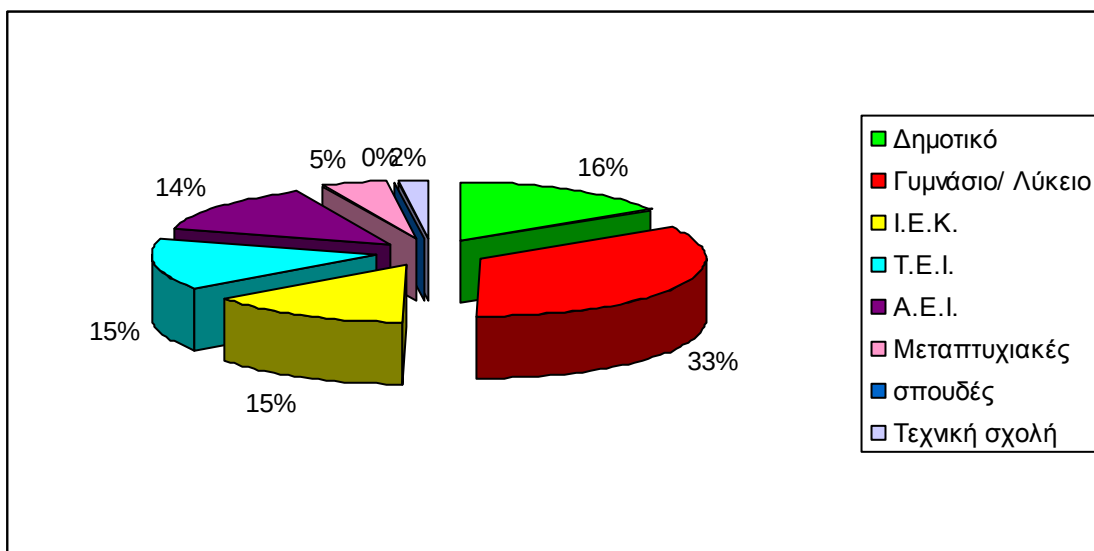
Γράφημα 2. Ηλικία ερωτηθέντων.

Όσον αφορά την οικογενειακή κατάσταση των ερωτηθέντων, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (49,8%) ήταν έγγαμοι/ες. Το υπόλοιπο 35,1% ήταν άγαμοι, το 9,9% διαζευγμένοι και το 6,1% είχε χηρέψει.

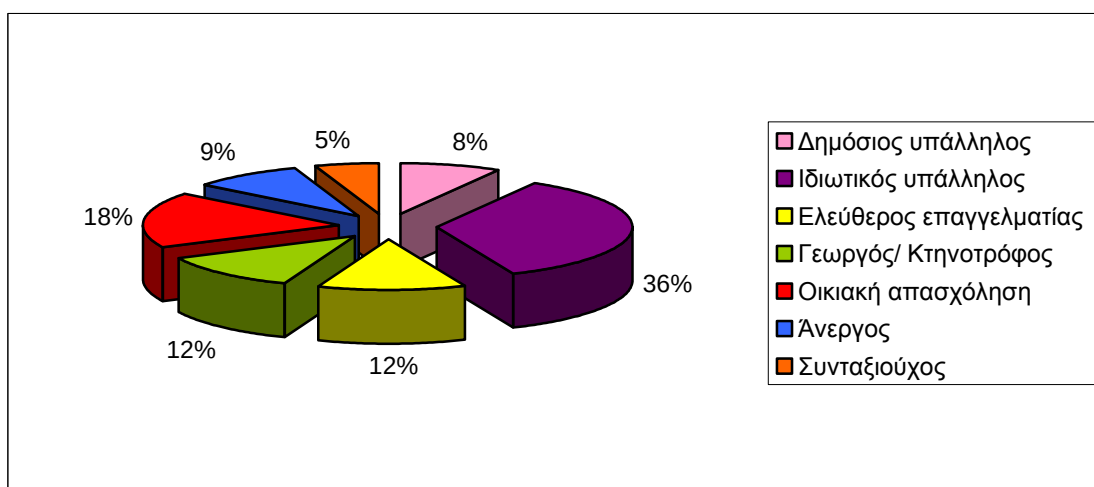
Γράφημα 3. Οικογενειακή κατάσταση ερωτηθέντων

Η επόμενη ερώτηση αναφερόταν στο μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων της Κεφαλονιάς. Το μεγαλύτερο ποσοστό (34,4%) ήταν απόφοιτοι γυμνασίου-λυκείου. Το 16% είχε τελειώσει το δημοτικό, το 14,5% ήταν απόφοιτοι Ι.Ε.Κ., ένα άλλο ήταν 14,5% είναι απόφοιτοι Τ.Ε.Ι. ενώ το 13,7% είναι απόφοιτοι πανεπιστημίου, και σε μικρότερο ποσοστό (4,3%) είχαν πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές και το 2,3% έχει τελειώσει κάποια τεχνική σχολή.

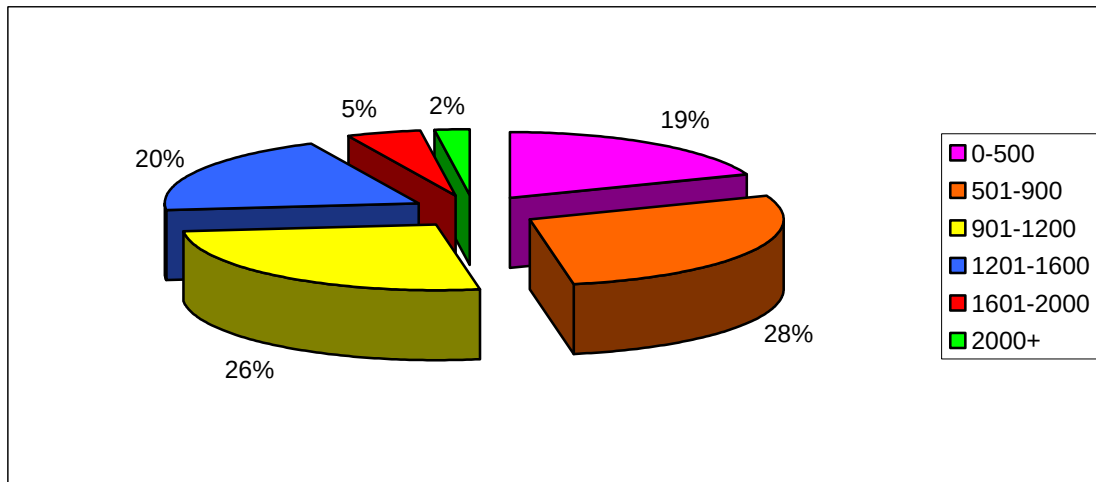
Γράφημα 4. Μορφωτικό επίπεδο ερωτηθέντων

Η πέμπτη ερώτηση αφορούσε το επάγγελμα των ερωτηθέντων. το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος δήλωσε ιδιωτικοί υπάλληλοι (35%), ενώ ακολουθούν όσοι ασχολούνται με τα οικιακά (17,6%), οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι κτηνοτρόφοι με 12% κάθε κατηγορία, οι άνεργοι με 9%, οι δημόσιοι υπάλληλοι με 8% και οι συνταξιούχοι με 5%.

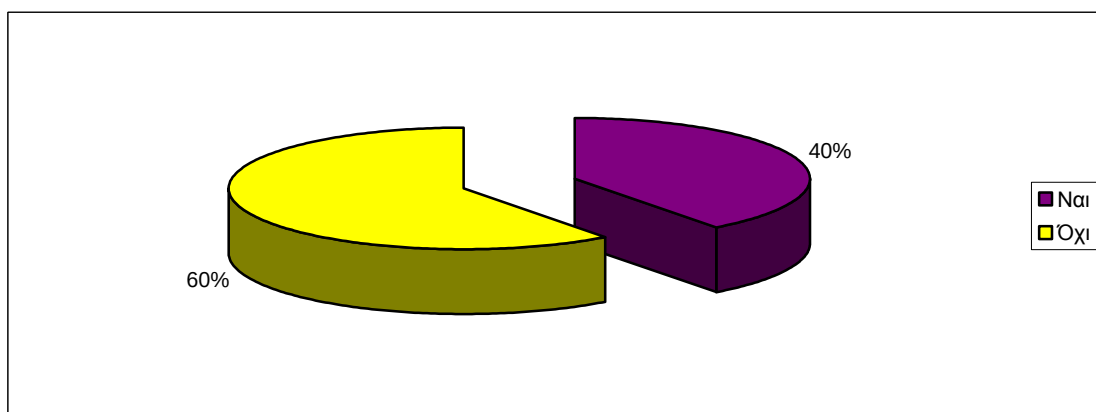
Γράφημα 5. Επάγγελμα ερωτηθέντων.

Όσον αφορά το εισόδημα των ερωτηθέντων, το 28% δήλωσε 500- 901€, το 26% 901-1200€, το 20% 1201-1600€, το 19% μέχρι 500€, το 5% 1601-2000€, ενώ μόλις ένα 2% δήλωσε από 2000€ και πάνω.

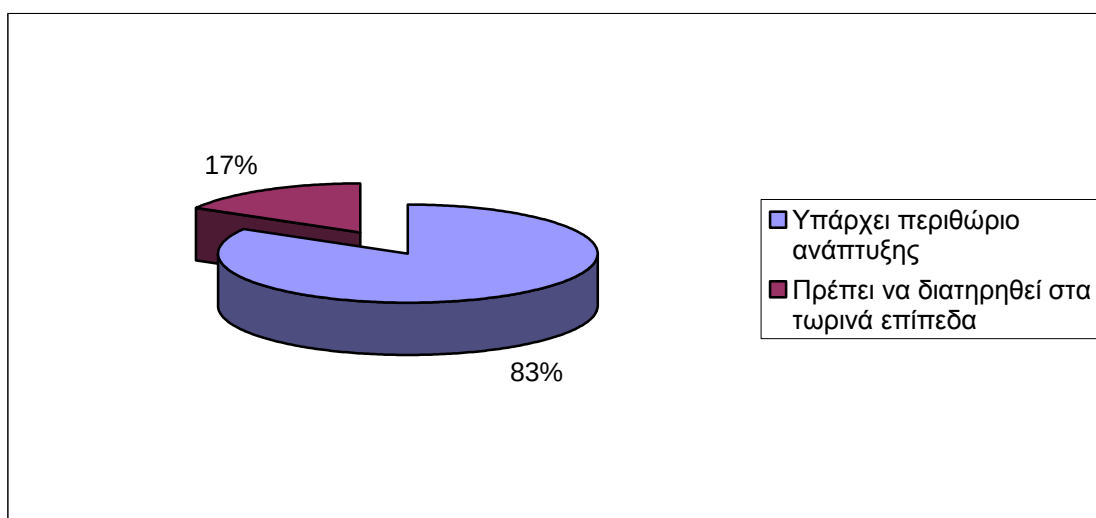
Γράφημα 6. Μηνιαίο ατομικό εισόδημα.

Όσον αφορά το εισόδημα από τουριστικές δραστηριότητες 60% δήλωσε ότι δεν έχει, ενώ το 40% διαθέτει εισόδημα από τουριστική δραστηριότητα.

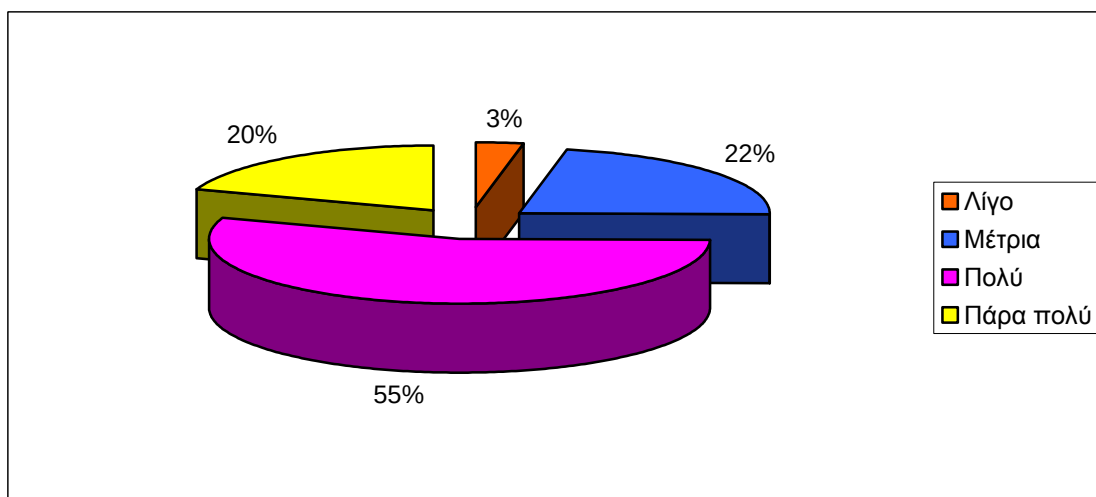
Γράφημα 7. Εισόδημα από τουριστική δραστηριότητα

Στην ερώτηση αν υπάρχει περιθώριο ανάπτυξης του τουρισμού στο νησί, το 83% απάντησε ότι υπάρχει περιθώριο ανάπτυξης ενώ το 17% ότι ο τουρισμός πρέπει να διατηρηθεί στα τωρινά επίπεδα.

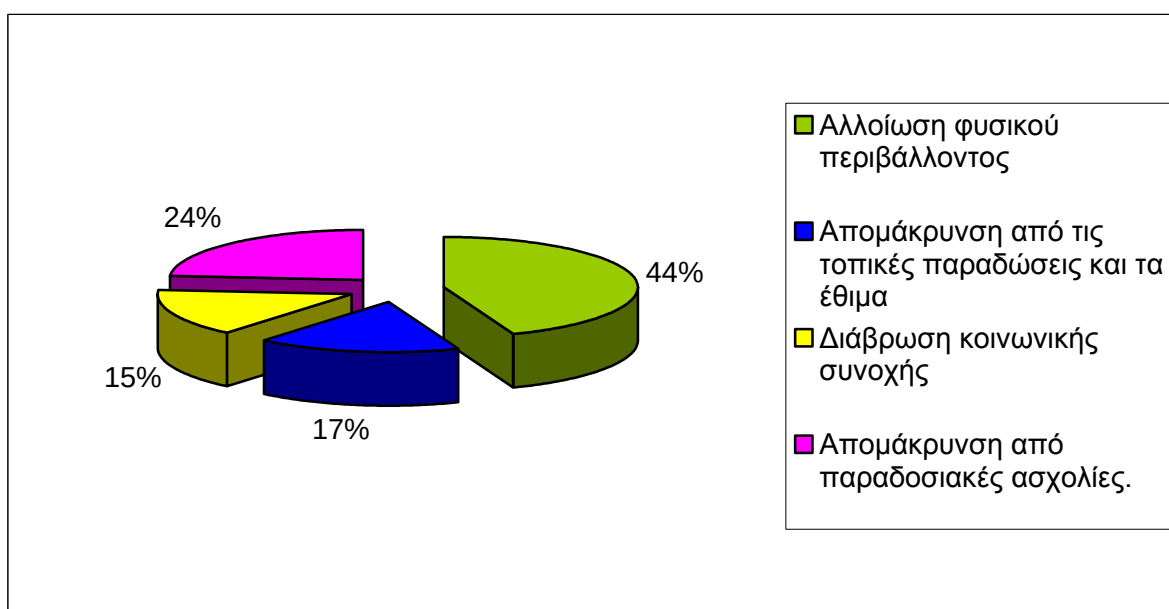
Γράφημα 8. Περιθώριο ανάπτυξης του τουρισμού

Στην ερώτηση κατά πόσο έχει συμβάλει ο τουρισμός στην ανάπτυξη του νησιού, το 55% δήλωσε πολύ, το 23% δήλωσε μέτρια, το 20% δήλωσε πάρα πολύ, και το 3% δήλωσε λίγο.

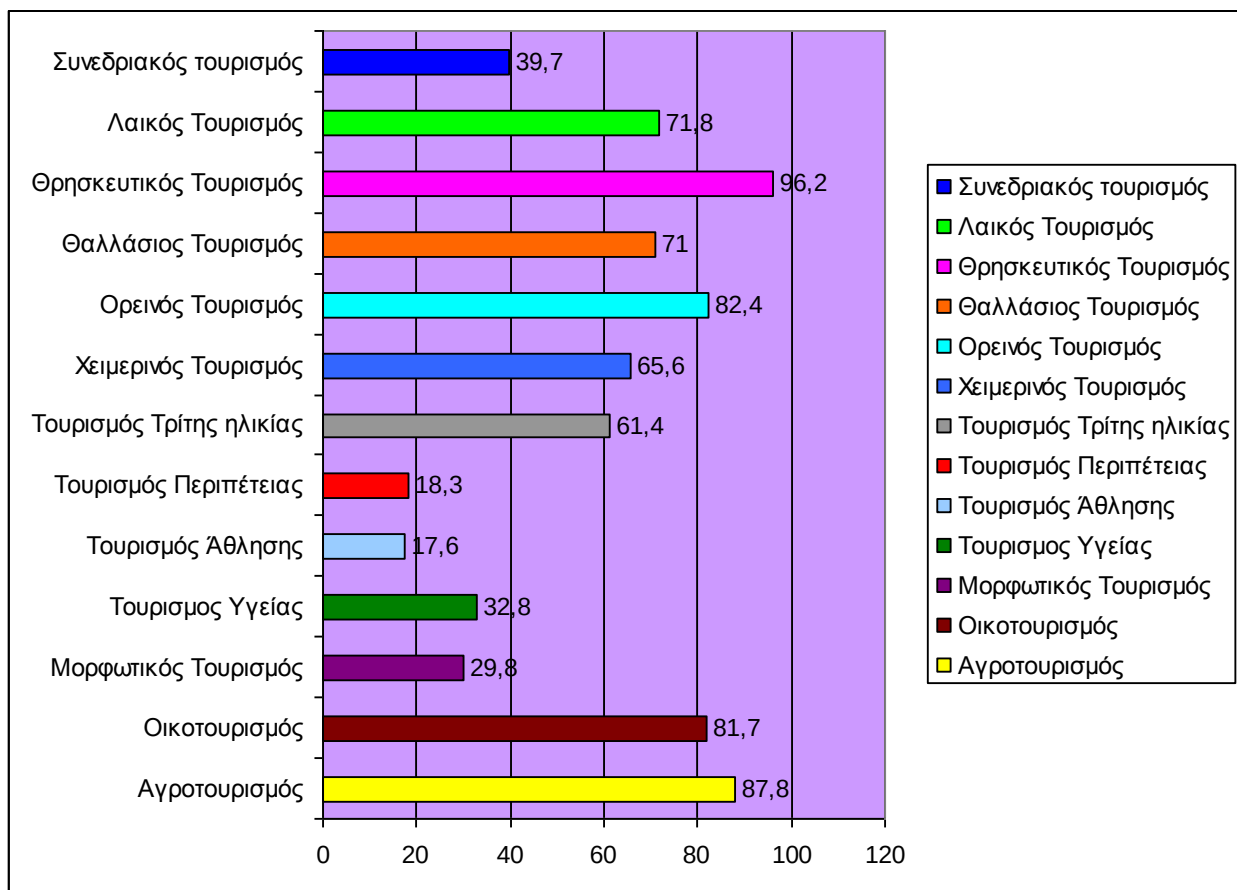
Γράφημα 9. Συμβολή του τουρισμού στην ανάπτυξη του νησιού

Στην ερώτηση τι από τα παρακάτω αναγνωρίζουν οι κάτοικοι της Κεφαλονιάς ως αρνητική επίδραση του τουρισμού, το 44% θεώρησε την αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος, το 24% την απομάκρυνση από τις τοπικές ασχολίες, το 17% την απομάκρυνση από τις τοπικές παραδόσεις και το 15% την διάβρωση της κοινωνικής συνοχής. Παρόμοια αποτελέσματα σε ότι αφορά την κοινωνική συνοχή είχε και αντίστοιχη έρευνα για την περιοχή Torra Conservancy στην Ναμίμπια η οποία πραγματοποιήθηκε το 2009 στην Νέα Ζηλανδία.

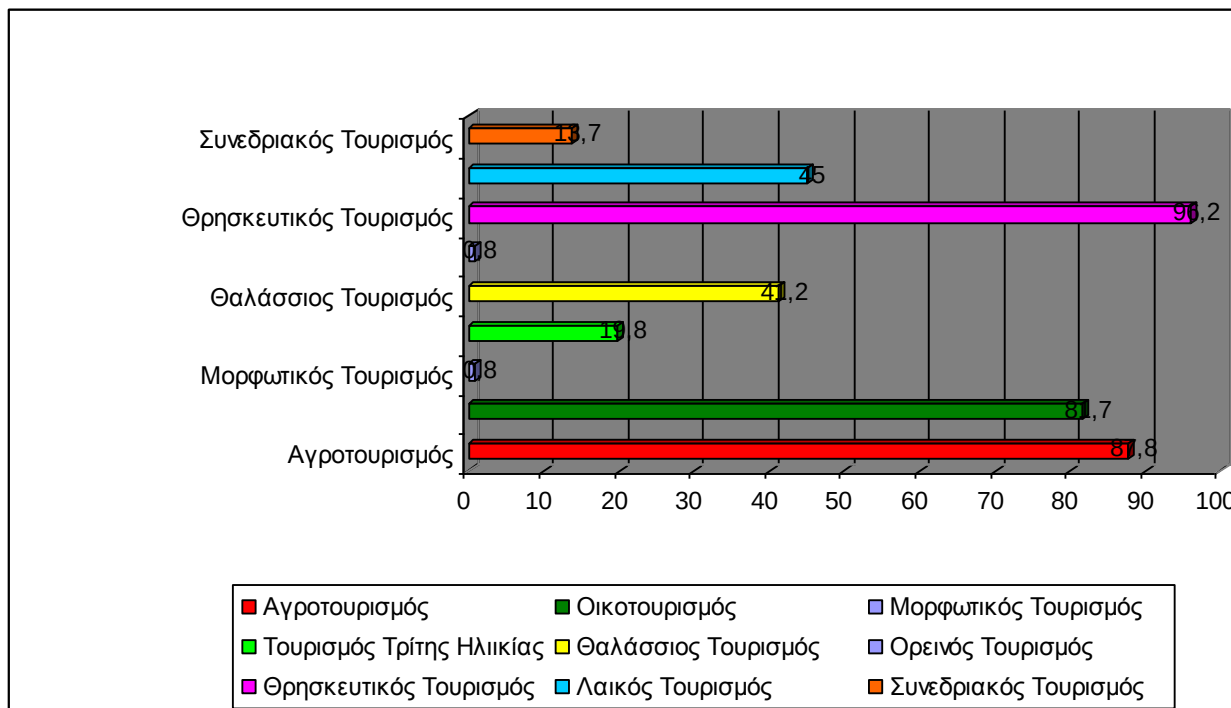
Γράφημα 10. Επιπτώσεις του τουρισμού

Στην ερώτηση ποιες από τις μορφές εναλλακτικού τουρισμού γνωρίζετε, το 87,8% γνώριζε τον αγροτουρισμό, το 87,1% τον οικοτουρισμό, το 96,2% το θρησκευτικό τουρισμό, το 82,4% τον ορεινό τουρισμό, το 65,6% το χειμερινό τουρισμό, το 61,4% τον τουρισμό τρίτης ηλικίας, το 32,8% τον τουρισμό υγείας, το 39,7% τον συνεδριακό τουρισμό, το 71% το θαλάσσιο τουρισμό, το 71,8% το λαϊκό τουρισμό, το 18,3% τον τουρισμό περιπέτειας και ένα 17,6 τον τουρισμό άθλησης.

Γράφημα 11. Γνώση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού από τους ερωτηθέντες

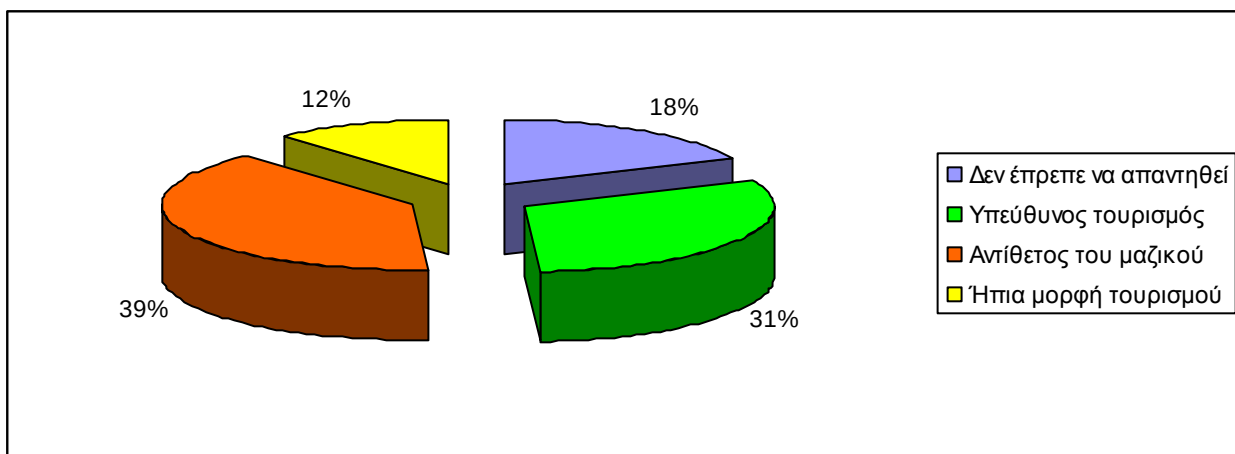
Όσον αφορά τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού που υπάρχουν στην Κεφαλονιά, το 87,8% γνώριζε τον αγροτουρισμό, το 81,7% τον οικοτουρισμό, το 96,2% τον θρησκευτικό, το 41,2% τον θαλάσσιο τουρισμό, το 19,8% τον τουρισμό τρίτης ηλικίας, ένα 13,7 τον συνεδριακό τουρισμού, και μόλις ένα 0,8 τον μορφωτικό και τον ορεινό τουρισμό.

Γράφημα 12. Γνώστες μορφές εναλλακτικού τουρισμού στην Κεφαλονιά.

Στην ερώτηση εάν γνωρίζεται την έννοια του οικοτουρισμού το 82% απάντησε θετικά ενώ το 18% απάντησε αρνητικά.

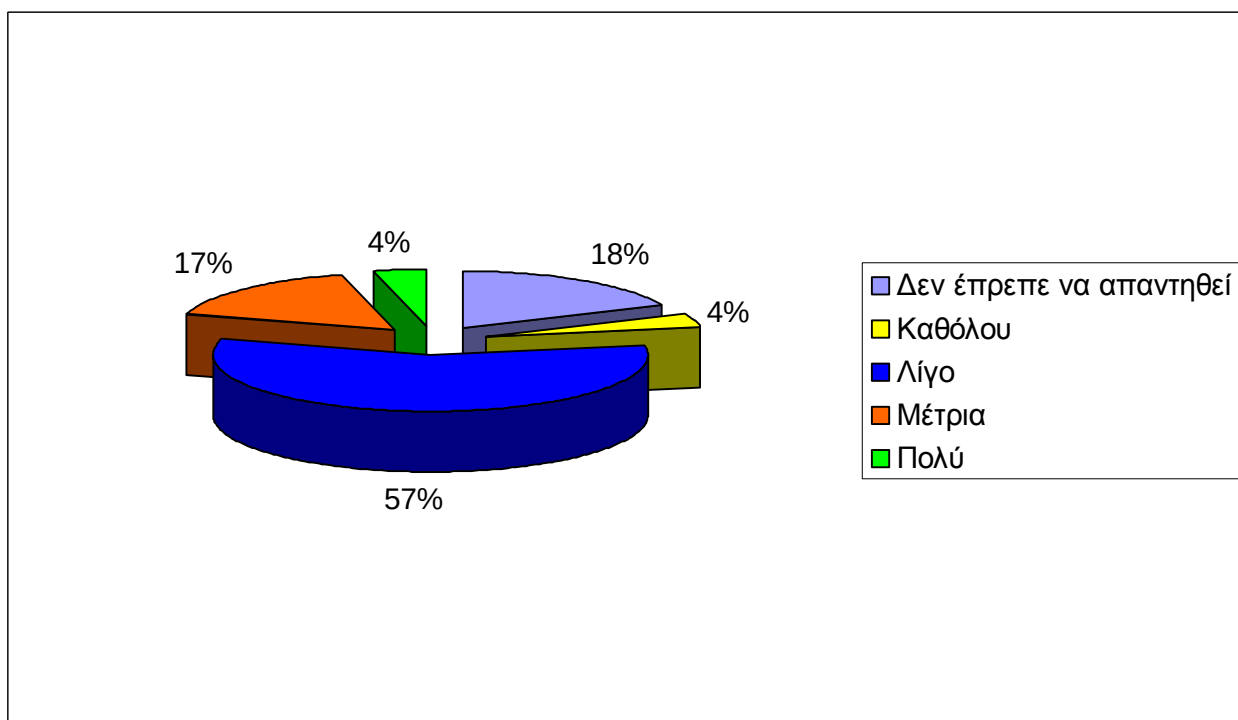
Στην ερώτηση για το ποία είναι η έννοια του οικοτουρισμού το 39% τον θεώρησε αντίθετο του μαζικού τουρισμού, το 31% υπεύθυνο τουρισμό, και ένα 11% τον θεωρεί ήπια μορφή τουρισμού υπάρχει και το 18% το οποίο εφόσον δεν γνώριζε τον οικοτουρισμό δεν απάντησε στις επόμενες ερωτήσεις.

Γράφημα 13. Έννοια του οικοτουρισμού

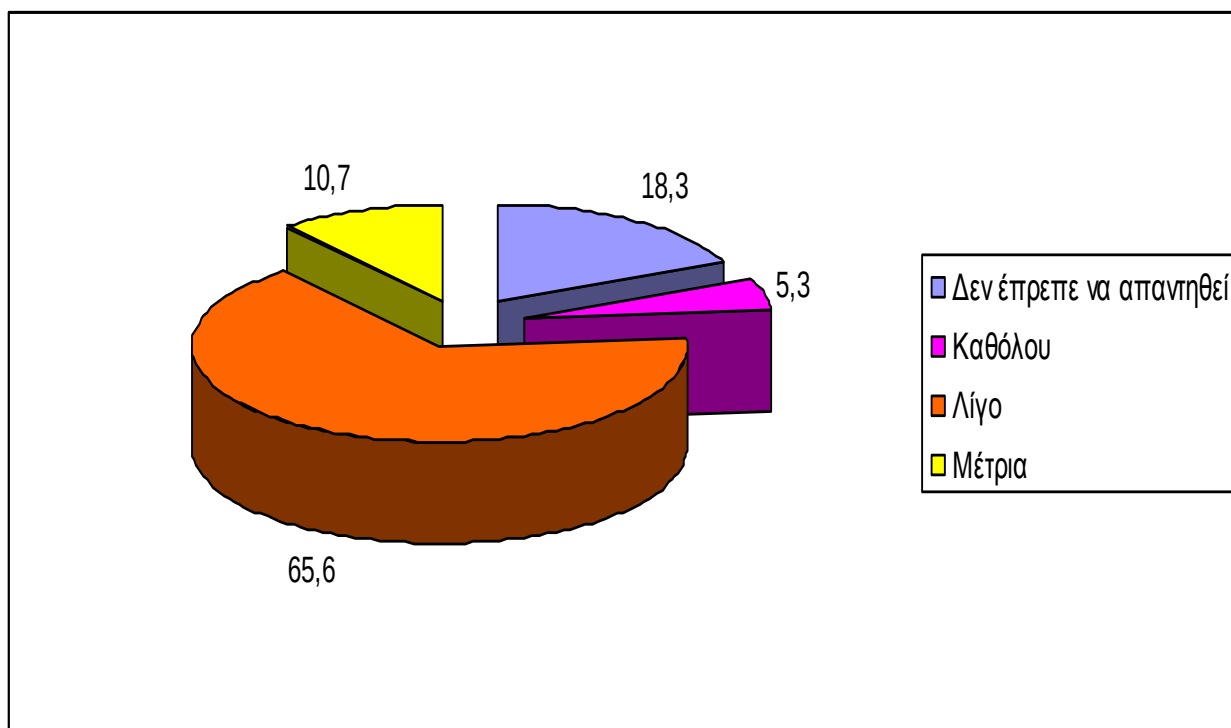
Οι επόμενες ερωτήσεις σχετίζονται με την συμβολή του οικοτουρισμού σε διάφορους τομείς ανάπτυξης όπως η οικονομία, οι υποδομές, τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα όπως και τα πολιτιστικά θέματα του νησιού.

Στην ερώτηση κατά πόσο θεωρούν οι κάτοικοι του νησιού ότι ο οικοτουρισμός έχει συνεισφέρει στην αύξηση του ατομικού και οικογενειακού εισοδήματος, το 57% απάντησε λίγο, το 17% απάντησε μέτρια, ένα 4% απάντησε καθόλου κι άλλο ένα 4% απάντησε καθόλου. Παρόμοια αποτελέσματα παρουσιάστηκαν και σε αντίστοιχη έρευνα που έγινε το 2009, για την περιοχή Torra Conservancy, στην Ναμίμπια, όπου το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων θεωρεί ότι δεν ωφελείται άμεσα οικονομικά από τον οικοτουρισμό και τις δραστηριότητες του.

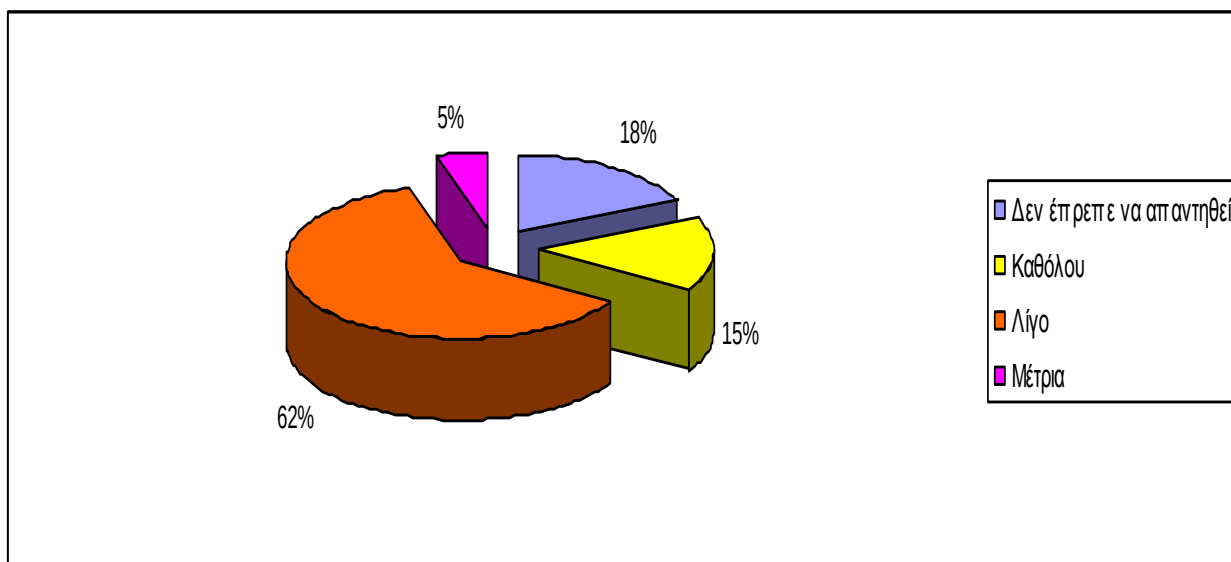
Γράφημα 14. Συνεισφορά του οικοτουρισμού στο ατομικό και οικογενειακό εισόδημα

Στην ερώτηση για το αν ο οικοτουρισμός έχει επιδράσει στην αύξηση των θέσεων εργασίας το 66% απάντησε λίγο, το 11% μέτρια, και το 5% καθόλου.

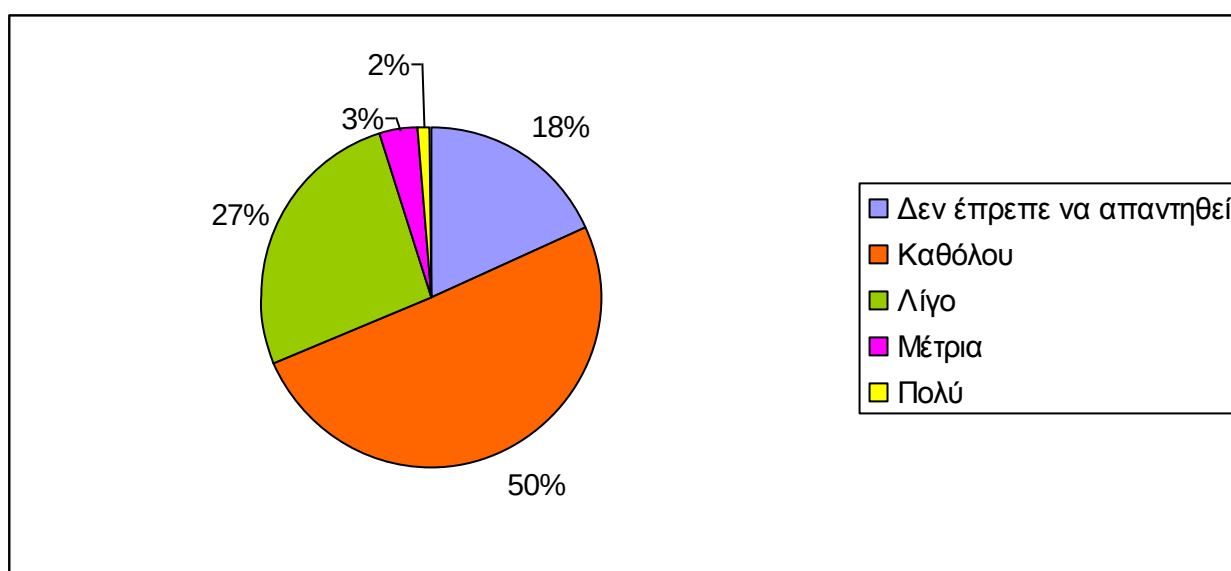
Γράφημα 15. Επίδραση του οικοτουρισμού στην αύξηση των θέσεων εργασίας.

Στην ερώτηση σχετικά με την επίδραση του οικοτουρισμού στην αύξηση κρατικών επενδύσεων το 62% δήλωσε λίγο, το 15% καθόλου και το 5% μέτρια.

Γράφημα 16. Επίδραση του οικοτουρισμού στις κρατικές επενδύσεις

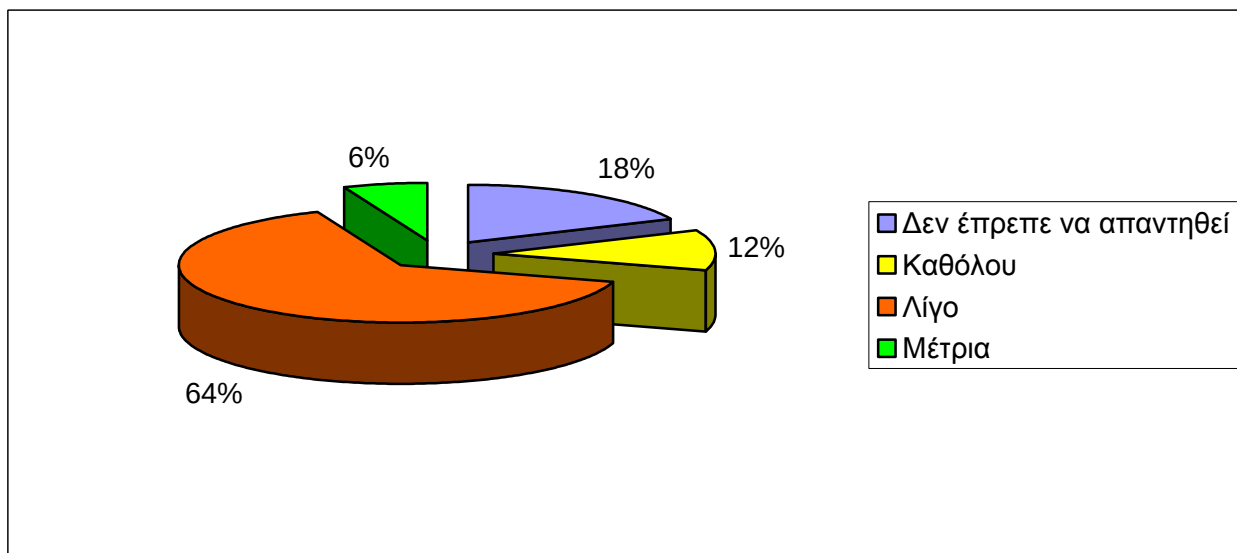
Σε επόμενη ερώτηση για την επίδραση του οικοτουρισμού στην προσέλκυση νέων επενδύσεων το 50% δήλωσε καθόλου, ένα 27% λίγο, ένα 3% μέτρια και ένα 2% πολύ. Αντίστοιχη ήταν η άποψη των κατοίκων της περιοχής στη Ναμίμπια το 2009 οι οποίοι υποστήριξαν ότι υπήρχε πρόβλημα στον τομέα των επιχειρησιακών πρωτοβουλιών και των επενδύσεων που σχετίζονται με τον οικοτουρισμό.

Γράφημα 17. Επίδραση του οικοτουρισμού στην προσέλκυση νέων επενδύσεων

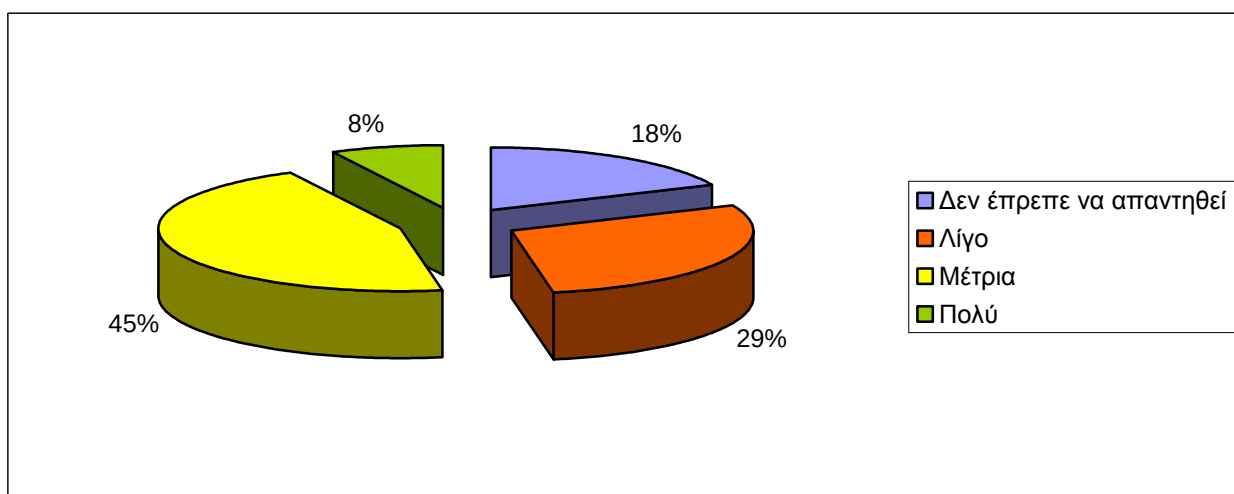
Στην επόμενη ερώτηση που σχετιζόταν με τη συμβολή του οικοτουρισμού στην προσέλκυση νέων κατοίκων, το 74% θεωρεί ότι δεν έχει συμβάλει καθόλου, ενώ μόλις το 8% θεωρεί ότι έχει επιδράσει λίγο.

Σε ότι αφορά στην επίδραση του οικοτουρισμού στην συγκράτηση του πληθυσμού το 64% πιστεύει πως έχει συμβάλει λίγο, το 12% καθόλου κι το 6% μέτρια.

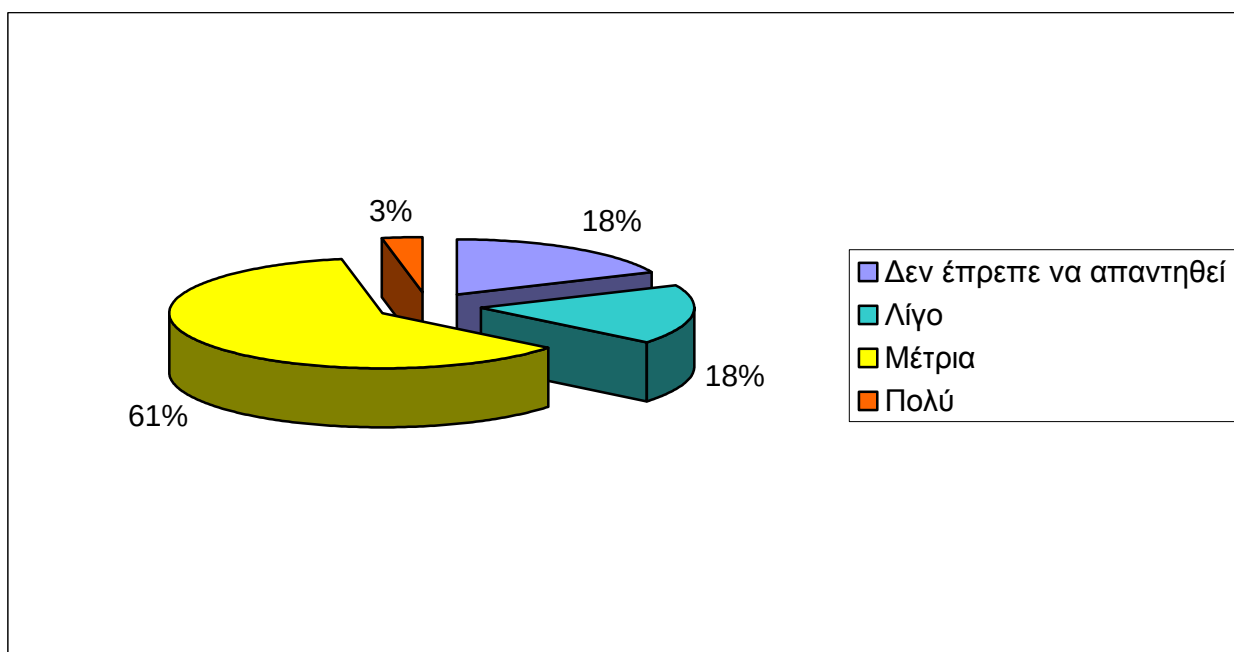
Γράφημα 18. Επίδραση του οικοτουρισμού στη συγκράτηση του πληθυσμού στην περιοχή.

Στην ερώτηση για τη συμβολή του οικοτουρισμού στην αύξηση των κοινωνικών δραστηριοτήτων, το 45% απάντησε ότι έχει συμβάλει σε μέτριο βαθμό, το 29% λίγο, και το 8% πολύ.

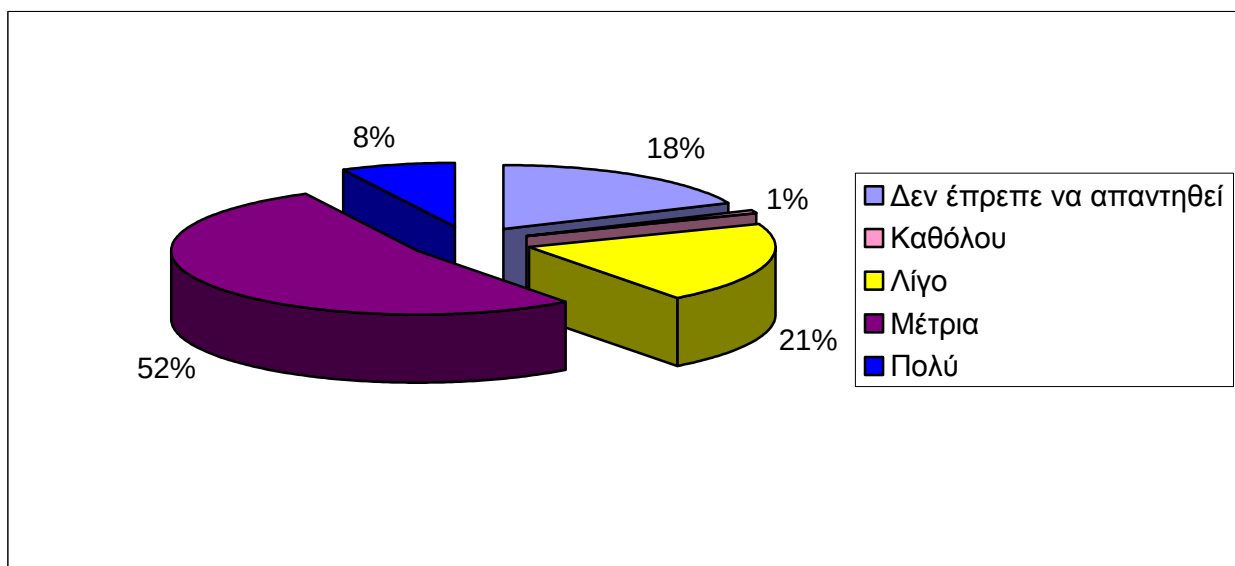
Γράφημα 19. Επίδραση του οικοτουρισμού στις κοινωνικές δραστηριότητες.

Όταν ρωτήθηκαν οι κάτοικοι της Κεφαλονιάς για την συμβολή του οικοτουρισμού στην υποστήριξη ήπιων τουριστικών προγραμμάτων το 61% απάντησε μέτρια, ένα 18% λίγο, και μόλις ένα 3% πολύ.

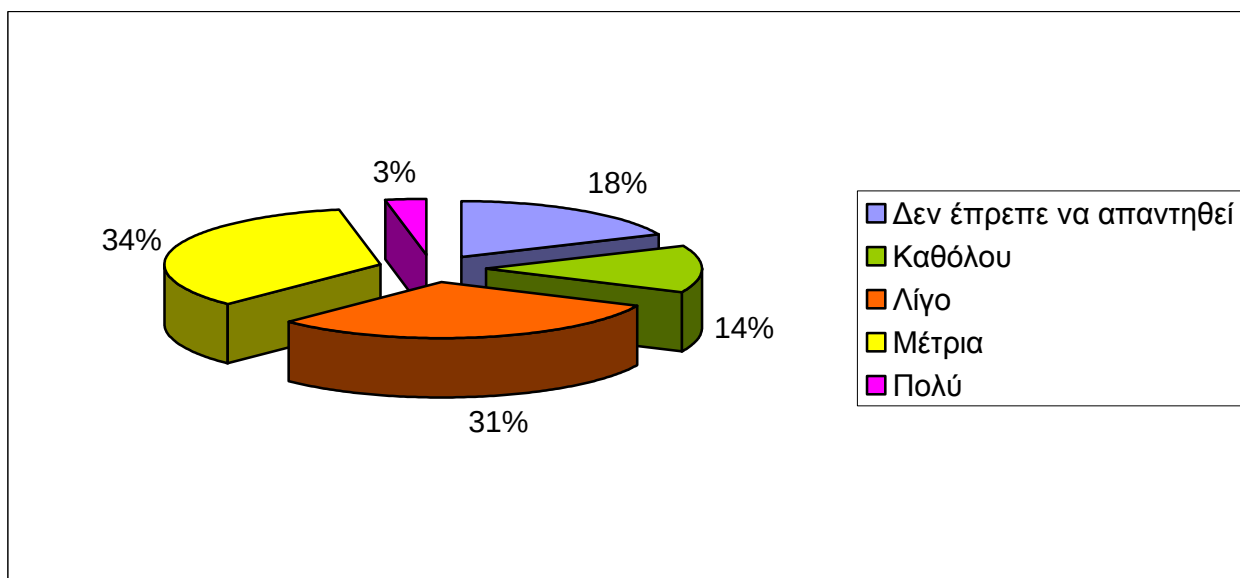
Γράφημα 20. Συμβολή του οικοτουρισμού στην υποστηρίζει ήπιων προγραμμάτων

Στην ερώτηση για το αν ο οικοτουρισμός έχει συμβάλλει στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, το 52% απάντησε μέτρια, το 21% λίγο, το 8% πολύ και το 1% καθόλου. Σε αντίστοιχη έρευνα για τον οικοτουρισμό που πραγματοποιήθηκε το 2008 στη Νέα Ζηλανδία για το χωριό Τενγκού, οι κάτοικοι στο μεγαλύτερο μέρος τους θεώρησαν τον οικοτουρισμό υπεύθυνο τουρισμό και πιστεύουν ότι έχει συμβάλλει αρκετά στην διατήρηση και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

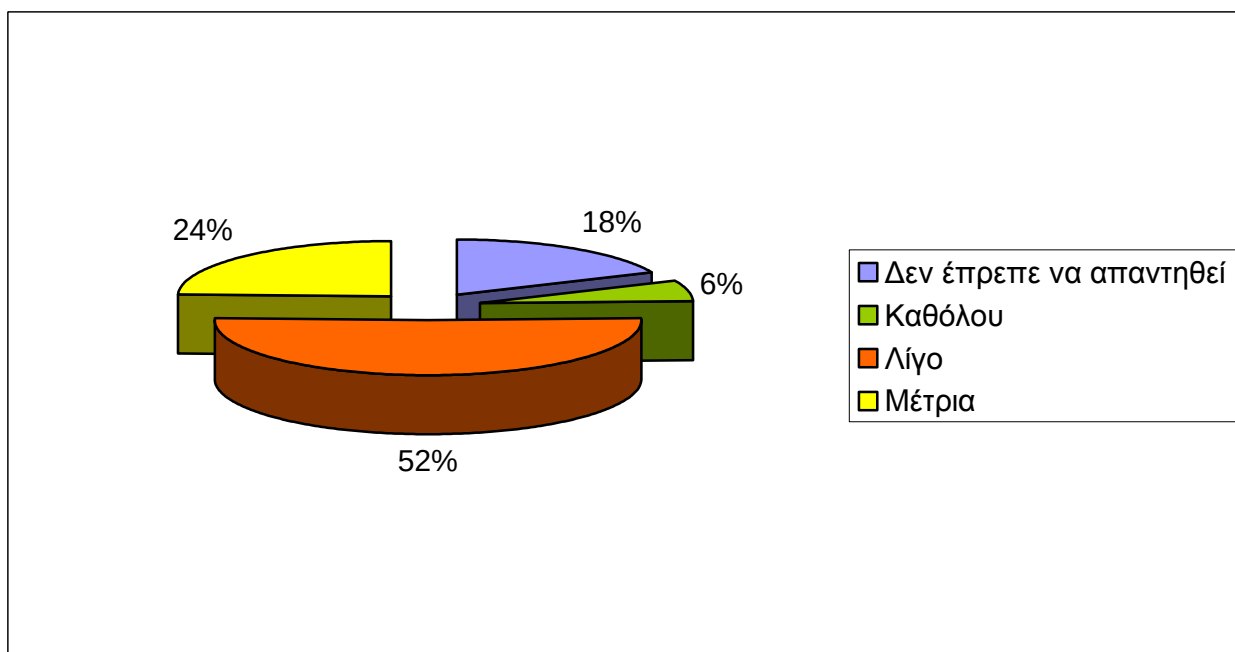
Γράφημα 21. Συμβολή του οικοτουρισμού στην προστασία του περιβάλλοντος.

Όταν κλήθηκαν οι κάτοικοι του νησιού να απαντήσουν κατά πόσο πιστεύουν ότι ο οικοτουρισμός έχει συμβάλει στη βελτίωση των προγραμμάτων πυρασφάλειας το 34% απάντησε μέτρια, το 31% λίγο, το 14% καθόλου και ένα 3% πολύ.

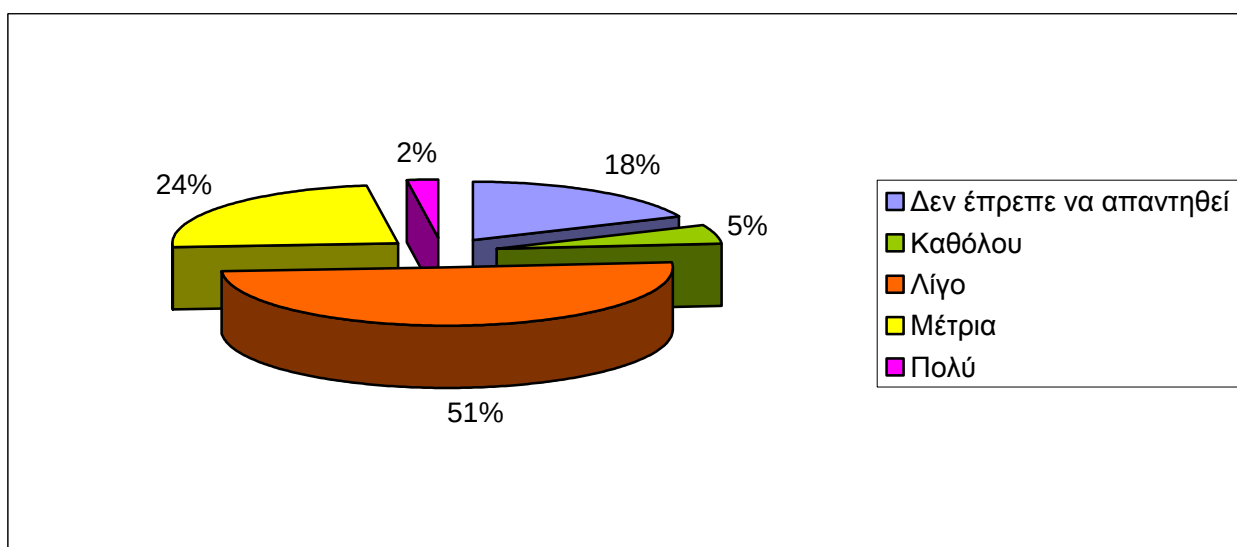
Γράφημα 22. Επίδραση στα προγράμματα πυρασφάλειας.

Στην ερώτηση σε τι βαθμό θεωρούν ότι ο οικοτουρισμός έχει συμβάλει στα προγράμματα καθαριότητας των δρόμων το 52% απάντησε λίγο, το 24% απάντησε μέτρια και ένα 6% καθόλου.

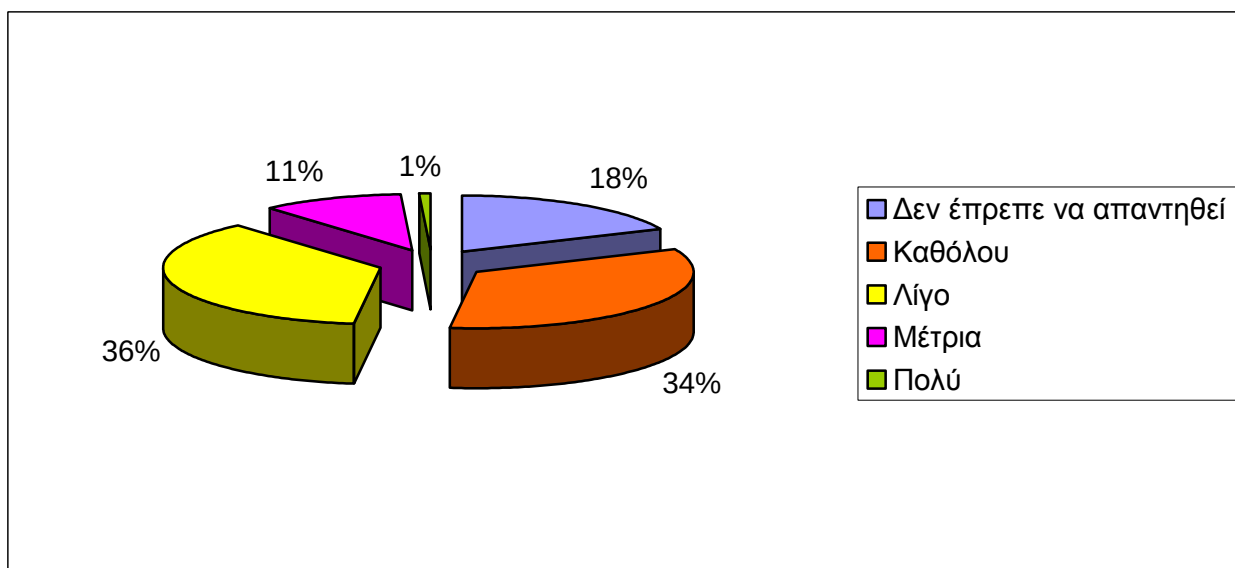
Γράφημα 23. Επίδραση στα προγράμματα καθαριότητας των δρόμων.

Στην ερώτηση κατά πόσο ο οικοτουρισμός έχει συμβάλει στην βελτίωση της ποιότητας των δημοσίων υπηρεσιών το 51% απάντησε λίγο, το 24% μέτρια, το 5% πολύ και ένα άλλο 5% καθόλου.

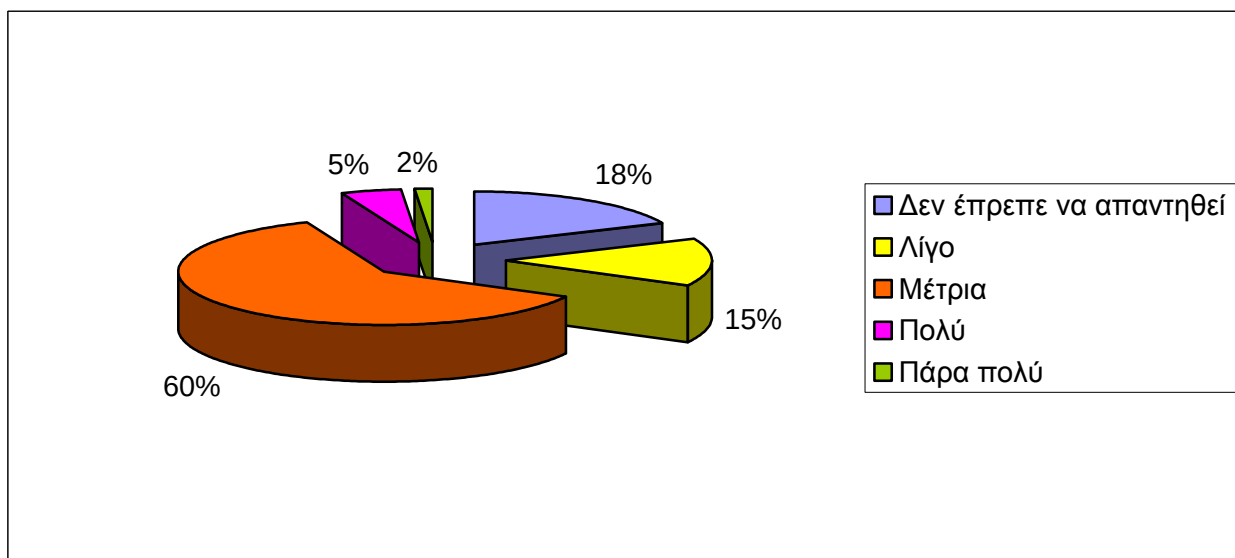
Γράφημα 24. Συμβολή στην ποιότητα των δημοσίων υπηρεσιών

Όσον αφορά τη βελτίωση του οδικού δικτύου, το 36% θεωρεί ότι ο οικοτουρισμός έχει συμβάλει λίγο, το 34% καθόλου, το 11% μέτρια και το 1% πολύ.

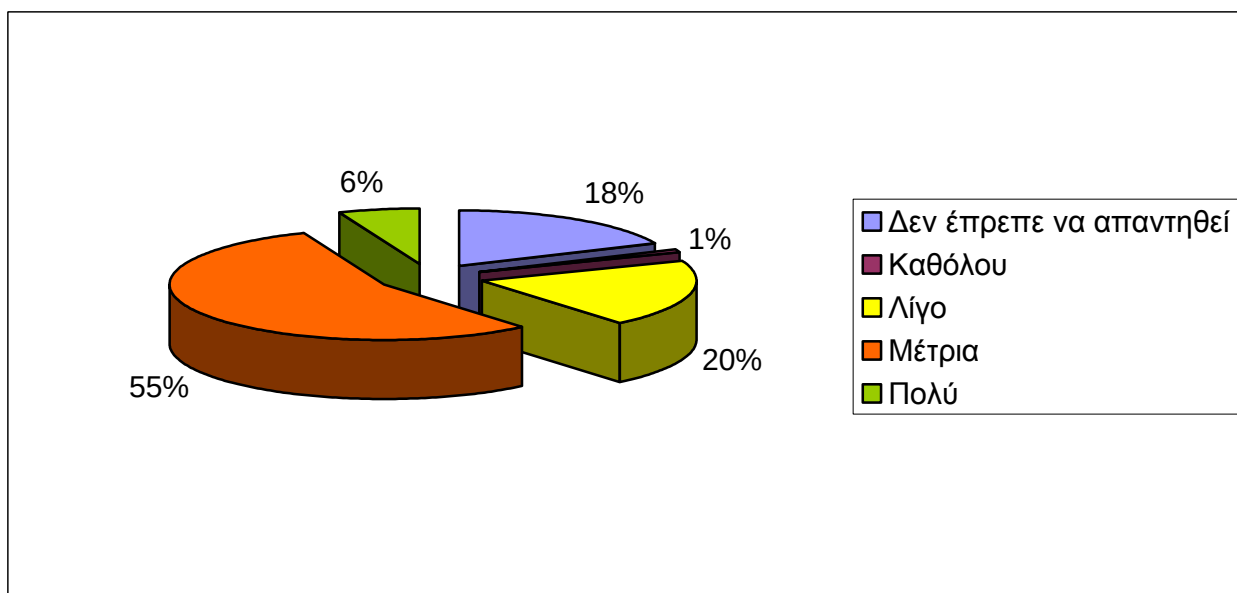
Γράφημα 25. Συμβολή στην βελτίωση του οδικού δικτύου

Στο θέμα των τουριστικών υποδομών το 60% υποστήριξε ότι ο οικοτουρισμός έχει συμβάλει σε μέτριο βαθμό, το 15% λίγο, το 5% πολύ και το 2% πάρα πολύ.

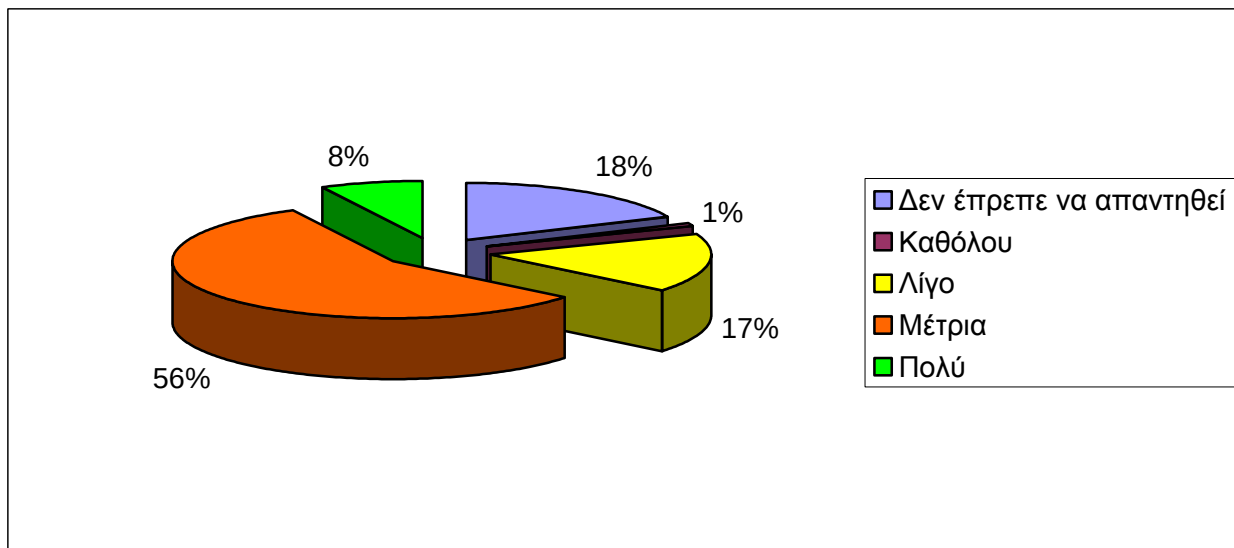
Γράφημα 26. Επίδραση στην βελτίωση των τουριστικών υποδομών

Στη συνέχεια οι κάτοικοι ερωτήθηκαν για την επίδραση του οικοτουρισμού στην διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων. Το 55% πιστεύει ότι έχει επιδράσει μέτρια, το 20% λίγο, το 6% πολύ και 1% καθόλου.

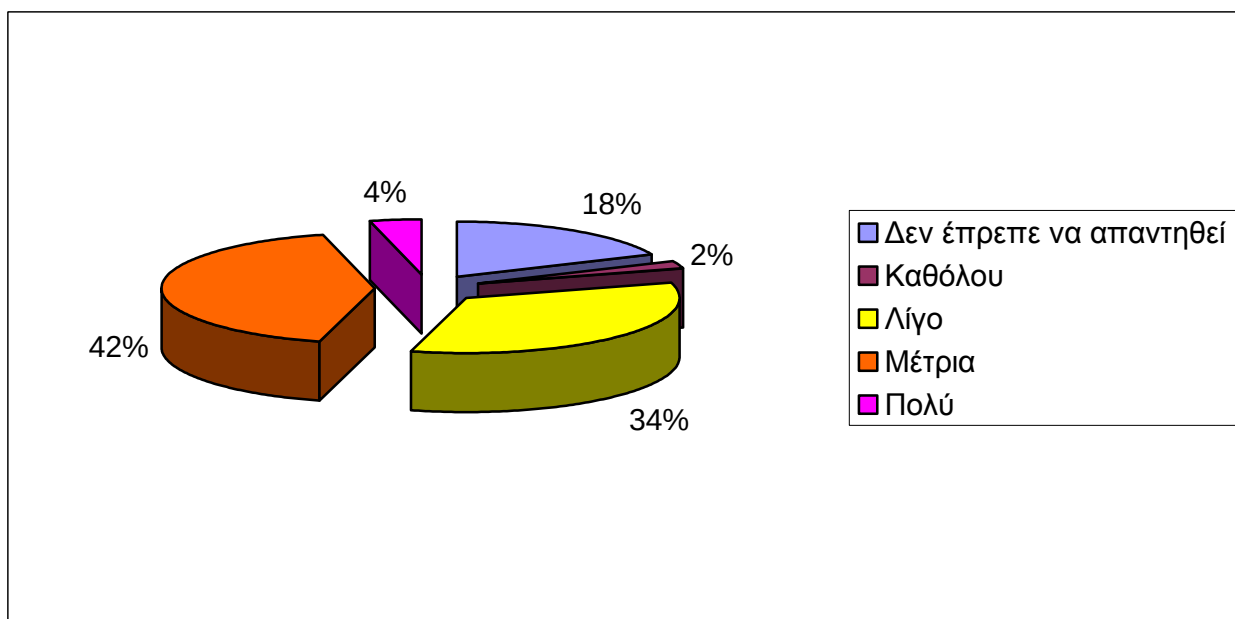
Γράφημα 27. Επίδραση στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Στην ερώτηση σε τι βαθμό πιστεύουν ότι ο οικοτουρισμός έχει συμβάλει στην προστασία μνημείων και αρχαιολογικών χώρων το 56% απάντησε μέτρια, το 17% απάντησε λίγο, το 8% καθόλου και το 1% πολύ.

Γράφημα 28. Συμβολή στην προστασία μνημείων και αρχαιολογικών χώρων.

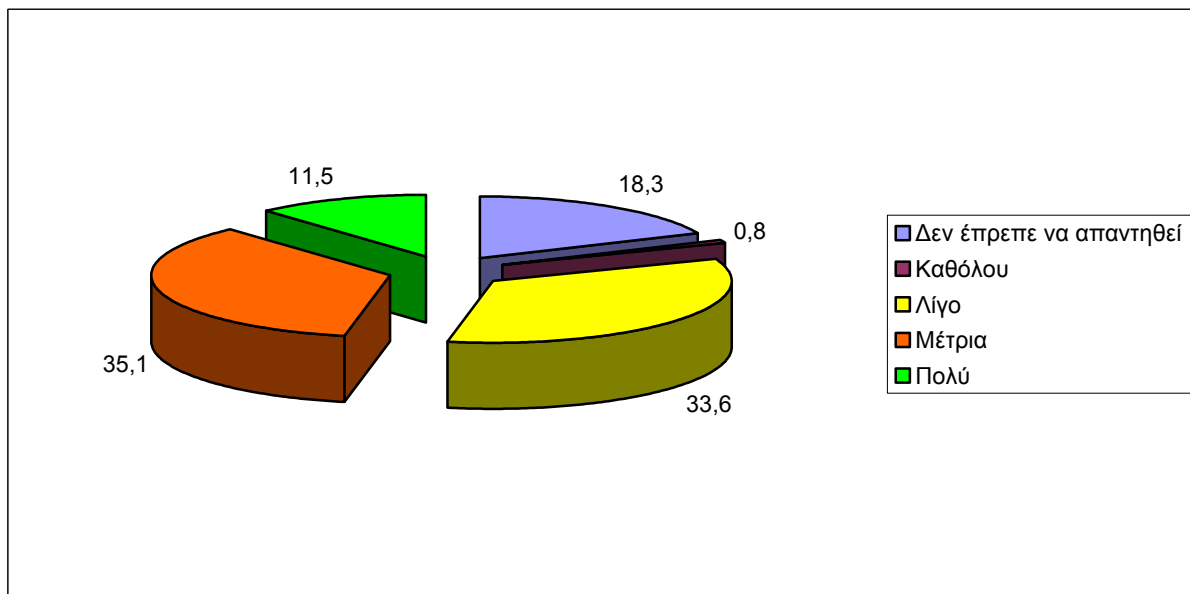
Στην ερώτηση για το αν πιστεύουν ότι ο οικοτουρισμός έχει συμβάλλει στην αναπαλαίωση και συντήρηση ιστορικών κτιρίων το 42% απάντησε μέτρια, το 34% λίγο, το 4% πολύ και ένα 2% καθόλου.

Γράφημα 29. Συμβολή στην συντήρηση και αναπαλαίωση ιστορικών κτιρίων.

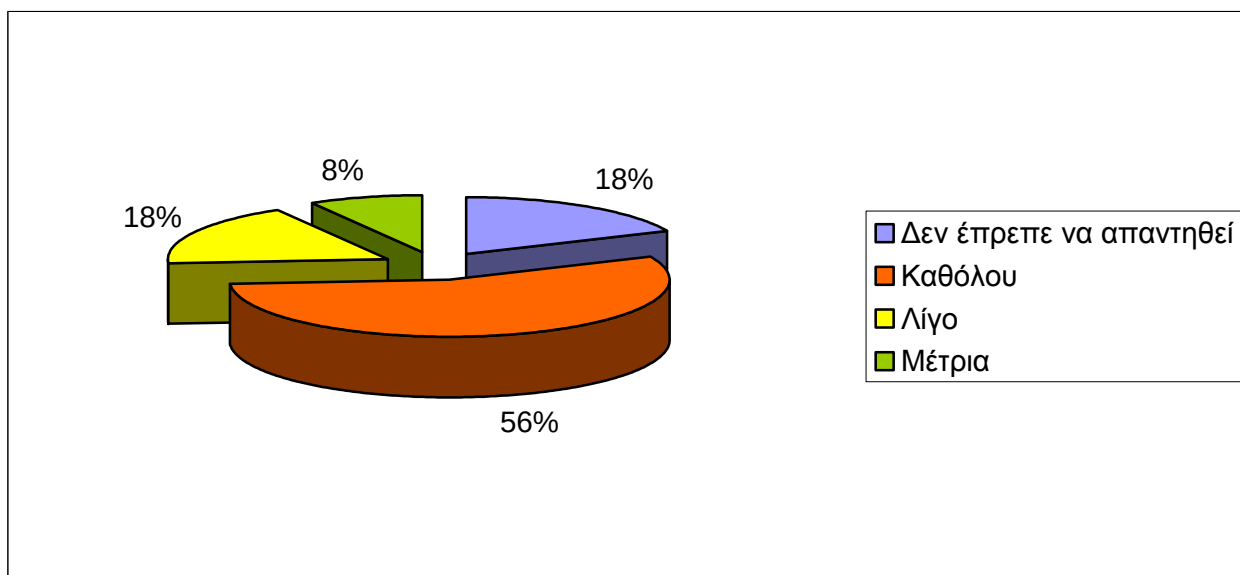
Παρόμοια αποτελέσματα είχε και η αντίστοιχη έρευνα στην περιοχή Torra Conservancy στη Ναμίμπια από το Worcester Polytechnic Institute. Οι κάτοικοι της περιοχής, στην πλειονότητα τους θεωρούν ότι ο οικοτουρισμός έχει συμβάλλει θετικά στα πολιτιστικά ζητήματα της περιοχής μιας και οι οικοτουρίστες ενδιαφέρονται να έρθουν σε επαφή με τον πολιτισμό και την κουλτούρα τους κάτι που τους ενισχύει το αίσθημα της διατήρησης των εθίμων και των παραδόσεων τους.

Στην ερώτηση που σχετίζεται με το αν οι κάτοικοι του νησιού θεωρούν ότι υπάρχει επίδραση του οικοτουρισμού στην προσφορά αγαθών και υπηρεσιών το 35,% απάντησε μέτρια το 33,6% λίγο, το 11,5% πολύ και ένα 0,8% καθόλου

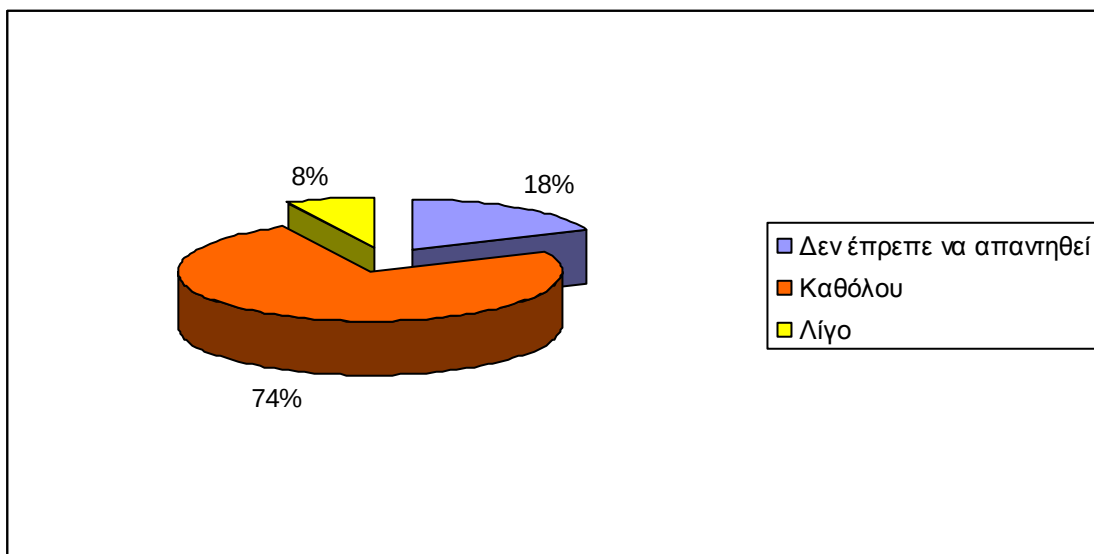
Γράφημα 30. Συμβολή στην προσφορά αγαθών και υπηρεσιών.

Στην ερώτηση ένα υποστήριξαν ότι ο οικοτουρισμός επιδρά στην ρύπανση του περιβάλλοντος το 56% απάντησε καθόλου, το 18% λίγο και το 8% μέτρια.

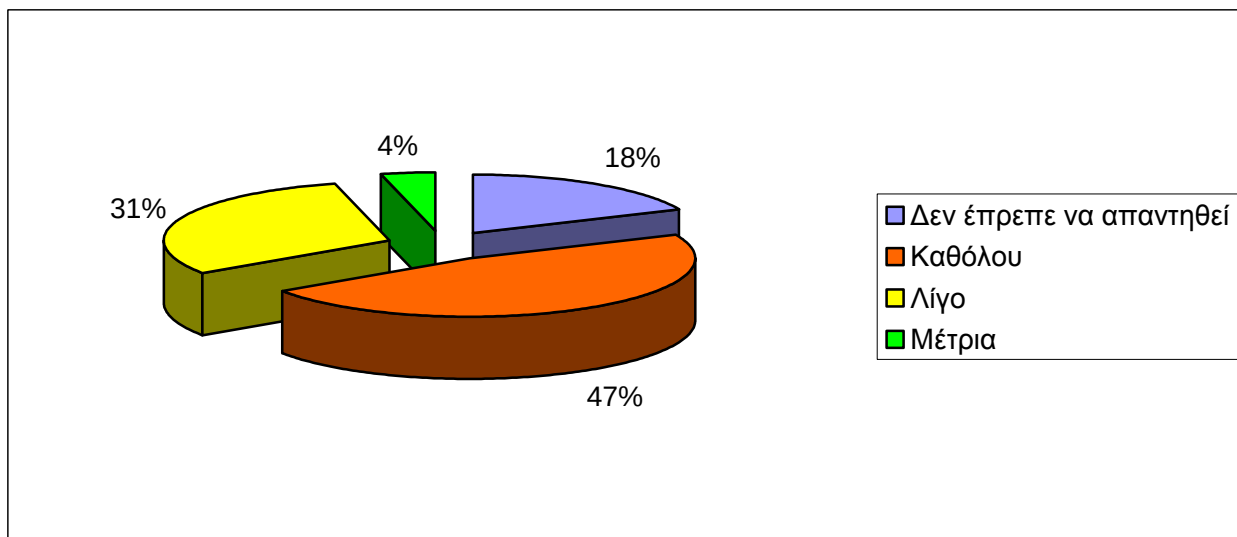
Γράφημα 31. Επίδραση του οικοτουρισμού στην ρύπανση του περιβάλλοντος

Στην ερώτηση εάν πιστεύουν ότι ο οικοτουρισμός έχει επιδράσει στην περιορισμένη αίσθηση ασφάλειας το 76% απάντησε καθόλου και το 8% λίγο.

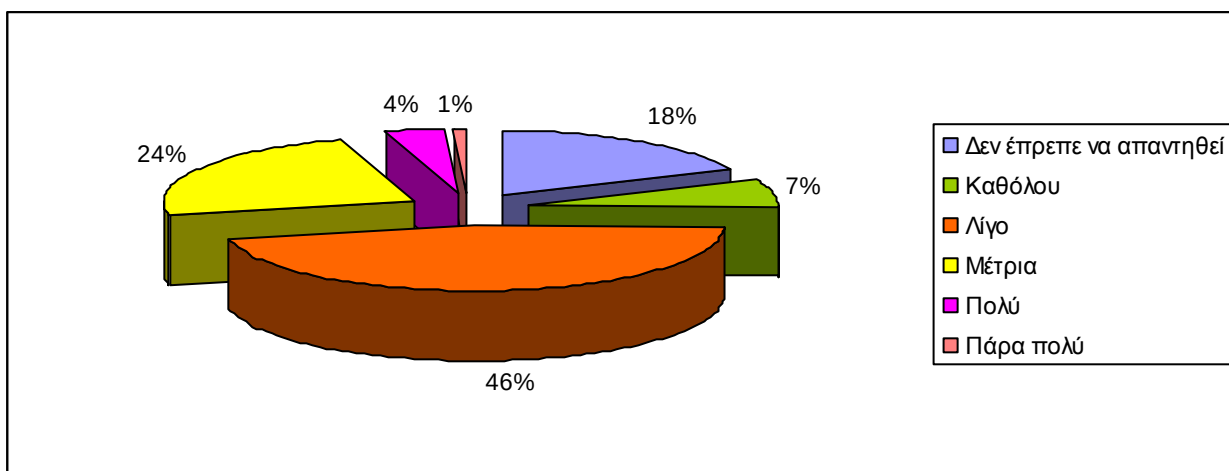
Γράφημα 32. Επίδραση στην περιορισμένη αίσθηση ασφάλειας

Σε επόμενη ερώτηση σχετικά με την επίδραση του οικοτουρισμού στην αλλοίωση της πολιτιστικής κληρονομιάς, το 47% απάντησε καθόλου, το 31% λίγο και το 4% μέτρια.

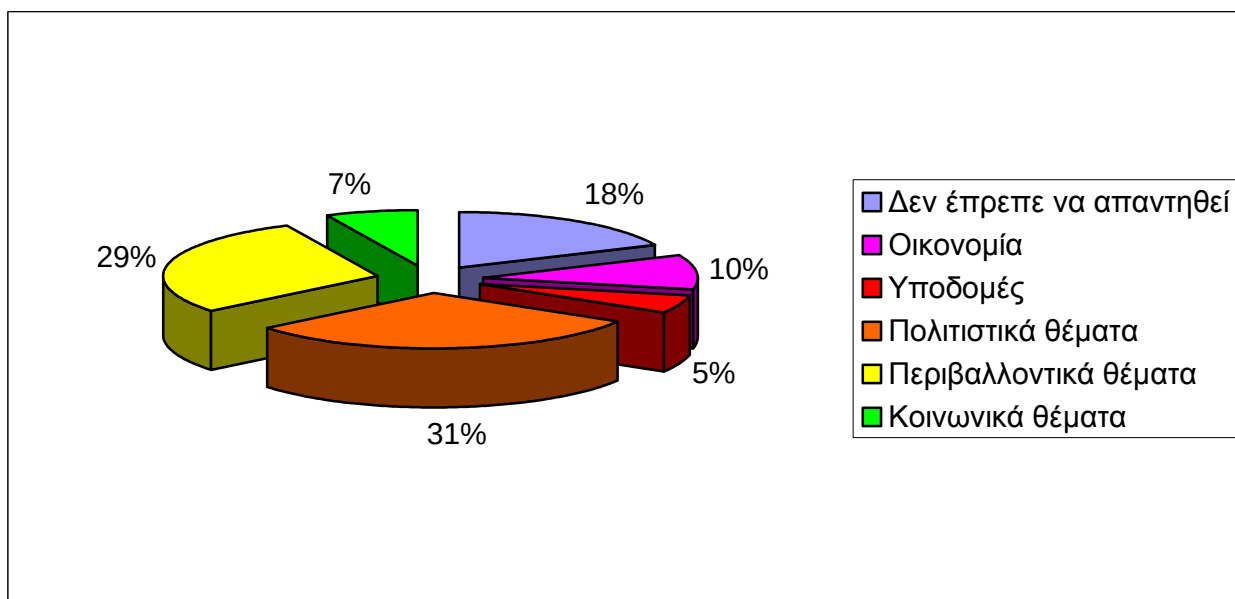
Γράφημα 33. Επίδραση του οικοτουρισμού στην αλλοίωση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Στην ερώτηση σε τι βαθμό θεωρούν οι κάτοικοι ότι έχει βελτιωθεί η ποιότητα ζωής τους λόγω του οικοτουρισμού, το 46% απάντησε λίγο, το 24% μέτρια, το 7% καθόλου, το 4% πολύ ενώ ένα 1% πάρα πολύ.

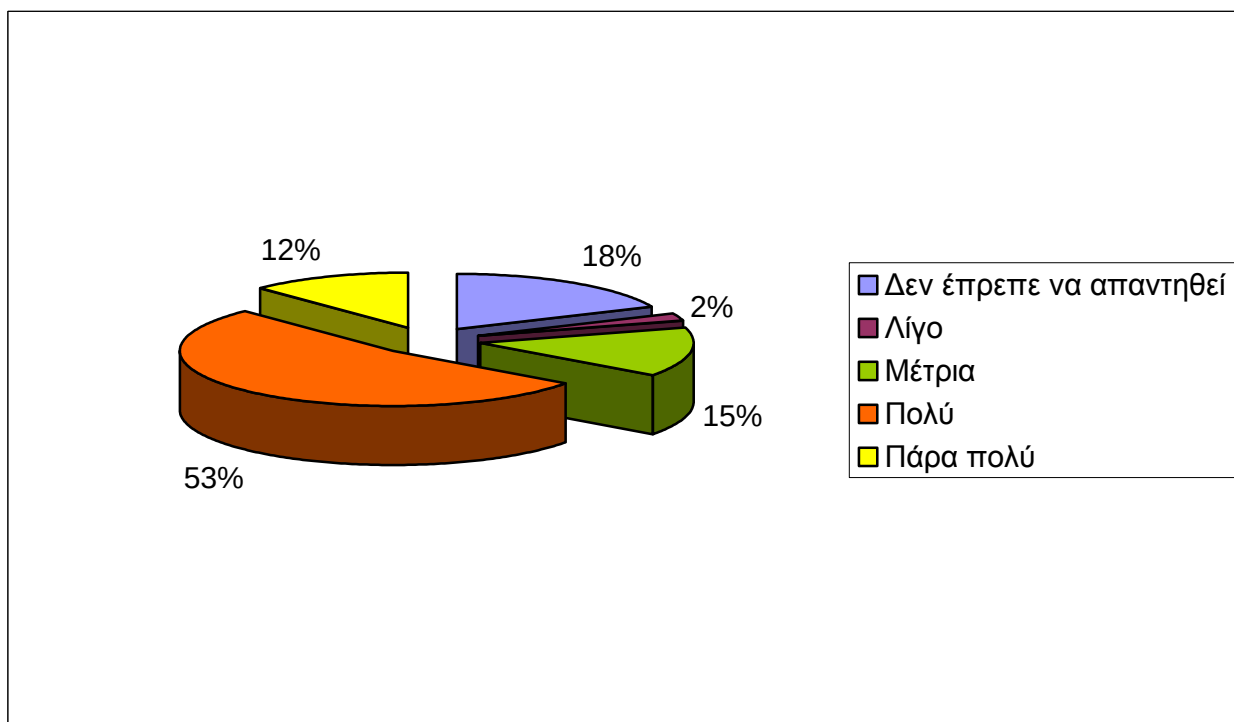
Γράφημα 34. Συμβολή του οικοτουρισμού στην βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Στην ερώτηση ποιος τομέας θεωρούν οι κάτοικοι ότι έχει ωφεληθεί περισσότερο από τον οικοτουρισμό, το 31% απάντησε τα πολιτιστικά θέματα, το 29% τα περιβαλλοντικά, το 10% την οικονομία, το 7% τα κοινωνικά ζητήματα, και το 5% τις υποδομές. Σε αντίθεση με παρόμοιες έρευνες οι κάτοικοι της Κεφαλονιάς θεωρούν ότι ο οικοτουρισμός δεν έχει συμβάλει σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη του νησιού και τις υποδομές αλλά κυρίως στα περιβαλλοντικά και πολιτιστικά θέματα.

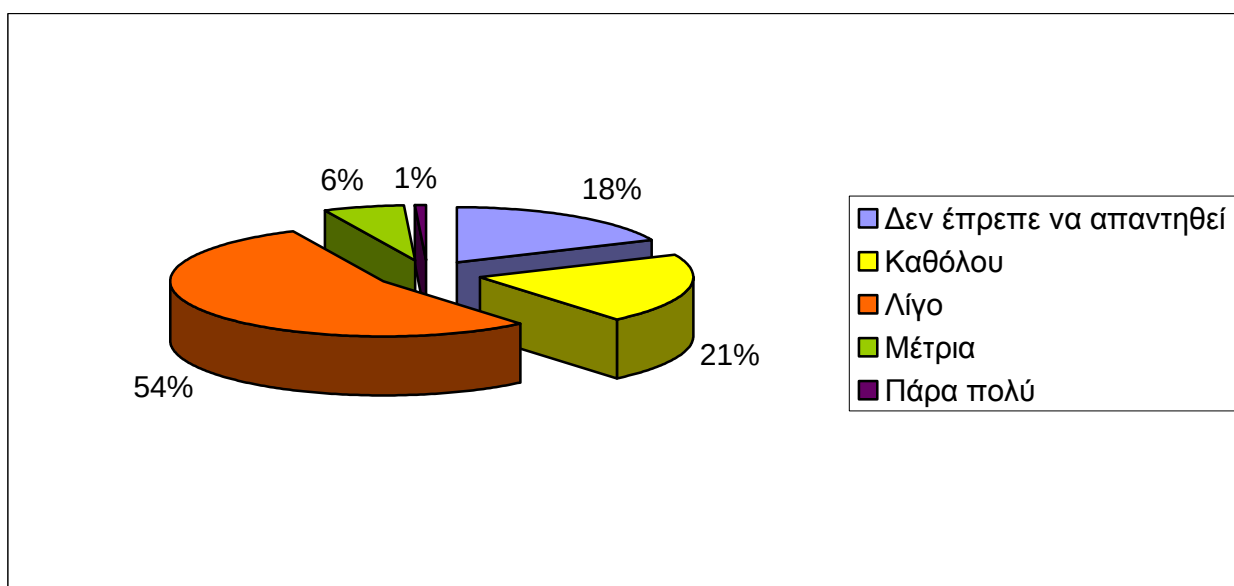
Γράφημα 35. Τομείς που ωφελήθηκαν περισσότερο από τον οικοτουρισμό.

Στην ερώτηση αν υπάρχει περιθώριο ανάπτυξης του οικοτουρισμού στο νησί, το 53% απάντησε πολύ, το 15% μέτρια, το 12% πάρα πολύ και ένα 2% λίγο.

Γράφημα 36. περιθωρίου ανάπτυξης του οικοτουρισμού στο νησί.

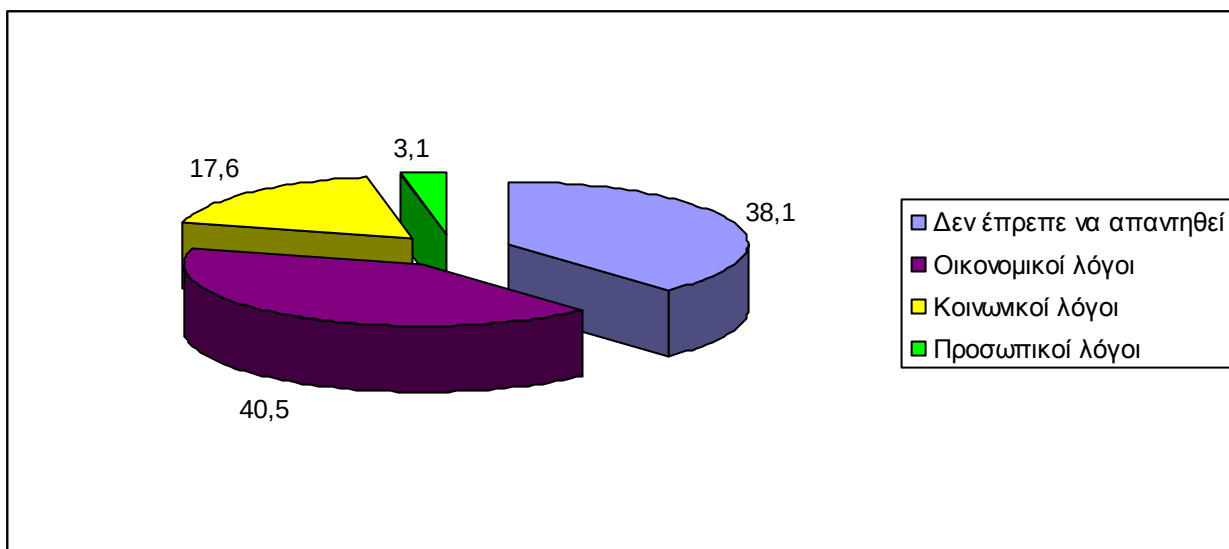
Σε επόμενη ερώτηση σχετικά με το πόσο επαρκώς είναι αξιοποιημένα τα οικοτουριστικά αξιοθέατα του νησιού, το 54% απάντησε ότι δεν είναι καθόλου επαρκώς αξιοποιημένα, το 21% λίγο, το 6% μέτρια και ένα 1% πάρα πολύ.

Γράφημα 37. Επάρκεια αξιοποίησης οικοτουριστικών αξιοθέατων.

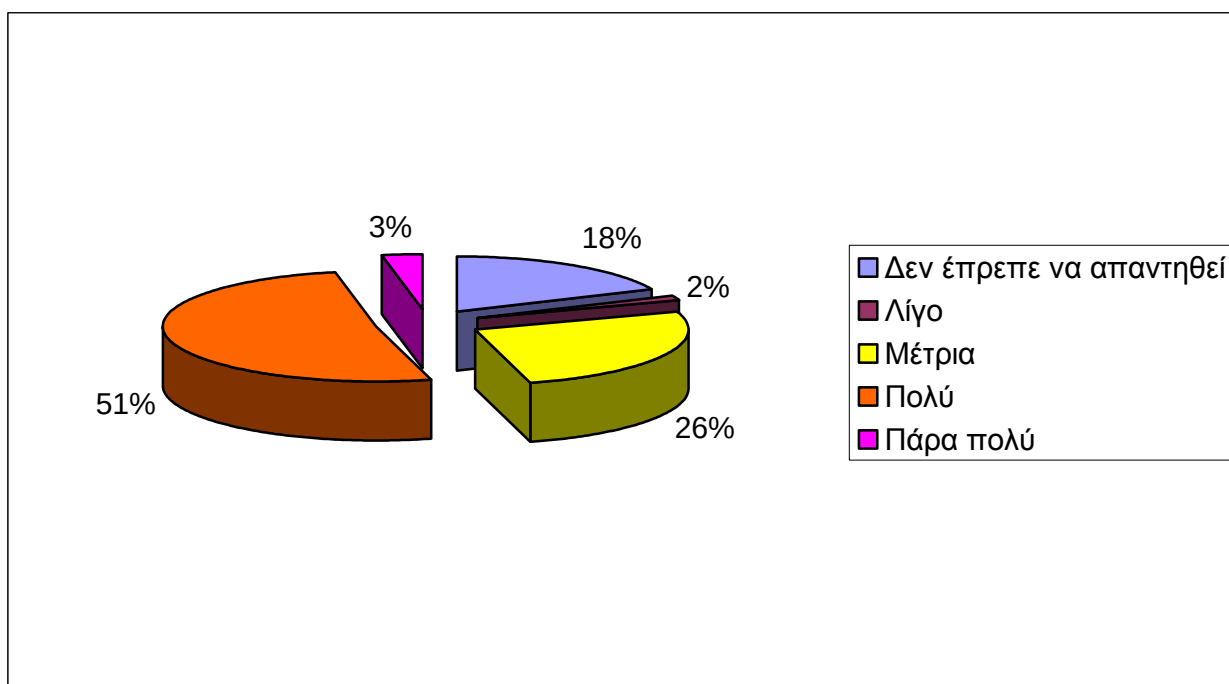
Στην ερώτηση εάν θα ήθελαν να ασχοληθούν με τον οικοτουρισμό και τις ήπιες μορφές τουρισμού, το 61% απάντησε θετικά και το 20% αρνητικά. (το υπόλοιπο 19% δεν μπορούσε να απαντήσει).

Στην ερώτηση για ποιο λόγο θα ήθελαν να ασχοληθούν με τον οικοτουρισμό ή τις ήπιες μορφές τουρισμού το 40% απάντησε οικονομικούς λόγους, το 18% κοινωνικούς λόγους, και ένα 3% προσωπικούς λόγους.

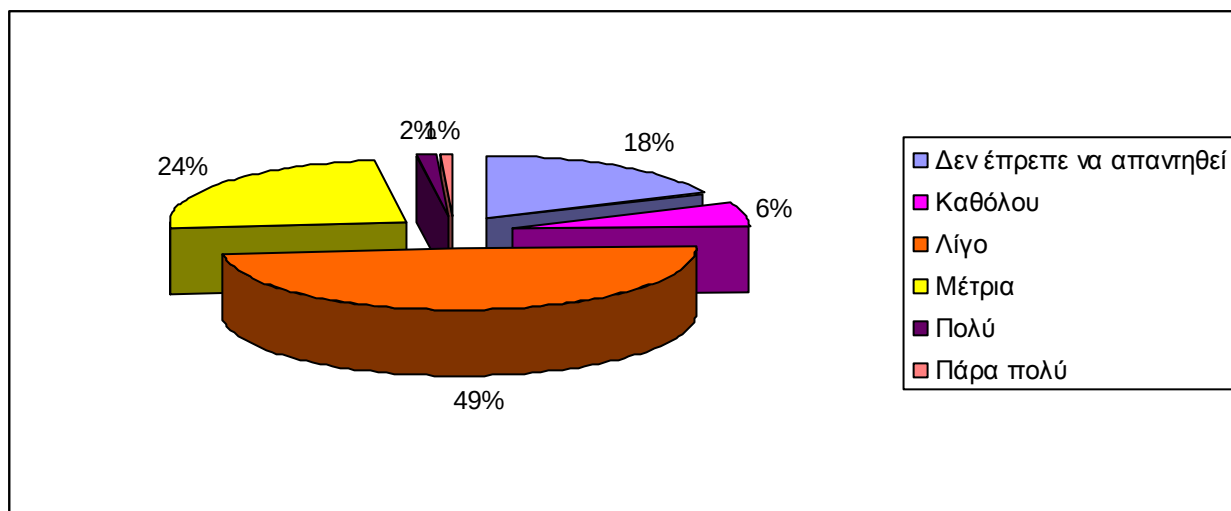
Γράφημα 38. Λόγοι ενασχόλησης με τον οικοτουρισμό.

Στην ερώτηση σχετικά με το αν οι κάτοικοι του νησιού πιστεύουν ότι έχει μέλλον η ενασχόληση με τον οικοτουρισμό ή τις άλλες μορφές ήπιου τουρισμού το 51% απάντησε πολύ, το 26% μέτρια, το 3% πάρα πολύ και το 2% λίγο.

Γράφημα 39. Προοπτικές ανάπτυξης του οικοτουρισμού κ των υπόλοιπων ήπιων μορφών τουρισμού

Τέλος στην ερώτηση σε τι βαθμό έχει επιδράσει ο οικοτουρισμός στην βιώσιμη ανάπτυξη του νησιού το 49% θεωρεί λίγο, το 24% μέτρια, το 6% καθόλου, το 2% πολύ και το 1% πάρα πολύ.

Γράφημα 40. Συμβολή του οικοτουρισμού στη βιώσιμη ανάπτυξη της Κεφαλονιάς.

6.5 Έλεγχοι Ανεξαρτησίας.

Προκειμένου να εξεταστεί εάν δύο μεταβλητές X και Ψ είναι εξαρτημένες μεταξύ τους χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα SPSS ώστε να πραγματοποιήσουμε έναν έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 . Για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκαν πίνακες διπλής εισόδου. Η διατύπωση κάθε ελέγχου ανεξαρτησίας περιλαμβάνει δύο υποθέσεις:

- ✓ H_0 : Οι δύο μεταβλητές X και Ψ του δείγματος κατανέμονται ανεξάρτητα στον πληθυσμό, δηλαδή είναι ανεξάρτητες.
- ✓ H_1 : Οι δύο μεταβλητές X και Ψ του δείγματος δεν κατανέμονται ανεξάρτητα στον πληθυσμό, δηλαδή είναι εξαρτημένες.

Η τιμή της στατιστικής χ^2 συγκρίνεται με την πιθανότητα παρατήρησης p -value και ισχύει:

- ✓ Εάν $p\text{-value} < 0,01$ τότε οι δύο μεταβλητές είναι εξαρτημένες και απορρίπτεται η H_0 . Οι μεταβλητές σε αυτή την περίπτωση σχετίζονται σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 99%.

- ✓ Εάν $p\text{-value} < 0,05$ τότε οι δύο μεταβλητές είναι εξαρτημένες και απορρίπτεται η H_0 . Οι δύο μεταβλητές σχετίζονται σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 95%
- ✓ Εάν $p\text{-value} < 0,1$ τότε οι δύο μεταβλητές είναι εξαρτημένες και απορρίπτεται η H_0 . οι δύο μεταβλητές σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας σχετίζονται σε βαθμό 90%.
- ✓ Εάν $p\text{-value} > 0,1$ τότε ισχύει H_0 , και οι μεταβλητές είναι ανεξάρτητες.

Έλεγχοι ανεξαρτησίας χ^2 σε σχέση με την ηλικία:

➤ *Ηλικία σε σχέση με το περιθώριο ανάπτυξης του τουρισμού στο νησί:*

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	63,383 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	57,029	2	,000
Linear-by-Linear Association	44,967	1	,000
N of Valid Cases	131		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,86.

Επειδή $p\text{-value} < 0,01$ αποδεικνύεται ότι οι μεταβλητές ηλικία και περιθώριο ανάπτυξης του τουρισμού στην Κεφαλονιά είναι εξαρτημένες σε επίπεδο σημαντικότητας 99%, και έτσι έχουμε:

		Υπάρχει περιθώριο ανάπτυξης	Διατήρηση στα τωρινά επίπεδα	Σύνολο
Ηλικία	18-35	33,6%	3,8%	37,4%
	36-55	35,1%	3,1%	38,2%
	56+	14,5%	9,9%	24,4%
	Σύνολο	83,2%	16,8%	100,0%

➤ Σχέση ηλικίας και επιπτώσεων του τουρισμού:

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,325 ^a	3	,040
Likelihood Ratio	8,417	3	,038
Linear-by-Linear Association	6,157	1	,013
N of Valid Cases	115		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,29.

Επειδή $p\text{-value} < 0,05$ οι δύο μεταβλητές, ηλικία και επιπτώσεις του τουρισμού είναι εξαρτημένες σε βαθμό σημαντικότητας 95% και έχουμε:

		Αλλοίωση φυσικού περιβάλλοντος	Απομάκρυν από τις τοπικές παραδόσεις	Διάβρωση της τοπικής συνοχής	Απομάκρυνσ από τις παραδοσιακές ασχολίες	Σύνολο
Ηλικία	18-45	37,4%	8,7%	7,0%	13,9%	67,0%
	46+	9,6%	5,2%	7,8%	10,4%	33,0%
	Σύνολο	47,0%	13,9%	14,8%	24,3%	100,0%

➤ Σχέση ηλικίας και γνώσης της έννοιας του οικοτουρισμού:

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	63,383 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	57,029	2	,000
Linear-by-Linear Association	44,967	1	,000
N of Valid Cases	131		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,86.

Επειδή $p\text{-value} < 0,01$ οι μεταβλητές ηλικία και γνώση του οικοτουρισμού είναι εξαρτημένες σε βαθμό σημαντικότητας 99% και έτσι έχουμε:

		Ναι	Όχι	Σύνολο
Ηλικία	18-35	36,6%	,8%	37,4%
	36-55	36,6%	1,5%	38,2%
	56+	8,4%	16,0%	24,4%
	Σύνολο	81,7%	18,3%	100,0%

➤ Σχέση ηλικίας και επιθυμίας ενασχόλησης με τον οικοτουρισμό και τις ήπιες μορφές τουρισμού.

Chi-Square Tests

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,051 ^a	2	,049
Likelihood Ratio	6,310	2	,043
Linear-by-Linear Association	4,955	1	,026
N of Valid Cases	107		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,88.

Επειδή $p\text{-value} < 0,05$ συμπεραίνουμε ότι οι δύο μεταβλητές είναι εξαρτημένες σε βαθμό σημαντικότητας 95% και έτσι έχουμε:

		Ναι	Όχι	Σύνολο
Ηλικία	18-35	38,3%	6,5%	44,9%
	36-55	29,0%	15,9%	44,9%
	56+	6,5%	3,7%	10,3%
	Σύνολο	73,8%	26,2%	100,0%

Ελεγχοι ανεξαρτησίας χ^2 σε σχέση με το μορφωτικό επίπεδο.

➤ Σχέση μορφωτικού επιπέδου και αντίληψης της έννοιας του οικοτουρισμού.

Chi-Square Tests

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	46,660 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	51,552	4	,000
Linear-by-Linear Association	7,081	1	,008
N of Valid Cases	107		

a. 1 cells (11,1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,08.

Επειδή $p\text{-value} < 0,01$ ισχύει ότι οι δύο μεταβλητές μορφωτικό επίπεδο και έννοια του οικοτουρισμού σχετίζονται σε βαθμό σημαντικότητας 99%, και έχουμε:

		Υπεύθυνος τουρισμός	Αντίθετος μαζικού τουρισμού	Ήπια μορφή τουρισμ	Σύνολο
Ηλικία	Σχολείο	5,6%	35,5%	1,9%	43,0%
	Ι.Ε.Κ.- Τεχνικ σχολές	5,6%	10,3%	4,7%	20,6%
	Ανώτατη εκπαίδευση	25,2%	3,7%	7,5%	36,4%
	Σύνολο	36,4%	49,5%	14,0%	100,0%

- Σχέση μορφωτικού επιπέδου και συμβολή του οικοτουρισμού στην υποστήριξη ήπιων τουριστικών προγραμμάτων.

Chi-Square Tests

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,185 ^a	4	,037
Likelihood Ratio	11,101	4	,025
Linear-by-Linear Association	2,314	1	,128
N of Valid Cases	107		

a. 4 cells (44,4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,82.

Επειδή $p\text{-value} < 0,05$ οι δύο μεταβλητές είναι εξαρτημένες σε επίπεδο σημαντικότητας 95% και έχουμε:

		Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Σύνολο
Μορφωτικό επίπεδο	Σχολείο	9,3%	33,6%	,0%	43,0%
	Ι.Ε.Κ.- Τεχνι σχολή	7,5%	13,1%	,0%	20,6%
	Ανώτατη εκπαίδευση	5,6%	27,1%	3,7%	36,4%
	Σύνολο	22,4%	73,8%	3,7%	100,0%

- Σχέση μορφωτικού επιπέδου συμβολή του οικοτουρισμού στα προγράμματα πυρασφάλειας.

Chi-Square Tests

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,640 ^a	2	,005
Likelihood Ratio	10,867	2	,004
Linear-by-Linear Association	5,980	1	,014
N of Valid Cases	107		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,28.

Επειδή $p\text{-value} < 0,1$ οι δύο μεταβλητές είναι εξαρτημένες σε βαθμό σημαντικότητας 90%, και έχουμε:

		Καθόλου- Λίγο	Μέτρια- Πολύ	Σύνολο
Μορφωτικό επίπεδο	Σχολείο	26,2%	16,8%	43,0%
	Ι.Ε.Κ.-Τεχνική σχολή	15,0%	5,6%	20,6%
	Ανώτατη εκπαίδευση	12,1%	24,3%	36,4%
	Σύνολο	53,3%	46,7%	100,0%

➤ Σχέση μορφωτικού επιπέδου προοπτική για το μέλλον του οικοτουρισμού και των ήπιων μορφών τουρισμού.

Chi-Square Tests

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	4,255 ^a	1	,039		
Continuity Correction ^b	3,455	1	,063		
Likelihood Ratio	4,264	1	,039		
Fisher's Exact Test				,044	,031
Linear-by-Linear Association	4,215	1	,040		
N of Valid Cases	107				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 16,94.

b. Computed only for a 2x2 table

Επειδή $p\text{-value} < 0,05$ οι δύο μεταβλητές είναι εξαρτημένες σε βαθμό σημαντικότητας 95%, και έχουμε:

		Λίγο-Μέτρια	Πολύ-Πάρα πολύ	Σύνολο
Μορφωτικό επίπεδο	Σχολείο-Τεχνικές Σχολές	20,6%	25,2%	45,8%
	Ανώτατη Εκπαίδευση	14,0%	40,2%	54,2%
		34,6%	65,4%	100,0%

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο τουρισμός είναι ένας από τους σημαντικότερους τομείς κοινωνικής και οικονομικής δραστηριότητας διεθνώς. Συγκεκριμένα στον οικονομικό τομέα συμβάλλει σημαντικά στην ενίσχυση της απασχόλησης, στην αύξηση του κέρδους από το συνάλλαγμα και το ισοζύγιο πληρωμών ενώ ταυτόχρονα ενισχύει τις τοπικές οικονομίες, ιδιαίτερα των περιοχών που δεν έχουν ανεπτυγμένο τον τριτογενή τομέα παραγωγής.

Η τουριστική δραστηριότητα σημείωσε εκπληκτική άνοδο τον 20^ο αιώνα και έχει εξαιρετικές προοπτικές ανάπτυξης και στον 21^ο. το πρόβλημα το οποίο παρουσιάζεται είναι ότι αυτή η άνοδος της τουριστικής δραστηριότητας έγινε σε μεγάλο βαθμό εις βάρος του φυσικού περιβάλλοντος και της κοινωνικής δομής του τουριστικού προορισμού.

Με την πάροδο του χρόνου, από την δεκαετία του 70 αυτό το είδος τουρισμού άρχισε να φθείρεται και να δίνει τη θέση του σε μια άλλη μορφή τουρισμού, τον εναλλακτικό. Ο εναλλακτικός τουρισμός περιλαμβάνει άλλα είδη τουρισμού τα οποία δεν είναι όλα αλληλένδετα άλλα έχουν κοινό παρονομαστή ότι είναι μικρής έντασης.

Η Ελλάδα είναι ένας δημοφιλής τουριστικός προορισμός διεθνώς όχι μόνο για την θάλασσα αλλά και για το φυσικό τοπίο και το ήπιο κλίμα και την ιστορική κληρονομιά. Όλα τα παραπάνω καθιστούν την Ελλάδα θελκτικό προορισμό όχι μόνο για τους υποστηρικτές του μαζικού τουρισμού αλλά και για τους εναλλακτικούς τουρίστες.

Ο εναλλακτικός τουρισμός άρχισε να εξελίσσεται στον ελληνικό χώρο στα μέσα της δεκαετίας του 70 με τον αγροτουρισμό. Η συμβολή του είναι σημαντική όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο αλλά και σε τοπικό επίπεδο κυρίως ενισχύοντας και την τοπική οικονομία αλλά ταυτοχρόνως προφυλάσσοντας την κοινωνική δομή και συνοχή της περιοχής παράλληλα με τις τοπικές παραδόσεις ενισχύοντας και την διατήρησή τους.

Η παρούσα εργασία αναφέρεται στην ανάπτυξη του οικοτουρισμού και την συμβολή του στη βιώσιμη ανάπτυξη της Κεφαλονιάς.

Η Κεφαλονιά το μεγαλύτερο νησί του Ιονίου παρουσιάζει ποικιλόμορφα γεωγραφικά χαρακτηριστικά. Είναι το πιο ορεινό νησί των Επτανήσων με υψηλότερο βουνό τον Αίνο ο οποίος εντάσσεται στο πρόγραμμα προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. Στο ίδιο πρόγραμμα εντάσσεται και το Κάλον Όρος το οποίο αποτελείται από ασβεστόλιθους και δολομίτες, το Εσωτερικό Αρχιπελάγους Ιονίου που περιλαμβάνει τις Νήσους Μεγαλονήσι, Αρκούδι, Άτοκος και Βρομώνας, το οποίο είναι κλειστή αβαθής θάλασσα που τρέφει φώκιες και σπάνια δελφίνια. Επίσης η παράκτια περιοχή Αργοστολίου έως τα Βλαχάτα και τον Όρμο Μούντα για την προστασία λειμώνων ποσειδωνίας και στις αμμουδιές της περιοχής αναπαράγονται και οι καρέτα-καρέτα, όπως

και οι Δυτικές ακτές Κεφαλληνίας (στενό Κεφαλονιάς Ιθάκης – Βόρεια Ιθάκη), παράκτια πελαγική ζώνη στην οποία ζουν φώκιες, φάλαινες και άλλα κητώδη. Επίσης οι κορυφές του Αίνου και του Όρους Ρόδι ανήκουν στις προστατευόμενες περιοχές CORINE.

Είναι φανερό λοιπόν ότι η Κεφαλονιά είναι ένας εν δυνάμει σημαντικός και ελκυστικός οικοτουριστικός προορισμός.

Στα πλαίσια της έρευνας που διεξήχθη μοιράστηκαν 131 ερωτηματολόγια σε κατοίκους του νησιού οι οποίοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις αξιολόγησης της επίδρασης του τουρισμού και του οικοτουρισμού στην ανάπτυξη της Κεφαλονιάς και συγκεκριμένα στην οικονομία, τις υποδομές, τα κοινωνικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά θέματα.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι κάτοικοι του νησιού αναγνωρίζουν τη θετική επίδραση του τουρισμού στην ανάπτυξη της Κεφαλονιάς αλλά και τις αρνητικές επιδράσεις του κυρίως στην αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος. Ήταν ενήμεροι για σχεδόν όλες τις υπάρχουσες μορφές εναλλακτικού τουρισμού με ποιο γνωστή τον θρησκευτικό τουρισμό και τον αγροτουρισμό. Έκπληξη προκάλεσε και το μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων που γνώριζαν τον οικοτουρισμό, κάτι που ενδεχομένως οφείλεται στην ολοκλήρωση της μελέτης του προγράμματος «Οικοτουριστικές Διαδρομές Κεφαλονιάς» του οποίου πλέον αναμένεται η χρηματοδότηση του. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει την δημιουργία περιπατητικών διαδρομών σε τέσσερις δήμους (Αργοστόλι, Παλλίκη, Ερισσός, Λειβαθώ).

Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού αναγνωρίζει τον οικοτουρισμό ως μια μορφή τουρισμού αντίθετη προς τον μαζικό γεγονός που σχετίζεται και με το μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων.

Στις ερωτήσεις που αφορούσαν την μέχρι τώρα επίδραση του οικοτουρισμού τα αποτελέσματα δεν ήταν ιδιαίτερα θετικά.

Οι κάτοικοι πιστεύουν ότι ο οικοτουρισμός δεν έχει συμβάλει σημαντικά στην τοπική οικονομία όπως για παράδειγμα στην αύξηση του ατομικού και οικογενειακού εισοδήματος και στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Ελάχιστη συμβολή επίσης πιστεύουν ότι έχει στις κρατικές χρηματοδοτήσεις και στην προσέλκυση νέων επενδύσεων. Μικρή επίδραση επίσης υποστηρίζουν ότι έχει στα τοπικά κοινωνικά ζητήματα όπως την προσέλκυση νέων κατοίκων αλλά και τη συγκράτηση του ήδη υπάρχοντα πληθυσμού στο νησί.

Θετικά όμως έχουν κρίνει τη συμβολή του στα περιβαλλοντικά θέματα όπως την διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και τη βελτίωση των προγραμμάτων πυρασφάλειας. Ενθαρρυντικά ήταν και τα αποτελέσματα για την συμβολή του στα πολιτιστικά ζητήματα του νησιού όπως παραδείγματος χάριν στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων και διατήρηση και προστασία των ιστορικών μνημείων. Παράλληλα δηλώνουν και ανεπαρκή αξιοποίηση των οικοτουριστικών αξιοθεάτων

Στα θετικά πρέπει να σημειωθεί ότι οι κάτοικοι πιστεύουν πως οι οικοτουριστικές δραστηριότητες δεν έχουν επιβαρύνει το πρόβλημα της ρύπανσης του περιβάλλοντος ούτε έχουν περιορίσει το αίσθημα της ασφάλειας ή αλλοιώσει την πολιτιστική κληρονομιά του νησιού.

Συμπερασματικά δεν αναγνωρίζουν σημαντική επίδραση στη βελτίωση της ποιότητας ζωής λόγω του οικοτουρισμού και θεωρούν ως τον τομέα που έχει ωφεληθεί περισσότερο από τον οικοτουρισμό τα περιβαλλοντικά ζητήματα.

Παρολαυτά πιστεύουν ότι ο οικοτουρισμός και οι ήπιες μορφές τουρισμού έχουν προοπτική και περιθώριο ανάπτυξης γενικά αλλά και στο νησί.

Όπως γίνεται κατανοητό ο οικοτουρισμός στην Κεφαλονιά βρίσκεται ακόμα σε ένα πρώιμο στάδιο ανάπτυξης το οποίο όμως έχει τη δυνατότητα να εξελιχθεί και από πλευράς φυσικού πλούτου του νησιού αλλά και κυρίως από την θετική στάση των κατοίκων προς αυτόν.

Η περαιτέρω ανάπτυξη του μπορεί να επιτευχθεί με την σύμπραξη κρατικών φορέων τοπικών φορέων και φορέων τουρισμού για τη βελτίωση του οικοτουριστικού μάρκετινγκ με στόχο την ενημέρωση και την προσέλκυση των τουριστών αλλά και των κατοίκων αλλά και των οικοτουριστικών υποδομών.

Στην βελτίωση των οικοτουριστικών υποδομών το κυριότερο πρόβλημα του νησιού είναι η έλλειψη οικοτουριστικών καταλυμάτων. Η δημιουργία καταλυμάτων συνιστά να ληφθούν υπόψη κάποιες ότι οι οικοτουρίστες στην προσπάθειά τους να απομακρυνθούν από τους ρυθμούς και το περιβάλλον της πόλης αποφεύγουν τις θορυβώδεις περιοχές υπερφορτωμένες και με ακανόνιστη δόμηση, άρα θα πρέπει τα καταλύματα να είναι έτσι σχεδιασμένα ώστε να αντικατοπτρίζουν την παράδοση της περιοχής. Παράλληλα θα πρέπει και οι κάτοικοι να είναι φιλικοί προς τους οικοτουρίστες και να κατανοούν την ανάγκη για επαφή με την φύση και των πολιτισμό που έχουν οι οικοτουρίστες και να μην τους αντιμετωπίζουν ως οικονομικούς πόρους.

Στο θέμα του μάρκετινγκ κύριο λόγο έχει η ενημέρωση και η εξυπηρέτηση των οικοτουριστών.

Θα πρέπει δηλαδή να γίνουν γνωστές στο ευρύ κοινό τα οικοτουριστικά αξιοθέατα και οι οικοτουριστικές δραστηριότητες που λαμβάνουν μέρος στο νησί μέσω της διαφήμισης άλλα και μέσω των επιχειρήσεων που ασχολούνται με τον τουρισμό. Παράλληλα η δημιουργία οικοτουριστικών πακέτων συγκεκριμένες δραστηριότητες σύμφωνα με τις προτιμήσεις των τουριστών είναι αναγκαία για την αποσαφήνιση του οικοτουριστικού προϊόντος.

Ενημέρωση θα πρέπει να γίνει και για τους κατοίκους του νησιού. Αυτό θα μπορούσε να γίνει με προγράμματα επιμόρφωσης και εκπαίδευσης προς τους ντόπιους τα οποία θα παρέχουν ενημέρωση και για το θεωρητικό υπόβαθρο του οικοτουρισμού και άλλων ήπιων μορφών τουρισμού αλλά και

για το πρακτικό ώστε να είναι σε θέση και οι ίδιοι να προωθήσουν το οικοτουριστικό προϊόν αλλά και να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις του και τις απαιτήσεις των οικοτουριστών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Ανδριώτης Κω/νος, 2009, Αειφορία και Εναλλακτικός Τουρισμός, εκδ. Σταμούλης, Αθήνα
- Αποστολόπουλος και Σδράλη, 2007, Ήπιες Μορφές Τουρισμού, σημειώσεις μαθήματος.
- Αποστολόπουλος και Σδράλη, 2009, Εναλλακτικός και ήπιος τουρισμός υπαίθρου, θεωρητική προσέγγιση και εφαρμογές, εκδ. Ελληνοεκδοτική, Αθήνα.
- Βαρβαρέσος, 2000, Τουρισμός, έννοιες, μεγέθη, δομές , η ελληνική πραγματικότητα, εκδ. Προπομπός, Αθήνα.
- Βενετσανοπούλου, 2006,, Κρατική συμβολή στον τουρισμό, εναλλακτικές μορφές τουρισμού, εκδ. Εύδοξος, Αθήνα.
- Γεωργιτσογιάννη, 2001, Ιστορία του πολιτισμού, σημειώσεις μαθήματος.
- Ζαχαράτος και Τσάρτας, 1999, Πολιτική κοινωνιολογία της τουριστικής ανάπτυξης, Τόμος Γ', Πάτρα.
- Ζήσης, 2003, Πράσινο Επιχειρείν, εκδ. SOLON N.G.O., Αθήνα
- Ηγουμενάκης, Καραβίτσας και Λύτρας, 1999, Εισαγωγή στον τουρισμό, εκδ. Interbooks, Αθήνα
- Θεοδοροπούλου, 2003, Εισαγωγή στην Αγροτική οικιακή οικονομία, σημειώσεις μαθήματος.
- Ιατρού Α., 2005, πρακτικά διημερίδας επιχειρηματικότητας, Δεκέμβριος 2005, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.
- Κομίλης, 2001, Οικοτουρισμός: Η εναλλακτική προοπτική της αειφόρου ανάπτυξης, εκδ. Προπομπός, Αθήνα.
- Λογοθέτης, 1988, Αγροτικός τουρισμός μια εναλλακτική λύση, εκδ. ΑΤΕ και Λογοθέτης, Αθήνα.
- Λύτρας, 1989, Κοινωνιολογία του τουρισμού, εκδ. Interbooks , Αθήνα.
- Μητούλα, 2002, Βιώσιμη και Περιφερειακή ανάπτυξη της Ε.Ε., Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα.
- Σταθόπουλος, 2006, 1^ο Συνέδριο για τον θρησκευτικό τουρισμό, Στοιχείμα για την Κύπρο η ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού, Travel Daily News.

- Σφακιανάκης, 2000, Εναλλακτικές μορφές τουρισμού, εκδ. Έλλην, Αθήνα.
- Σ.Τ.Ε. 2002
- Τσάρτας, 1989, Κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις της τουριστικής ανάπτυξης στο Νομό Κυκλάδων, ειδικά στην Ίο και τη Σέριφο, εκδ. ΕΚΚΕ, Αθήνα.
- Τσάρτας, 2006, Μεθοδολογικός οδηγός για τη συνταξη τοπικών Ατζέντα σε 21 νησιά. Εκδ. ΕΚΚΕ, Αθήνα.
- 22. Χριστίδου και Βαρβαρέσος, 1999, οργάνωση και λειτουργία των οργανισμών και φορέων του τουρισμού. Εκδ. ΕΑΠ, Πάτρα.

Ξένη Βιβλιογραφία

- Boo, 1992, *The Ecotourism Boom*, W.W.F., Wildlands and Human Needs (WHN), Technical Paper Series,
- Bossevain, 1996, *Tourism, Ecotourism and Protected Areas*, IUCN (World Conservation Union),
- Butler, R. & Hall, M. (1995), “In search of common ground: reflections of sustainability, complexity and process in the tourism system – A discussion between C.M. Hall and R.W. Butler”, *Journal of Sustainable Tourism* 13, 88 – 105, Channel View Publications
- Ceballos Lascurain, 1996, *Tourism, Ecotourism, and Protected Areas: The State of Nature-based Tourism Around the World and Guidelines for its Development*, IUCN.
- Clayton and Radcliffe, 1996, *Sustainability: A systemic Approach*, Earthscan Publication, U.K.
- Eber, 1992, *Beyond the Green horizon, A discussion Paper on Principals for Sustainable tourism*, WWF and Tourism Concern, London
- Fennel, 2001, *Ecotourism: An Introduction*, Roudledge publications, London
- Garthner, 1996, Rural tourism in U.S.A., *International Journal of tourism research*, 6: 151-164.
- Inskeen, 1991, *Tourism Planing: An integrate and sustainable development approach*, Van Nostrand Reinhold publication, New York

- Kusler, 1991, Protected area approaches and ecotourism,
- Symposium “Ecotourism and Resource Conservation”, Madison: Omnipress,
- Lickorish and Jeckins, 2004, An introduction to tourism, Reed Educational publications, Oxford
- Lindenberg, “Policies for Maximising Nature Tourism’s Ecological and Economic Benefits”, Washington DC: World Resources Institute
- McIntosh and all, 1995, Tourism, principles, Practices, Philosophy,
- Mowforth, 1993, “*Eco – tourism: terminology and definitions* ”, Research Report Series, No 1, Dept, of Geographical Sciences, University of Plymouth
- Plog, 1973, Tourism behavior and Personality, Richard Stockton State College, U.S.A.
- Ross, S. & Wall, G., “*Ecotourism: towards congruence between theory and practice*”, Tourism Management 20, (1999).
- Smith and Eadigton, 1995, Introduction, the emergence of alternative forms of tourism, Wiley.

Ηλεκτρονικές Πηγές

- www.agrotour.gr
- www.ionion.com
- www.museum-grid.gr
- www.nagref.gr
- www.kefalonianet.gr
- www.kefalonias-online.gr
- www.kefaloniaspress.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ .

A. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ.

1. ΦΥΛΟ:

Άνδρας ☐

Γυναίκα ☐

2. ΗΛΙΚΙΑ:

18-25 ☐

26-3 ☐

36-45 ☐

46-55 ☐

56-65 ☐

66+ ☐ ☐

3. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ:

Άγαμος/η ☐

Έγγαμος/η ☐

Διαζευγένος/η ☐

Χήρος/α ☐

4. ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ:

Δημοτικό ☐

Γυμνάσιο/Λύκειο ☐

Ι.Ε.Κ. ☐

Τ.Ε.Ι. ☐

Α.Ε.Ι. ☐

Μεταπτυχιακές σπουδές ☐

Άλλο ☐

Καθορίστε:.....☐

5. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:

Δημόσιος υπάλληλος ☐

Ιδιωτικός υπάλληλος ☐

Ελεύθερος επαγγελματίας ☐

Γεωργός /κτηνοτρόφος ☐

Οικιακή απασχόληση ☐

Άλλο ☐

Καθορίστε:.....

6. ΜΗΝΙΑΙΟ ΑΤΟΜΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ:

<500€ ☐

501-900€ ☐

901-1200€ ☐

1201-1600€ ☐

1601-2000€ ☐

2001€+ ☐

7. ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ:

8. ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ:

9. ΕΧΕΤΕ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ;

Ναι ☐

Όχι ☐

10. ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ:

Έχει περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης ☐

Πρέπει να διατηρηθεί στα τωρινά επίπεδα ☐

Χρειάζεται μείωση του ρυθμού ανάπτυξης ☐

11. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΧΕΙ ΣΥΜΒΑΛΕΙ ΘΕΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ;

- Καθόλου ☐
- Λίγο ☐
- Μέτρια ☐
- Πολύ ☐
- Πάρα πολύ ☐

12. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΚΑΤΙ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΩΣ ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΝΗΣΙ;

- Αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος ☐
- Απομάκρυνση από τις τοπικές παραδόσεις και τα έθιμα ☐
- Διάβρωση της τοπικής συνοχής ☐
- Απομάκρυνση από τις παραδοσιακές ασχολίες ☐

13. ΠΟΙΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ; (ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

- Αγροτουρισμός ☐
- Οικοτουρισμός ☐
- Μορφωτικός Τουρισμός ☐
- Τουρισμός Υγείας ☐
- Τουρισμός Άθλησης ☐
- Τουρισμός Περιπέτειας ☐
- Τουρισμός Τρίτης Ηλικίας ☐
- Χειμερινός Τουρισμός ☐
- Θαλάσσιος Τουρισμός ☐
- Ορεινός Τουρισμός ☐
- Θρησκευτικός Τουρισμός ☐
- Λαϊκός Τουρισμός ☐
- Συνεδριακός Τουρισμός ☐

**14. ΠΟΙΕΣ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΟΤΙ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ;
(ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)**

Αγροτουρισμός	☐
Οικοτουρισμός	☐
Μορφωτικός Τουρισμός	☐
Τουρισμός Υγείας	☐
Τουρισμός Άθλησης	☐
Τουρισμός Περιπέτειας	☐
Τουρισμός Τρίτης Ηλικίας	☐
Χειμερινός τουρισμός	☐
Θαλάσσιος Τουρισμός	☐
Ορεινός Τουρισμός	☐
Θρησκευτικός Τουρισμός	☐
Λαϊκός Τουρισμός	☐
Συνεδριακός Τουρισμός	☐

15. ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ;

Ναι	☐
Όχι	☐

16. ΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ;

- Υπεύθυνος τουρισμός ☐
- Αντίθετο του μαζικού τουρισμού ☐
- Ήπια μορφή τουρισμού ☐

17. ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΤΙΣ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ;

- Ναι ☐
- Όχι ☐

18. ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΕΧΕΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Παρά πολύ
Ενίσχυση προσωπικού ή οικογενειακού εισοδήματος					
Αύξηση θέσεων εργασίας					
Αύξηση κρατικών χρηματοδοτήσεων					
Προσέλκυση επενδύσεων					

19. ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΕΧΕΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙ Ο ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Προσέλκυση νέων κατοίκων					
Συγκράτηση του πληθυσμού στην περιοχή					
Αύξηση κοινωνικών δραστηριοτήτων					

20. ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΧΕΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙ ΣΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
υποστήριξη ήπιων τουριστικών προγραμμάτων(π.χ.πεζοπορίες)					
Προστασία φυσικού περιβάλλοντος					
προγράμματα πυρασφάλειας					
προγράμματα καθαριότητας των δρόμων					

21. ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΠΩΣ ΕΧΕΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙ Ο ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΙΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Αναβάθμιση ποιότητας δημοσίων υπηρεσιών					
Βελτίωση οδικού δικτύου					
Αναβάθμιση επιπέδων τουριστικών υποδομών					

22. ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΕΧΕΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙ Ο ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων					
Προστασία μνημείων και αρχαιολογικών χώρων					
Αναπαλαίωση και συντήρηση των ιστορικών κτιρίων					

23. ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΕΧΕΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙ Ο ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Αύξηση αγαθών και υπηρεσιών					
Ρύπανση περιβάλλοντος					
Περιορισμένη αίσθηση ασφάλειας					
Αλλοίωση πολιτιστικής κληρονομιάς					

24. ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΧΕΙ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΣΤΗΝ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ

- Καθόλου ☐
- Λίγο ☐
- Μέτρια ☐
- Πολύ ☐
- Πάρα πολύ ☐

25. ΣΕ ΠΟΙΟΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΤΟΜΕΙΣ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΕΧΕΙ ΩΦΕΛΗΘΕΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ;

- Οικονομία ☐
- Υποδομές ☐
- Πολιτιστικά θέματα ☐
- Περιβαλλοντικά θέματα ☐
- Κοινωνικά θέματα ☐

26. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΝΗΣΙ;

- Καθόλου ☐
- Λίγο ☐
- Μέτρια ☐
- Πολύ ☐
- Πάρα πολύ ☐

27. ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ ΤΑ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΠΑΡΚΩΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΜΕΝΑ;

- Καθόλου ☐
- Λίγο ☐
- Μέτρια ☐
- Πολύ ☐
- Πάρα πολύ ☐

28. ΘΑ ΣΑΣ ΕΝΔΙΕΦΕΡΕ ΝΑ ΑΣΧΟΛΗΘΕΙΤΕ ΜΕ ΤΟΝ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟ Η ΑΛΛΕΣ ΗΠΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ;

- Ναι ☐
- Όχι ☐

29. ΑΝ ΝΑΙ ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ;

- οικονομικούς λόγους ☐
- Κοινωνικούς λόγους ☐
- Προσωπικούς λόγους ☐
- Άλλο ☐
- Καθορίστε:.....

**30. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΕΧΕΙ ΜΕΛΛΟΝ Η ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟ
Η' ΤΙΣ ΗΠΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ;**

- Καθόλου ☐
- Λίγο ☐
- Μέτρια ☐
- Πολύ ☐
- Πάρα πολύ ☐

**31. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΧΕΙ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ;**

- Καθόλου ☐
- Λίγο ☐
- Μέτρια ☐
- Πολύ ☐
- Πάρα πολύ ☐

Β. ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ

Πίνακας 1. : Συχνότητες φύλου

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Γυναίκα	65	49,6	49,6
Άνδρας	66	50,4	50,4
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας2. Συχνότητες ηλικίας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
18-25	20	15,3	15,3
26-35	29	22,1	22,1
36-45	28	21,4	21,4
46-55	22	16,8	16,8
56-65	16	12,2	12,2
66+	16	12,2	12,2
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 3. Συχνότητες οικογενειακής καταστασης

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Άγαμος/η	46	35,1	35,1
Παντεμένος/η	64	48,9	48,9
Διαζευγμένος/η	13	9,9	9,9
Χήρος/α	8	6,1	6,1
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 4. Συχνότητα μορφωτικού επίπεδου

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δημοτικό	21	16,0	16,0
Γυμνάσιο/ Λύκειο	45	34,4	34,4
Ι.Ε.Κ.	19	14,5	14,5
Τ.Ε.Ι.	19	14,5	14,5
Α.Ε.Ι.	18	13,7	13,7
Μεταπτυχιακές σπουδές	6	4,6	4,6
Τεχνική σχολή	3	2,3	2,3
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 5. Συχνότητα επαγγέλματος

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δημόσιος υπάλληλος	11	8,4	8,4
Ιδιωτικός υπάλληλος	46	35,1	35,1
Ελεύθερος επαγγελματίας	16	12,2	12,2
Γεωργός/ Κτηνοτρόφος	16	12,2	12,2
Οικιακή απασχόληση	23	17,6	17,6
Άνεργος	12	9,2	9,2
Συνταξιούχος	7	5,3	5,3
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 6. Συχνότητες μηνιαίου ατομικού εισοδήματος

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
0-500	25	19,1	19,1
501-900	37	28,2	28,2
901-1200	34	26,0	26,0
1201-1600	26	19,8	19,8
1601-2000	6	4,6	4,6
2000+	3	2,3	2,3
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 7. Συχνότητες τύπου καταγωγής

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Κεφαλονιά	95	72,5	72,5
Κέρκυρα	5	3,8	3,8
Πάτρα	10	7,6	7,6
Κιλκίς	1	,8	,8
Λευκάδα	5	3,8	3,8
Μάνη	1	,8	,8
Ιθάκη	8	6,1	6,1
Αθήνα	2	1,5	1,5
Λακωνία	1	,8	,8
Ζάκυνθος	3	2,3	2,3
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 8. Συχνότητες τύπου κατοικίας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Κεφαλονιά	131	100,0	100,0

Πίνακας 9 συχνότητες εισοδήματος από τουριστική δραστηριότητα

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	52	39,7	39,7
Όχι	79	60,3	60,3
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 10. Συχνότητες αντιλήψεων για το περιθώριο ανάπτυξης του τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Υπάρχει περιθώριο ανάπτυξης	109	83,2	83,2
Πρέπει να διατηρηθεί στα τωρινά επίπεδα	22	16,8	16,8
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 11. Συχνότητες συμβολής του τουρισμού στην ανάπτυξη

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Λίγο	4	3,1	3,1
Μέτρια	29	22,1	22,1
Πολύ	72	55,0	55,0
Πάρα πολύ	26	19,8	19,8
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 12. Συχνότητες επιπτώσεων του τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Αλλοίωση φυσικού περιβάλλοντος	58	44,3	44,3
Απομάκρυνση από τις τοπικές παραδόσεις και τα έθιμα	22	16,8	16,8
Διάβρωση κοινωνικής συνοχής	20	15,3	15,3
Απομάκρυνση από παραδοσιακές ασχολίες.	31	23,7	23,7
Σύνολο	131	100,0	100,0

Συχνότητες γνωστών εναλλακτικών μορφών τουρισμού**Πίνακας 13.1 Συχνότητα αγροτουρισμού**

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	115	87,8	87,8
Δ/Α	16	12,2	12,2
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 13.2 Συχνότητα οικοτουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	107	81,7	81,7
Δ/Α	24	18,3	18,3
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 13.3 Συχνότητα μορφωτικού τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	39	29,8	29,8
Δ/Α	92	70,2	70,2
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 13.4 Συχνότητα τουρισμού υγείας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	43	32,8	32,8
Δ/Α	88	67,2	67,2
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 13.5 Συχνότητα τουρισμού άθλησης

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	23	17,6	17,6
Δ/Α	108	82,4	82,4
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 13.6 Συχνότητα τουρισμού περιπέτειας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	24	18,3	18,3
Δ/Α	107	81,7	81,7
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 13.7 Συχνότητα τουρισμού τρίτης ηλικίας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	84	64,1	64,1
Δ/Α	47	35,9	35,9
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 13.8 Συχνότητα χειμερινού τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	86	65,6	65,6
Δ/Α	45	34,4	34,4
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 13.9 Συχνότητα θαλάσσιου τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	108	82,4	82,4
Δ/Α	23	17,6	17,6
Σύνολο	131	100,0	100,0

πίνακας 13.10 Συχνότητα ορεινού τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	93	71,0	71,0
Δ/Α	38	29,0	29,0
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 13.11 Συχνότητα θρησκευτικού τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	126	96,2	96,2
Δ/Α	5	3,8	3,8
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 13.12 Συχνότητα λαϊκού τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	94	71,8	71,8
Δ/Α	37	28,2	28,2
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 13.13 Συχνότητα συνεδριακού τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	52	39,7	39,7
Δ/Α	79	60,3	60,3
Σύνολο	131	100,0	100,0

Συχνότητες εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην Κεφαλονιά

Πίνακας 14.1 Συχνότητα αγροτουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	115	87,8	87,8
Δ/Α	16	12,2	12,2
Σύνολο	131	100,0	100,0

πίνακας 14.2 Συχνότητα οικοτουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	107	81,7	81,7
Δ/Α	24	18,3	18,3
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 14.3 Συχνότητα μορφωτικού τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	1	,8	,8
Δ/Α	130	99,2	99,2
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 14.4 Συχνότητα τουρισμού υγείας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δ/Α	131	100,0	100,0

Πίνακας 14.5 Συχνότητα τουρισμού άθλησης

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δ/Α	131	100,0	100,0

Πίνακας 14.6 Συχνότητα τουρισμού περιπέτειας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δ/Α	131	100,0	100,0

Πίνακας 14.7 Συχνότητα τουρισμού τρίτης ηλικίας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	26	19,8	19,8
Δ/Α	105	80,2	80,2
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 14.8 Συχνότητα χειμερινού τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δ/Α	131	100,0	100,0

Πίνακας 14.9 Συχνότητα θαλάσσιου τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	54	41,2	41,2
Δ/Α	77	58,8	58,8
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 14.10 Συχνότητα ορεινού τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	1	,8	,8
Δ/Α	130	99,2	99,2
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 14.11 Συχνότητα θρησκευτικού τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	126	96,2	96,2
Δ/Α	5	3,8	3,8
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 14.12 Συχνότητα λαϊκού τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	59	45,0	45,0
Δ/Α	72	55,0	55,0
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 14.13 Συχνότητα συνεδριακού τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	18	13,7	13,7
Δ/Α	113	86,3	86,3
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 15. Συχνότητα γνώσης του οικοτουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	107	81,7	81,7
Όχι	24	18,3	18,3
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 16. Συχνότητες εννοιών του οικοτουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Υπεύθυνος τουρισμός	40	30,5	30,5
Αντίθετος του μαζικού	52	39,7	39,7
Ήπια μορφή τουρισμού	15	11,5	11,5
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 17. Συχνότητες ενημέρωσης των οικοτουριστικών δραστηριοτήτων του νησιού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Δεν απαντήθηκε ενώ έπρεπε	1	,8	,8
Ναι	98	74,8	74,8
Όχι	8	6,1	6,1
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακες συμβολής του οικοτουρισμού**Πίνακας 18.1 συχνότητες ενίσχυσης του ατομικού και οικογενειακού εισοδήματος**

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	5	3,8	3,8
Λίγο	75	57,3	57,3
Μέτρια	22	16,8	16,8
Πολύ	5	3,8	3,8
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 18.2 Συχνότητες επίδρασης στην αύξηση θέσεων εργασίας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	7	5,3	5,3
Λίγο	86	65,6	65,6
Μέτρια	14	10,7	10,7
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 18.3 Συχνότητες επίδρασης στις κρατικές χρηματοδοτήσεις

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	20	15,3	15,3
Λίγο	81	61,8	61,8
Μέτρια	6	4,6	4,6
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 18.4 Συχνότητες επίδρασης στην προσέλκυση νέων επενδύσεων

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	66	50,4	50,4
Λίγο	35	26,7	26,7
Μέτρια	4	3,1	3,1
Πολύ	2	1,5	1,5
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 19.1 Συχνότητες επίδρασης στην προσέλκυση νέων κατοίκων

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	97	74,0	74,0
Λίγο	10	7,6	7,6
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 19.2 Συχνότητες επίδρασης στην συγκράτηση πληθυσμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	15	11,5	11,5
Λίγο	84	64,1	64,1
Μέτρια	8	6,1	6,1
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 19.3 Συχνότητες επίδρασης στις κοινωνικές δραστηριότητες

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Λίγο	38	29,0	29,0
Μέτρια	59	45,0	45,0
Πολύ	10	7,6	7,6
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 20.1 Συχνότητες επίδρασης στην υποστήριξη ήπιων τουριστικών προγραμμάτων

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Λίγο	23	17,6	17,6
Μέτρια	80	61,1	61,1
Πολύ	4	3,1	3,1
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 20.2 Συχνότητες επίδρασης στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	1	,8	,8
Λίγο	27	20,6	20,6
Μέτρια	69	52,7	52,7
Πολύ	10	7,6	7,6
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 20.3 Συχνότητες επίδρασης στα προγράμματα πυρασφάλειας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	18	13,7	13,7
Λίγο	40	30,5	30,5
Μέτρια	45	34,4	34,4
Πολύ	4	3,1	3,1
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 20.4 Συχνότητες επίδρασης στα προγράμματα οδικής καθαριότητας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	8	6,1	6,1
Λίγο	67	51,1	51,1
Μέτρια	32	24,4	24,4
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 21.1 Συχνότητες επίδρασης στην ποιότητα των δημόσιων υπηρεσιών

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	7	5,3	5,3
Λίγο	66	50,4	50,4
Μέτρια	31	23,7	23,7
Πολύ	3	2,3	2,3
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 21.2 Συχνότητες επίδρασης στη βελτίωση του οδικού δικτύου

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	44	33,6	33,6
Λίγο	48	36,6	36,6
Μέτρια	14	10,7	10,7
Πολύ	1	,8	,8
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 21.3 Συχνότητες επίδρασης στις τουριστικές υποδομές

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Λίγο	19	14,5	14,5
Μέτρια	80	61,1	61,1
Πολύ	6	4,6	4,6
Πάρα πολύ	2	1,5	1,5
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 22.1 Συχνότητες επίδρασης στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	1	,8	,8
Λίγο	26	19,8	19,8
Μέτρια	72	55,0	55,0
Πολύ	8	6,1	6,1
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 22.2 Συχνότητες επίδρασης στην προστασία μνημείων

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	1	,8	,8
Λίγο	22	16,8	16,8
Μέτρια	74	56,5	56,5
Πολύ	10	7,6	7,6
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 22.3 Συχνότητες επίδρασης στη συντήρηση ιστορικών κτιρίων

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	3	2,3	2,3
Λίγο	44	33,6	33,6
Μέτρια	55	42,0	42,0
Πολύ	5	3,8	3,8
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 23.1 Συχνότητες επίδρασης στην προσφορά αγαθών και υπηρεσιών

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	1	,8	,8
Λίγο	44	33,6	33,6
Μέτρια	47	35,9	35,9
Πολύ	15	11,5	11,5
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 23.2 Συχνότητες επίδρασης στη ρύπανση του περιβάλλοντος

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	73	55,7	55,7
Λίγο	23	17,6	17,6
Μέτρια	11	8,4	8,4
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 23.3 Συχνότητες επίδρασης στην αίσθηση της ασφάλειας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	97	74,0	74,0
Λίγο	10	7,6	7,6
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 23.4 Συχνότητες επίδρασης στην αλλοίωση της πολιτιστικής κληρονομιάς

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	62	47,3	47,3
Λίγο	40	30,5	30,5
Μέτρια	5	3,8	3,8
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 24. Συχνότητα βαθμού βελτίωσης της ποιότητας ζωής

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	9	6,9	6,9
Λίγο	61	46,6	46,6
Μέτρια	31	23,7	23,7
Πολύ	5	3,8	3,8
Πάρα πολύ	1	,8	,8
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 25. Συχνότητες τομέων που έχουν ωφεληθεί περισσότερο από τον οικοτουρισμό

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Οικονομία	13	9,9	9,9
Υποδομές	7	5,3	5,3
Πολιτιστικά θέματα	40	30,5	30,5
Περιβαλλοντικά θέματα	38	29,0	29,0
Κοινωνικά θέματα	9	6,9	6,9
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 26. Συχνότητες περιθωρίου ανάπτυξης του οικοτουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Λίγο	3	2,3	2,3
Μέτρια	19	14,5	14,5
Πολύ	69	52,7	52,7
Πάρα πολύ	16	12,2	12,2
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 27. Αξιοποίηση οικοτουριστικών αξιοθέατων

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	27	20,6	20,6
Λίγο	71	54,2	54,2
Μέτρια	8	6,1	6,1
Πάρα πολύ	1	,8	,8
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 28. Συχνότητες ενδιαφέροντος με τον οικοτουρισμό ή άλλες ήπιες μορφές τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Ναι	80	61,1	61,1
Όχι	27	20,6	20,6
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 29. Συχνότητες λόγου ενασχόλησης με τον οικοτουρισμό

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	51	38,9	38,9
Οικονομικοί λόγοι	53	40,5	40,5
Κοινωνικοί λόγοι	23	17,6	17,6
Προσωπικοί λόγοι	4	3,1	3,1
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 30. Συχνότητες μέλλοντος του οικοτουρισμού κ των ήπιων μορφών τουρισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Λίγο	2	1,5	1,5
Μέτρια	34	26,0	26,0
Πολύ	67	51,1	51,1
Πάρα πολύ	4	3,1	3,1
Σύνολο	131	100,0	100,0

Πίνακας 31. Συχνότητες βαθμού συμβολής στη βιώσιμη ανάπτυξη του νησιού.

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Δεν έπρεπε να απαντηθεί	24	18,3	18,3
Καθόλου	8	6,1	6,1
Λίγο	64	48,9	48,9
Μέτρια	32	24,4	24,4
Πολύ	2	1,5	1,5
Πάρα πολύ	1	,8	,8
Σύνολο	131	100,0	100,0

Γ. ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ Χ²

1. Συσχέτιση ηλικίας και περιθωρίου ανάπτυξης του τουρισμού στο νησί.

				Σύνολο	
		Υπάρχει περιθώριο ανάπτυξης	Θα πρέπει να διατηρηθεί στα τωρινά επίπεδα		
Ηλικία	18-35	Count	44	5	49
		% within sumage2	89,8%	10,2%	100,0%
		% within erwt10	40,4%	22,7%	37,4%
		% of Total	33,6%	3,8%	37,4%
	36-55	Count	46	4	50
		% within sumage2	92,0%	8,0%	100,0%
		% within erwt10	42,2%	18,2%	38,2%
		% of Total	35,1%	3,1%	38,2%
	56+	Count	19	13	32
		% within sumage2	59,4%	40,6%	100,0%
		% within erwt10	17,4%	59,1%	24,4%
		% of Total	14,5%	9,9%	24,4%
Σύνολο	Count	109	22	131	
	% within sumage2	83,2%	16,8%	100,0%	
	% within erwt10	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	83,2%	16,8%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	17,296 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	15,180	2	,001
Linear-by-Linear Association	10,620	1	,001
N of Valid Cases	131		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,37.

2. Σχέση ηλικίας και αναγνωρίσιμων επιπτώσεων του τουρισμού

							Σύνολο
			Αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντ ος	Απομάκρυνσ η από τις τοπικές παραδόσεις	Διάβρωσ η της κοινωνικ ής συννοχής	Απομάκρυνσ η από τις παραδοσιακέ ς ασχολίες.	
Ηλικία 18-45	Count		43	10	8	16	77
	% within sumage		55,8%	13,0%	10,4%	20,8%	100,0%
	% within erwt12		79,6%	62,5%	47,1%	57,1%	67,0%
	% of Total		37,4%	8,7%	7,0%	13,9%	67,0%
46+	Count		11	6	9	12	38
	% within sumage		28,9%	15,8%	23,7%	31,6%	100,0%
	% within erwt12		20,4%	37,5%	52,9%	42,9%	33,0%
	% of Total		9,6%	5,2%	7,8%	10,4%	33,0%
Σύνολο	Count		54	16	17	28	115
	% within sumage		47,0%	13,9%	14,8%	24,3%	100,0%
	% within erwt12		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total		47,0%	13,9%	14,8%	24,3%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,325 ^a	3	,040
Likelihood Ratio	8,417	3	,038
Linear-by-Linear Association	6,157	1	,013
N of Valid Cases	115		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,29.

3. Συσχέτιση ηλικίας και γνώση του οικοτουρισμού.

					Σύνολο
			Ναι	Όχι	
Ηλικία	18-35	Count	48	1	49
		% within sumage2	98,0%	2,0%	100,0%
		% within erwt15	44,9%	4,2%	37,4%
		% of Total	36,6%	,8%	37,4%
	36-55	Count	48	2	50
		% within sumage2	96,0%	4,0%	100,0%
		% within erwt15	44,9%	8,3%	38,2%
		% of Total	36,6%	1,5%	38,2%
	56+	Count	11	21	32
		% within sumage2	34,4%	65,6%	100,0%
		% within erwt15	10,3%	87,5%	24,4%
		% of Total	8,4%	16,0%	24,4%
Σύνολο	Count		107	24	131
	% within sumage2		81,7%	18,3%	100,0%
	% within erwt15		100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total		81,7%	18,3%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	63,383 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	57,029	2	,000
Linear-by-Linear Association	44,967	1	,000
N of Valid Cases	131		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,86.

4. Συσχέτιση ηλικίας και ενδιαφέροντος απασχόλησης με τον οικοτουρισμό και τις ήπιες μορφές τουρισμού.

					Σύνολο
			Ναι	Όχι	
Ηλικία	18-35	Count	41	7	48
		% within sumage2	85,4%	14,6%	100,0%
		% within er28	51,9%	25,0%	44,9%
		% of Total	38,3%	6,5%	44,9%
	36-55	Count	31	17	48
		% within sumage2	64,6%	35,4%	100,0%
		% within er28	39,2%	60,7%	44,9%
		% of Total	29,0%	15,9%	44,9%
	56+	Count	7	4	11
		% within sumage2	63,6%	36,4%	100,0%
		% within er28	8,9%	14,3%	10,3%
		% of Total	6,5%	3,7%	10,3%
Σύνολο	Count		79	28	107
	% within sumage2		73,8%	26,2%	100,0%
	% within er28		100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total		73,8%	26,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,051 ^a	2	,049
Likelihood Ratio	6,310	2	,043
Linear-by-Linear Association	4,955	1	,026
N of Valid Cases	107		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,88.

5. Συσχέτιση μορφωτικού επιπέδου και αντίληψης της έννοιας του οικοτουρισμού.

						Σύνολο
			Υπεύθυνο ς τουρισμός	Αντίθετος του μαζικού τουρισμού	Ήπια μορφή τουρισμού	
Μορφωτικό επίπεδο	Βασική	Count	6	38	2	46
	εκπαίδευση	% within sumedu2	13,0%	82,6%	4,3%	100,0%
		% within erwt16	15,4%	71,7%	13,3%	43,0%
		% of Total	5,6%	35,5%	1,9%	43,0%
	I.E.K.-	Count	6	11	5	22
	Τεχνική	% within sumedu2	27,3%	50,0%	22,7%	100,0%
	σχολή	% within erwt16	15,4%	20,8%	33,3%	20,6%
		% of Total	5,6%	10,3%	4,7%	20,6%
	Ανώτατη	Count	27	4	8	39
	εκπαίδευση	% within sumedu2	69,2%	10,3%	20,5%	100,0%
		% within erwt16	69,2%	7,5%	53,3%	36,4%
		% of Total	25,2%	3,7%	7,5%	36,4%
Σύνολο		Count	39	53	15	107
		% within sumedu2	36,4%	49,5%	14,0%	100,0%
		% within erwt16	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	36,4%	49,5%	14,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	46,660 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	51,552	4	,000
Linear-by-Linear Association	7,081	1	,008
N of Valid Cases	107		

a. 1 cells (11,1%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,08.

5. Συσχέτιση μορφωτικού επιπέδου και συμβολής του οικοτουρισμού στην υποστήριξη ήπιων προγραμμάτων τουρισμού.

						Σύνολο
			Λίγο	Μέτρια	Πολύ	
Μορφωτικό επίπεδο	Βασική εκπαίδευση	Count	10	36	0	46
		% within sumedu2	21,7%	78,3%	,0%	100,0%
		% within er20.1	41,7%	45,6%	,0%	43,0%
		% of Total	9,3%	33,6%	,0%	43,0%
	Ι.Ε.Κ.- Τεχνική σχολή	Count	8	14	0	22
		% within sumedu2	36,4%	63,6%	,0%	100,0%
		% within er20.1	33,3%	17,7%	,0%	20,6%
		% of Total	7,5%	13,1%	,0%	20,6%
	Ανώτατη εκπαίδευση	Count	6	29	4	39
		% within sumedu2	15,4%	74,4%	10,3%	100,0%
		% within er20.1	25,0%	36,7%	100,0%	36,4%
		% of Total	5,6%	27,1%	3,7%	36,4%
Σύνολο	Count	24	79	4	107	
	% within sumedu2	22,4%	73,8%	3,7%	100,0%	
	% within er20.1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	22,4%	73,8%	3,7%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,185 ^a	4	,037
Likelihood Ratio	11,101	4	,025
Linear-by-Linear Association	2,314	1	,128
N of Valid Cases	107		

a. 4 cells (44,4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,82.

7.Συσχέτιση μορφωτικού επιπέδου και συμβολής του οικοτουρισμού στη βελτίωση προγραμμάτων πυρασφάλειας.

			er20.3.2		Σύνολο
			Καθόλο υ- λίγο	Μέτρια- πολύ	
Μορ φοτικ ό επίπε δο	Βασική εκπαίδευ ση	Count	28	18	46
		% within sumedu2	60,9%	39,1%	100,0%
		% within er20.3.2	49,1%	36,0%	43,0%
		% of Total	26,2%	16,8%	43,0%
	Ι.Ε.Κ.- Τεχνική σχολή	Count	16	6	22
		% within sumedu2	72,7%	27,3%	100,0%
		% within er20.3.2	28,1%	12,0%	20,6%
		% of Total	15,0%	5,6%	20,6%
	Ανώτατη εκπαίδευ ση	Count	13	26	39
		% within sumedu2	33,3%	66,7%	100,0%
		% within er20.3.2	22,8%	52,0%	36,4%
		% of Total	12,1%	24,3%	36,4%
Σύνολο		Count	57	50	107
		% within sumedu2	53,3%	46,7%	100,0%
		% within er20.3.2	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	53,3%	46,7%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,640 ^a	2	,005
Likelihood Ratio	10,867	2	,004
Linear-by-Linear Association	5,980	1	,014
N of Valid Cases	107		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,28.

8.Συσχέτιση μορφωτικού επιπέδου και προοπτική ανάπτυξης του οικοτουρισμού και των άλλων μορφών ηπίου τουρισμού.

sumeduc * sumer30 Crosstabulation

			sumer30		Σύνολο
			Λίγο-Μέτρια	Πολύ-παρά πολύ	
Μορφωτικό επίπεδο	Βασική	Count	22	27	49
	εκπαίδευση	% within sumeduc	44,9%	55,1%	100,0%
		% within sumer30	59,5%	38,6%	45,8%
		% of Total	20,6%	25,2%	45,8%
	Τριτοβάθμια	Count	15	43	58
	α	% within sumeduc	25,9%	74,1%	100,0%
	εκπαίδευση - τεχνική	% within sumer30	40,5%	61,4%	54,2%
	εκπαίδευση	% of Total	14,0%	40,2%	54,2%
Σύνολο	Count	37	70	107	
	% within sumeduc	34,6%	65,4%	100,0%	
	% within sumer30	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	34,6%	65,4%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	4,255 ^a	1	,039	,044	,031
Continuity Correction ^b	3,455	1	,063		
Likelihood Ratio	4,264	1	,039		
Fisher's Exact Test					
Linear-by-Linear Association	4,215	1	,040		
N of Valid Cases	107				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 16,94.

b. Computed only for a 2x2 table